

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1. évi december hó 8-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy 1908. évi január hó 1-től kezdődőleg az ujonnan belépő tagok tagdíja, valamint a „Köztelek” lap előfizetési díja az eddigi 20 korona helyett

24 koronára emeltetik.
Egyes szám ára 40 fillér.

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját 1908. márczius hó 7. és 8-án tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

Felkérjük azon tenyésztőket, akik állataikkal a vásáron résztvenni óhajtanak, sziveskedjenek ebbeli szándékukat az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, IX., Köztelek) bejelenteni, amely a vásár legközelebb megjelenő tervezetét és bejelentési iverit az érdeklődőknek meg fogja küldeni.
A rendező-bizottság.

Felhívás műtrágyázási versenyre.

Hazánkban a műtrágyázás évről-évre terjed ugyan, azonban korántsem oly mértékben, mint az a mezőgazdaság nagyobb jövedelmezősége szempontjából kívánatos volna. Azon ezéltől, hogy a gazdaközönseget a műtrágyákkal való kísérletezés révén annak használatára ösztönözze, az OMGE. a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezettel karöltve, műtrágyázási rendezés az alábbi pályadíjakat tűzi részére, akik a verseny feltételeinek betartásával a legnagyobb terméstartóbbletet érik el.

A versenyben a következő növényekkel, illetve trágyázással lehet résztvenni:

1. *Árpa.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát alkalmazásával.

2. *Árpa.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát és 50 kg. chilisalétrom alkalmazásával.

3. *Zab.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát alkalmazásával.

4. *Burgonya.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát és 80 kg. kénsavas ammóniák alkalmazásával.

5. *Takarmányrépa.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát, istállótrágya alkalmazásával.

6. *Czukorrépa.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát alkalmazásával.

7. *Czukorrépa.* Verseny: 200 kg. szuperfoszfát és 100 kg. chilisalétrom alkalmazásával.

A mondott trágyamenység egy kat. holdra vonatkozik. Minden egyes versenyre külön-külön díjak tüzetnek ki és pedig mindig egy első, két második és három harmadik díj, a 7 versenyre tehát összesen 42 díj.

A pályadíjak nagysága:
első díj 500 korona,
második díj 250 korona,
harmadik díj 100 korona,
összesen tehát hét első, tizennégy második és huszonegy harmadik díj tüzetik ki (42 díj).

Pályázati feltételek.

A pályázatban résztvehet bármely magyarországi gazda, ha ezen szándékát 1908. év január 20-ig az OMGE. titkári hivatalánál bejelenti, tudatván, hogy mely növényekkel, illetve trágyakombinációkkal kíván a pályázatban résztvenni.

A pályázó köteles a trágyázást legalább egy kat. hold területen végezni. Köteles továbbá a trágyázott területtel megegyező nagyságú területet közvetlenül a trágyázott terület szomszédságában trágyázatlanul meghagyni.

Istállótrágyát, kivéve a takarmányrépa alá, nem szabad a műtrágyázási kísérlet tárgyát képező növény alá adni.

A pályázatra jelentkezőknek az OMGE. kérdőívet fog küldeni, mely a termelésre vonatkozó összes kérdéseket fogja tartalmazni. Ezen iv a

cséplés befejezte után kitöltve az OMGE.-nak beküldendő. A versenyző becsületszóval szavattol, hogy az általa bejelentett cséplési adatok a valóságnak megfelelőek.

Miután minden egyes versenyre egy első, két második és három harmadik, tehát összesen hat díj (a 7 versenyre összesen 42) van kitéve, ennél fogva a pályadíjat minden versenyben azon hat versenyző kapja meg, aki a sorrend szerint csoportosított terméskimutatásban az 1-6 helyre kerül. Egy-egy versenyre kitézett pályadíjak csak az esetben adnak ki, ha legalább 25 pályázó jelentkezett, illetve küldött bejelentést.

A versenyeredményeket az OMGE. által küldött bíráló-bizottság bírálja el s a díjak ennek ítélete alapján fognak kiadni.

Az OMGE.-nak jogában áll a pályázatra jelentkező vetését azok fejlődése közben erre felkért szakemberekkel, elsősorban az illető megye gazdasági egyesületének közbenjöttével megszemléltetni.

A műtrágyázási kísérletekhez szükséges műtrágyát a versenyzők vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, Alkotmány-utca 31. sz.) vagy a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezetnél (Budapest, Fűrdő-utca 8. sz.) tartoznak megrendelni.

Abraktakarmány-szállítási díj-kedvezmény.

A kereskedelemügyi miniszter a takarmányozási czélokra rendelt *korpa, olajpogácsa, árpa-dara, kukoricadara és malomkonkolyra* szállítási díjkedvezményt engedélyezett. A díjkedvezmény — mely a magyar királyi államvasutak összes vonataira és a pécs-barcsi vasút vonataira érvényes — 15%-os mérséklésnek felel meg. E kedvezmény folyó évi november hó 20-tól visszavonásig, illetve legkésőbb jövő évi április hó végéig marad érvényben. A kedvezményből ki vannak zárva a határállomásokra rendelt küldemények, továbbá a Budapestre

Veszünk **Luczernamagot**

Arankamentes és nagyarankamentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

helyben és Kőbányára helyben rendelt abrak-takarmány-küldemények is. A takarmánykereskedők részére szállítandó erőtakarmány-küldemények sem részesíthetők a fenti díjkedvezményben.

Az engedélyezett 15%-os díjkedvezmény csak oly erőtakarmány-küldemények után fog a vasutak részéről alkalmaztatni, amelyek állattenyésztéssel foglalkozó gazdák részére takarmányozási célokra rendeltetnek meg, ami a rendeltetési hely szerint illetékes vármegyei gazdasági egyesület, vagy az OMGE. által kiállított s a feladás alkalmával a szállítmány fuvarleveléhez melléklendő bizonyítvánnyal igazolandó s amelynek fuvardíja az átvevő által fizetendő.

A kereskedelemügyi kormány számolván azzal, hogy azok a kisgazdák, akiknek szüksége nem tesz ki egy egész kocsi rakományt, társulás vagy a gazdasági egyesületek közvetítésének igénybevétele esetén juthassanak e kedvezmény élvezetéhez, ebből folyólag megengedte, hogy a kedvezmény valamely hazai gazdasági egyesület címére igazolvánnyal bérmentellenül feladott erőtakarmány küldemények után is a fentjelzett egyéb feltételek betartása mellett alkalmazható legyen.

Minthogy az OMGE. a szóbanforgó igazolványok kiállítására szintén fel van hatalmazva, felhívjuk a kedvezményt igénybe venni óhajtó tagjainkat, hogy az igazolványok gyors szétküldése az adatok hiányos megírása miatt fennakadást ne szenvedjen, pontosan közöljék a feladó és címzett nevét, lakhelyét, továbbá a leadó állomás nevét, a küldendő abrak-takarmány nemét (korpa, olajpogácsa, árpadara, kukoriczadara és malomkonkoly) s végül az igazolvánnyal küldendő szállítmány hozzávetőleges súlyát. Minden egyes alkalommal a kiállítandó igazolvány után posta- és kiállítási díj czímen 20 fillér küldendő levélbélyegben.

Ugyancsak 15%-os szállítási díjkedvezményt engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter — mint tagjainkat erről már értesítettük — a szalastakarmányok szállítására, amelyek igénybevételenél ugyancsak az abrak-takarmányok szállításánál érvényes kikötések vannak érvényben.

Igazgató.

TÁRCZA.

„Magyar gazdák a német földről.”

(Könyvismertetés.)

Régi hagyományos szokás szerint irodalmi termékeink javarésze a karácsonyi könyvpiacon kerül forgalomba, mert könyvkiadóink nagy többségének hite és tapasztalása az, hogy ilyenkor van a könyvnek is leginkább kelete. Mi türengésben benne, nálunk a közönség nagy részének és pedig — sajnos — éppen a tehetősebbjének bizony még mindig nem olyan lelki szüksége a jó könyv, mint a művelt Nyugat nemzetéinél, hanem azt amolyan fényűzési cikknek tekintik a magyar ember, amelyet — hála Istennek — megvásárol ugyan már, de többnyire csak ünnepi alkalmakkor. Mint jó pszichológusok, e tényhez alkalmazkodnak a mi kiadóink, amikor karácsony táján előállanak diszkötéses, aranyos metszésű, pazar kiállítású kiadványaikkal, hogy kivegyék a maguk részét a karácsonyi vásár adakozó, ajándékozó hangulatából és így válik a szeretet adományait osztogató kis Jézus az árva magyar irodalom legfőbb mecenásává.

Az ideai karácsonyi könyvpiacon került dus irodalmi termésünkben szerényen húzódik meg egy maroknyi, szeretettel és gondnal összegyűjtött kalász, amelyet nem az irodalom hivatásos szántóvetőinek, hanem a magyar föld tanulni vágyó művelőinek szorgos igyekezete hordott össze, mint megfigyeléseik és okulásra törekvő munkájuk gyümölcsét. Nem hivatásos pennaforogatók, hanem vérbeli gazdák tárják fáradozásuk gondosan megrostált termését gazda-

Egyről-másról.

(Visszapillantás a múlt év eseményeire. — Kiegészítés. — Érdekképviselet. — Forgalmi zavarok. — Adó-reform. — Új törvényjavaslatok. — A balkán állapot-behozatal. — Gazdahitel. — Drágaság. — Szociális tevékenység. — Középosztály-politika hiányzik. — Szociálista mozgalmak. — Szabad szervezetek. — Sztrájkok. — A nemzet ellen.)

Amikor az új esztendő beköszöntével jó gazda módjára megvonjuk az elmúlt év mérlegét és végigtekintünk gazdasági életünk fontosabb mozzanatain, amelyekkel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a „Köztelek” működése mindenkor lépést tartott, önkéntelenül felmerül az a kérdés, hogy mit irhatunk a múlt év alkotásaiból mezőgazdaságunk javára és mi az, amit teher és még be nem váltott követelés gyanánt kell áthoznunk az új esztendő számlájára.

Gazdasági életünk homlokterében a letűnt esztendő egész folyamán Ausztriával való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink szabályozása állott, amit az év végére sikerült mindkét részen alkotmányos tetőzet alá juttatni. Most már csak azt kívánhatjuk a hosszas bizonytalanság által megviselt hazai gazdaságunknak, vajha sikerülne a következő 10 esztendő áldozatok árán biztosított nyugalomát békés fejlődésére és felvirágzására fordítania.

Mezőgazdaságunk jövője szempontjából alig belátható jelentősége van az érdekképviselet rendezésének, mely az ideai pécsi gazdakongresszuson — noha teljes megegyezést gazdasádsadalmunkban még az alapvető kérdésekre nézve sem sikerült elérni — nagy lépéssel haladt előre. A kongresszusból ugyanis a gazdasági egyesületek nagy többségének egybehangzó állásfoglalása terjesztetett a földművelésügyi kormány elé, megjelölve utját és leglényesebb pontjait annak a reformnak, melynek mielőbbi megvalósulásától mezőgazdaságunkra a legüdvösebb eredményeket teljes joggal remélhetjük.

Tengernyi bajt okoztak a MÁV.-nál egyre sürbben ismétlődő forgalmi zavarok, melyek a múlt télen bekövetkezett és idén is fenyegető szénhiány mellett úgy az iparra, mint mezőgazdaságunkra sok nehézséget zúdítottak. Bár a kormány minden lehetőt megtett a régi mu-

lasztások káros következményeinek orvoslására a mai súlyos viszonyokat csak nagy áldozatok és évek sorának munkája árán sikerülhet megszüntetni és államvasutainkat megfelelő beruházásokkal ismét arra a színvonalra emelni, melyen gazdasági életünk fokozódó követelményeinek akadálytalanul megfelelhet.

Az új esztendőre maradt a régóta készülő és most végre előterjesztett adóreform megvalósítása, melyhez még lesz szava az adóterhek nagy részét viselő gazdának is; kétségtelenül ez maradt vissza az új esztendőben tárgyalandó kérdések legfontosabbjaként.

Régi kívánságaink teljesülnek a tőzsdereform és az új műbor-törvény megalkotásával, amelyekre nézve kormányunk kötelezettséget vállalt s amelyeknek törvénybe iktatását éppen ugy ettől az új esztendőtől reméljük, mint ahogy a népünket pusztító uszoranak kiirtása érdekében nagy súlyt helyezünk arra, hogy mielőbb életbe lépjen a kormány legutóbb előterjesztett és legfőbb elveiben teljes elismerésünkre méltó uszora-törvény javaslata.

Forgalmi viszonyaink javára szolgálnak azok a folyószabályozási munkálatok is, melyek az ideai év programjában szerepelnek és remélhetőleg mielőbb a megvalósulás stádiumába jutnak.

Egyrészt nemzetiségi szempontból, másrészt a birtokos középosztály megerősítése érdekében nagy és fontos feladat vár a telepítési törvényre, mely hihetőleg a miniszteri irodákból szintén kikerül a folyó év során a közvélemény bírálata elé.

A külföldi államokkal kötendő kereskedelmi és vámszerződéseink sorában legközelebb aktualitást nyernek a Balkán-államokkal kötendő szerződéseink, amelyek illetékes oldalról vett megnyugtatás szerint, kellő figyelemmel lesznek mezőgazdaságunk életbevágó érdekeire és éppen ez oknál fogva semmiféle koncessziót nem tesznek állategészségügyi tekintetben a különféle állatjárványoktól fertőzött balkán állapot-behozatalnak.

A közel jövőben kell dűlőre jutnia a jegybank kérdésének is és akár felállítjuk 1910-re az önálló jegybankot, akár meghosszabbítjuk egyelőre az Osztrák-Magyar Bank jelenlegi szabadalmát, mindkét esetben megoldást kell

társaink elé, így hát talán ez a munka, amely arról nevezetes, hogy ugyszólván maga az ugynevezett közönség irta a közönség számára, a karácsonyi ünnepi hangulat eloszlása után is meg fogja találni érdeme szerint a maga érdeklődő olvasóközönségét.

Nem pusztá utleírás, nem is száraz adatoknak szobai tanulmányok alapján készült szak-katalógusa ez az előttünk fekvő munka, hanem közvetlenül látottaknak és tapasztaltaknak kritikai feldolgozása, hatvankét német földön járt gyakorlati gazda helyszínén szerzett benyomásainak és tapasztalatainak hű tolmácsa. A világért sem akarja újra nagyképpen felfedezni a nagy Németországot, sem némely világot járt ember módjára agyba-főbe dicsérni mindent, ami idegen és lecepülni bármit, ha hön. Célja csak annyi, hogy mindazok okulására, akik az e könyvben ismertett tanulmányuton részt nem vehettek, de annak közérdekű tanulságait mégis szeretnék, legalább leírásból, megismerni: lehető rövidséggel és élvezetes módon összefoglalja mindazt, amit a künnjárt hatvankét gazda a maga gyakorlati érzékével a német mezőgazdasági üzemek és intézmények tanulmányozása alkalmával észrevett s hazai viszonyainkkal való egybevetés vagy idehaza való alkalmazás szempontjából feljegyzésre, hozzászólásra és bírálatra érdemesnek tartott.

Gyakorlati cél és gyakorlati szempontok, ezek jellemzik elejétől végig az egész kötetet, amely éles szemmel és nagyon találoán mutat rá a német haladás és jólét tényezőire, a tudás, szorgalom, takarékoság és ernyedetlen munka bámulatos eredményeire, de egyszersmind helyes érzékkel mindjárt hasznosítani is törek-

szik tapasztalatait a magunk javára, bizakodó önérzettel hirdetvén, hogy erős akarat és kitartás a magyar gazdát is a német nyomába segítheti, ha nem restel a mások példáján okulni és a maga megrögzött szokásain, apától örökölt gazdálkodási módján a haladó kor igényeire képest változtatni.

A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft meghívására és előékeny utbaigazításai szerint 1907 május-junius havában rendezte az OMGE. érdekes tanulmányutját Németországba a magas színvonalon álló német mezőgazdaságnak egyes belterjes üzemi gazdaságokban, mintaszerű gazdasági intézményekben és a düsseldorfi hatalmas arányú vándorkiállításán való közvetlen és lehetőleg sokoldalú tanulmányozása céljából. Erről a példásan rendezett, eredményesen lefolyt tanulmányutról számol be a résztvevő hatvankét magyar gazda az előttünk fekvő munka hasábjain, melynek a tanulmányut lefolyását és a megtekintett gazdaságokat ismertető részében a szöveg élénk és változatos leírásait mintegy hetven sikerült eredeti felvétel élénkíti és teszi szemléltetőbbé. Az illusztrációkért sem kellett különben a szomszédba menni, mert valamennyi a résztvevők szorgalmas kodakjaiból került elő. Főleg Kovács János közel ötven sikerült felvétele válik igazán díszére a munkának.

Hű tükre ez a valósággal külön műfajt képviselő „gazdasági utleírás” mindannak, amit tanulni vágyó gazdáink a német földön jártukban-keltükben megfigyeltek, amit a mi sajátos és sokban eltérő viszonyainkra is alkalmazhatónak és követésre méltónak ítéltek vagy amit magyar szempontból nem találtak helyesíthetőnek; szóval megtudhatja ebből az érde-

találni kell a olyan szükség gazdasá hetelle

Az rendez mutatj mezőg fejlődő javára zivebb

A sajnos eszteni növekv a régi és az mazko a közve zése tás á dítése gazdas közepé ujeszté jának

Szo tása a a vilá tekintv törvén a törv a képe rözte cziális adatu való t már l sokba és a sorozt javasl javasl reform tét. A

kes m gazdas érdekl hátrán lati é lantás

Töb renesé kozók got; ig érdeke met s perze milyen helyes megsz lati ta ez a r szerü tos és nagy s benyon töjté, simító, meit a tom k rokons elisme kesztő

A k vezető ad kif lenebb közsör tanuiz mindat

nek orvoslására nagy áldozatok sikerülhet megfelelő beruházást emelni, melyen vetelményeinek

gőté készülő és form megvalósítását az adóterhek kétségtelenül ben tárgyalandó

a tözsdereform otásával, amezettséget vállaltát éppen úgy mint ahogy a rtása érdekében mialébb életbe-ötérjesztett és ésünkre méltó

zolgalnak azok és, melyek az nek és remél-ás stádiumába

ból, másrészt ése érdekében itési törvényre, ákból szintén elemény bír-

kereskedelmi rközelebb ak-ökkel köendő oldalról vett emmel lesznek kéire és éppen ziót nem tesz-á különféle állatbehoza-

utnia a 1910-é-ítjük 1910-re ghozzsabbítjuk ank jelenlegi negoldást kell

ára, bizakodó arat és kitar-emet nyomába sok példáján ásáin, apától haladó kor

ellschaft meg-ításai szerint zte a OMGE. gba a magas ságnak egyes mintaszerű sisseldorfi ha-áló közvetlen ása céljából. ményesen le-észívevő hat-ékvő munka lefolyását és tő részében ásait mintegy nkíti és teszi sem kellett t valamennyi l került elő. sikerült fel-ának.

műfajt kép-annak, amit földön jár-á mi saáj-és alkalmaz-ítéltek vagy áltak helye-ből az érde-

találni a *gazdálkodás* kérdésére és gondoskodni kell a földhitelnek és az ingó záloghitelnek olyan szervezéséről, mely a belterjes üzemre szükségképpen és fokozatosan áttérő mezőgazdaságunknak biztosítja a haladás nélkülözhetetlen anyagi eszközeit.

Az OMGE. által az elmúlt évben szép sikerrel rendezett *németországi tanulmányut* tanulságai mutatják, hogy súlyos mulasztást követ el mezőgazdaságunk önmagával szemben, ha a fejlődött Nyugat jó példáját nem siet a maga javára hasznosítani a gazdasági kultúra intenzívebb ápolásával.

A *drágaság* jegyében zárult a múlt és — sajnos — ugyan-e jegyben kezdődik az új esztendő. Emelkedő munkabérek, rohamosan növekvő termelési költségek lehetetlenné teszik a régi megszokott árak kereteinek fentartását és az általános dráguláshoz a gazda is alkalmazkodni kénytelen. A termelésnek és főleg a közvetítésnek, az értékesítésnek helyes szervezése adhat rá módot, hogy a nemzeti fogyasztás általános jelentőségű érdekeinek megrövidítése nélkül a termelés, főleg pedig a mezőgazdaság is megtalálja a változott viszonyok közepette a maga számadását és valóban boldog ujesztendő virradjon rá, fáradságos munkájának megérdemelt jutalmát.

Szociális téren a múlt év legjelentősebb alkotása az új *cselekvőtörvény*, mely nagy zajjal jött a világra, de életbeléptetését csend követi. Eltekintve néhány elkésett felszólalástól, az új törvény hatásairól még nem beszélhetünk. Mint a törvényjavaslat tárgyalásakor, úgy általában a képviselőház hangulata azt az irányzatot tükrözte vissza, jobban, mint valaha, hogy a szociális bajok orvoslása mindenekelőtt való feladatunk. Az ugynevezett kisemberek érdekeire való tekintet volt tehát irányadó, úgy néhány már létre jött, mint a tervezett törvényalkotásokban. Ilyen törvények: a *munkásbiztosításról* és a *munkáslakásokról* szólók. Ugyancsak ide sorozhatjuk a legközelebb tárgyalandó törvényjavaslatok közül: a *parcellázási és telepítési* javaslatot, az új *usora-törvényjavaslatot*, az *adóreform-tervezetet* és a *szövetkezeti reform* tervezetét. A cél lényegében mindenütt az, hogy a nép

kes munkából mindenki, aki Németország mezőgazdasági és gazdasági viszonyai iránt érdeklődik, hogy miben látott előnyt, hol talált hátrányt a tanulmányozó magyar gazdák gyakorlati érzékű szeme, elfogulatlan fürkésző pillantása.

Több szem többet lát s ezért valóban szerencsés gondolat volt egyes önkéntes vállalkozók között felosztani a megfigyelendő anyagot; így mindenki arról írhatott, ami a legjobban érdekelte s aminek utközben a legtöbb figyelmet szentelt. Alapos, beható tanulmányokat persze senki sem várhat egy háromheti, bármilyen gonddal előkészített társas utazástól, de helyes megfigyeléseket, találó megjegyzéseket, megszívlelésre méltó eszméket és főleg gyakorlati tanulságokat pazar bőséggel ont magából ez a maga nemében valóban eredeti, mozaik-szerű munka, amelynek ötletes, élénk, változatos és a legkülönbözőbb egyéniségű szerzők nagy száma dacára mégis teljesen egységes benyomást adó összeállítását avatott szerkesztőjét, *Buday Barnát* dicséri. Az ő gondos simító, csiszoló munkáját és szerkesztői érdemeit azonban e lap hasábjain nem méltathatom bővebben, mert közismert és annyira rokonszenves szerénysége a még oly kiérdemelt elismeréstől sem kimélné a könyörtelen szerkesztői kéz czeruzát.

A könyvhöz *Miklós Ödön*, a tanulmányut vezetője irt lendületes előszót, amely taláiban ad kifejezést egyrészt a tanulmányut legközvetlenebb tanulságainak, másrészt annak az őszinte köszönetnek és elismerésnek, melylyel az egész tanulmányutazó társaság és OMGE. adózik mindazoknak, kormányoknak testületeknek úgy

nagy tömegének érdeke a visszaélések ellen véde legyen, biztossága, jóléte és haladásra való képessége fokozódjék. Szép és támogatásra méltó ez a törekvés.

Amde szociális bajai a *középosztálynak* is vannak és ezekre — sajnos — semmiféle törvényjavaslat vagy közkormányzati intézkedés nem provideált. Pedig a drágaságtól kezdve a vasuti forgalmi zavarokig a gazdasági élet bajai aránytalan súlylyal nehezdednek a középosztályra, mely emellett a szociális kötelességeknek is aránytalan terheit viseli. Bizonyára a középosztály nyögi legkeservebben a sztrájkok és a munkásválságok következményeit is. Sajnos mégis, hogy a középosztály megerősítésére irányuló czéltudatos politika nem tudott gyökeret verni. Az uralkodó törekvéseknek inkább emberbaráti és jótékonyági jellegük volt.

A megindult *visszavándorlás* okai meglehetősen ismeretesek, mértékéről azonban még nincs biztos tudásunk. Annyi kétségtelennek látszik, hogy a visszavándorlás révén a múlt évben a kivándorlás miatt szenvedett ember-vesztésnek aligha 15%-a térült vissza. Nem szűnt meg tehát a kivándorlás és ha ideiglenesen csökkent is, de amint az amerikai ipar kiheveri a válságot, előreláthatólag újból erősebb tempókban indul meg. Szükség lesz hát a *kivándorlási adminisztráció* újból való szervezésére, amit a belügyminiszter megígért s amivel kivált az embercsempészetet kívánja meggátolni.

Tulságosan hézagos volna rövid visszapillantásunk, ha nem emlékeznénk meg a szociálista mozgalmakról.

Értékes tanulságokat tartalmaznak a múlt évi szociálista mozgalmak, melyeket a jövőben hasznosítani kellene. A szervezkedés terén különösen a nemzetközi szociálista párt haladt előre. A gyűlések ezreit tartotta és a röpiratok százezreit szórta a nép között. Különösen nagy súlyt fektetett a *szakszervezetek* erősítésére, melyek a párt legerősebb támaszai. Az év legnagyobb részét az ezek körül kifejlődött harcokban töltötte. A belügyminiszter ugyanis erős kézzel nyult egyes szakszervezetek működésébe és a megejtett vizsgálatok alapján, ahol

mint egyeseknek, akik a tanulmányut sikerét páratlan előzékenységükkel és vendégszeretőkkel biztosították. *Mailáth József* gróf, a német gazdaságsadalomnak és szociális viszonyoknak avatott ismerője, ki Kóltól kezdve vezetője volt a társaságnak, bravuros rövidséggel ad összefoglaló képet a német viszonyokról. *Jeszenszky Pál* az utazás agilis és fáradhatatlan főrendezője — akinek vállaira a tanulmányut előkészítésének és közmegelegedésre történt szervezésének egész terhe neheztült — az előkészítési munkálatokat ismerteti, érdekes bepillantást adván az ilyen kirándulás kulisszái mögé; majd a tanulmányut ügyes és szemléltető leírása következik *Vargics Imre*, *Horváth István*, *Elter Gyula*, *Földes Béla* és *Kovácsy János* feljegyzései alapján. *Magyar Károly* dr. a német szövetkezeti életet és a gazdasági viszonyok néhány jellemző vonását ismerteti, *Medvezky Károly* a megszemlélt gazdaságok és intézetek növénytermesztési kísérleteiről, *Szikszy Sándor* a gazdasági gépekről és a kertészet fejlettségéről, *Gallassy László*, ifj. *Nagel Henrik* és *Tschida Arthur* az állattenyésztés viszonyairól, *Bálint Béla* dr. a német életmódról és társadalmi szokásokról közlik megfigyeléseiket, míg *Vargics Imre* általánosságban méltatja a németek gazdálkodási rendszerét és sikereik titkát, *Marton Andor* pedig alapos és részletes tanulmány tárgyává teszi Németország növénytermesztését és közvetlen szemlélet alapján behatóan ismerteti a magtenyésztés és magnesítés terén tett tapasztalatait, folytonos utalással hazai viszonyainkra.

Eredeti és igen érdekes része a könyvnek

visszaélés derült ki, sok ilyen szervezetet feloszlattott.

A szociálista vezetők *szabad szervezetek* alakításával pótolták a feloszlattott egyesületeket. A feloszlattott szervezet ugyanis egyszerűen újra megalakult, megválasztotta a vezetőséget, csinált új ügyrendet és a régi mederben folytatta működését anélkül, hogy a jövőben a hatósági ellenőrzés háborgatta volna

Nemcsak az ipari munkások, hanem a mezei munkások között is üzték a szabad szervezetek alakítását, de utóbbiakkal rendszerint megjárták, mert a vidéki hatóságok a belügyminiszter egy szigorú rendelete folytán az ilyen be nem jelentett alakulásokat feloszlatták. Az elmúlt évben a párt a *házi agitációt* is meghonosította. Minden olyan háznak, ahol a munkások laknak, van ugyanis egy bizalmi férfia, aki egyrészt esténként egy-egy munkáscsalád meghódítására indul, másrészt a lakók és párt között a közelebbi összeköttetést fentartja. Ez különösen a szociálista sajtó elterjedését segíti elő.

Az elmúlt év folyamán a *sztrájkok* száma nem volt oly nagy, mint pl. 1906-ban, amikor 652 sztrájkot rendezett a párt. Azonban megkísérelte a párt a politikai tömegsztrájkot, amelynek semmi hatása nem volt. Daczára annak, hogy a szociálista párt a múlt év egész telén *aralási sztrájkra* készült és érdekében féktelenül izgatott, a mezei munkálatok rendesen és békésen lefolytak. A túlzó követelésektől a gyenge termés riasztotta el a munkásokat, de nagy és jelentékeny hatással volt a következményekre a gazdaközönség erőlyes föllépése, szervezkedése és idegen munkaerőről való gondoskodása.

Általában az *agrárszociálista* mozgalomban semmi jelentősebb fordulat nem történt, bár a szociálista földmunkásszövetségek határozottan szaporodtak. Jellemző azonban, hogy a szövet-ségek nagy része elszakadt a központtól és önállóan működik. Ez bizonyítja legjobban, hogy a földmivelő nép nem annyira szociálista, mint inkább a szervezkedésben keresi a helyzete javítását. Hivatott vezetés mellett ez a mozgalom a nemzet erősítését szolgálná. Az elmúlt év fontos tanulsága az, hogy újra és újra meggyőződünk arról, miszerint a köz-igazgatás bármely szigorúsága nem csökkent

végül a *„Hangulatok”* című fejezet, melyben negyvenkét résztvevő összegezi röviden az uton szerzett benyomásait. E közvetlen hangnyilatkozatok talán a legvilágosabban tükrözik vissza a tanulmányut temékenyítő és hasznos hatását, mert — mint a szerkesztő zárószavában örömmel hangsúlyozza — valamennyit egy egészséges szellemnek, a munka és takarékoság megbecsülésének, a haladásnak üde szellője s erőteljes kulturmunkára való komoly vágyódás hatja át a felemelő német példák hatása alatt. Csak azt kívánjuk, hogy ezek a benyomások minél maradandóbbak legyenek és mentül több gazdánkat serkentsék a jó példa követésére!

Igy lesz csak ennek a tanulságos munkának igazi sikere és ebben az eredményben lelhetnek a szerzők önzetlen fáradozásuk legszebb, legméltóbb jutalmát.

Gazdák írták ezt a könyvet gazdákról és a gazdáknak, de hasznosul forgathatja mindenki, aki a német mezőgazdaságnak ugyszólván pillanatfelvételekből kialakuló hű képét óhajtja látni, amint az a tanulmányutazó szakemberekben közvetlen benyomások hatása alatt megrögződött és a tapasztalatoknak egymással való folytonos kicserélése révén az egész társaságnak alaposan megrostált köztudatává vált. Akiknek elsősorban szánva van, a magyar gazdák tehát ne mulasszák el megszerezni és figyelmesen átolvasva okulni belőle. A „Magyar gazdák a német földről” című, az OMGE. által kiadott, a Pátria nyomásában megjelent valóban izléses kiállítású, 268 lapra terjedő kötet bolti ára 5 kor., az OMGE. tagjainak 4 koronáért küldi meg a Pátria r.-t. könyvkereskedése (Budapest, IX., Köztelek). M. E. dr.

a szocialista mozgalmat és hogy ezt a kérdést csak a vezető osztály szocialis öntudatának teljes kiművelésével lehet megoldani. Amíg a polgárság, a gazdaközönség nem szervekedik, mint külföldön, míg a nép minden szellemi tápláléka a szocializmus marad, addig a közgazgatás a szocializmus terjedésének gátat nem vethet.

A magyarországi szocialdemokrácia, mely mindig a nyugati műveltséggel és nyugati példákkal kérkedik, mindig jobban távolodik a nyugati szocialdemokráciától. Míg Nyugaton a szocializmus az avult tanokhoz való ragaszkodás helyett a gyakorlati élethez, a nemzeti fejlődéshez alkalmazkodik, addig a mi szocialdemokráciánk legnagyobb gyönyörűségemintént leécsárolni, ami nemzeti gátat vetni a nemzeti haladásnak és úgy viselkedni, mintha ezen országhoz semmi közük volna. Míg Franciaországban szocialista miniszterek járnak az országot, hogy a hazátlan igazgatásokat ellensúlyozzák, a nemzeti érzést a népből ápolják és börtönbe csukják a nemzeti eszme gyalázóit; míg Németországban a szocialista párt a német nemzet gyakorlati, nagyhatalmi kérdéseivel foglalkozik és minden erejével alkalmazkodik igyekszik a német nemzeti törekvések kereteihez; míg Angolországban a most fejlődő szocialista párt félredob minden dogmát, rá se hederít a forradalmi jelszavakra és gyakorlati téren küzd az angol munkásság érdekeiért: — addig a magyarországi szocialista párt a minden művelt országból rég kikopott forradalmi uttorokkal handabandázik, általános sztrájkokat rendez és valószággal nemzetellenes taktikát folytat.

Pedig a nemzet romlása árán boldogabbá tenni a népet nem sikerült sehol a földön és nem sikerülhet soha.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Növénytermesztési tapasztalatok.

1. Lóbabó.

A lóbabó egyike a legkitűnőbb abraktakarmányoknak, sajnos azonban, viszonylag kevés gazdaságban termesztik. Ennek oka egyrészt abban kereshető, hogy a régebbi nézet szerint csakis csapadéokban bővebb klíma alatt díszlik jól, ellenben esőben szegényebb vidékeken termése bizonytalan. Ezen nézet pedig helytelen, mert száraz jellegű alföldi klímánál is jól megterem, ha ősszel mélyen szántott földbe korán tavasszal vetjük kapás sorokba, hogy 1—2 kapálásban részesíthessük. Igaz, hogy szárazabb klíma alatt a levéltetvek könnyebben felléphetnek rajta, ezek ellen azonban könnyű a védekezés.

A levéltetvek ugyanis először a tábla szélén jelennek meg kisebb foltokban. Ilyenkor thanattonnal vagy 20%-os quassia-kivonattal, vagy szappanfózzal permetezve, könnyen, gyorsan és olcsón elpusztíthatók. Persze, ha ilyenkor a védekezést elmulasztjuk és a levéltetvek az egész táblát ellepik, akkor a védekezés bajos,

mert a permetezés már sokba kerül. Én különben 7 éven át természettem lóbabót s a levéltetvek ellen csak két ízben kellett idejekoráni permetezéssel védekeznünk.

Általános nézet továbbá, hogy a lóbabó csakis a kötöttebb természetű talajok növénye, ellenben homokra nem való. Silány homokon természetesen nem lehet lóbabót termesztetni, de ilyen földön más igényesebb növény sem díszlik. Ellenben a jó minőségű (és jó erőben álló) homokon nagyon jól megterem a lóbabó és merem állítani, hogy a szárazságtól is kevésbé szenved, mint kötött földön. Ezt különben — tartósabb szárazság esetén — több ízben alkalmaztam volt megfigyelni.

A jó minőségű homoktalajban a növények kevésbé hamar silylik a szárazságot, mint a kötött földben. Ennek a magyarázatát abban keresem, hogy a száradó homok felületét egészen finom szemcséjű, porzószerű réteg takarja, melyben a víz hajszóves felemelkedése akadályozva van s így az elpárolgás igen korlátolt. Ellenben a kiszáradó kötött földnek felülete is tömődötten megkeményedik s így a talaj felületén működő hajszóvesesség útján a víz elpárolgása gyorsabb.

Hogy jó minőségű homoktalajon a lóbabó sikerrel termesztendő, arról több évi kísérleti természet útján szereztem meggyőződést, még pedig az Alföldön, tehát száraz klíma alatt. A kat. holdankénti magtermés következő volt:

1899-ben	1368 kg.
1901-ben	1240 "
1902-ben	1405 "
1904-ben	860 "
1905-ben	502 "
1906-ban	1790 "

Ezen hat év közül, mint ismeretes, az 1904 és 1905-iki volt a legszárazabb. 1904-ben még bő téli csapadékot kapott a talaj s így a korán tavasszal elvetett lóbabó kevésbé silylette a nyári szárazságot, mint 1905-ben, amikor a növények nemcsak a nyári szárazságot, hanem a téli csapadék csekély voltát is megéreztek. Dacára ennek, a lóbabó annyira-mennyire mégis elfogadható termést adott. A kényszerérés jelei a hüvelyeknek igen nehéz felkavadásában, a mag apróbb voltában s a rendesnél világosabb színében nyilvánultak. Ezen két abnormis szárazságu évtől eltekintve, a rendes és rendesebb időjárású esztendőben, meg lehetős állandósággal bő termést adott, különösen 1906-ban, mely egyike volt a legjobb évjáratoknak és körülbelül a homoktalajon elérhető maximális termést mutatja.

Szárazabb vidéken fődolog a korai (márciusi) vetés és a talaj vízkészletének lehető biztosítására és fokozására az őszi mélyszántás, melyet homoktalajon a legtöbb esetben, tavasszal egyszerű erős fogással (nehéz vasfogásokkal) készíthetünk elő a nagy mag befogadására. A soros vetésnél a 35—36 cm-es sorkávolságot találtuk legjobbnak, kat. holdanként 70—72 kg. mag felhasználásával. Ebben az esetben a lóbabó a sorokban nem fog túlsűrűn állani (hanem 5—7 cm-re) és az első

kapálással kapcsolatos ritkítás, bár ilyen esetben nem feltétlenül szükséges, minimális munkát kíván. Mi rendszeren 10—12 cm-re ritkítottuk a lóbabót (az erőteljes hüvelyfejlődés biztosítására) s erre 4 női napszám kat. holdanként bőven elegendő volt. A kapálást rendszeren a Planet-féle kézi kapáló-géppel végeztettük, melylyel 1 kat. hold naponként könnyen megmunkálható. A március derekán vetett lóbabó rendszeren 14—18 nap alatt kikel, május végén virágzik és július végén vagy augusztus első napjaiban megéri. Rendszeren két kapálást kapott és pedig április második felében és május derekán, a virágzás elmúltával pedig június elején kézi gyomlálást a sorokban 4—5 női napszámmal kat. holdanként.

A lóbabó gyomossága különben nagy mértékben attól függ, vajjon frissen trágyázott földbe vetjük-e vagy sem. A lóbabót a többi pilangósvirágú növénytől eltérően rendszeren frissen trágyázott földbe szokás vetni, melyet (ha a korai tavaszi vetés feltételének megfelelni akarunk) ősszel kell alászántani. Ezen trágyázást igen gyakran nem is annyira a lóbabó, mint az ezt követő buza (vagy rozs) miatt adjuk, a zabosbüköny trágyázásához hasonlóan, melynek egyik legkitűnőbb előveteményét képezi. Természetes, hogy a frissen trágyázott földben a lóbabó légenygyűjtő képessége alig érvényesül, mert nitrogénszükségletét a rendelkezésre álló könnyebb forrásból, a talaj bő nitrogénkészletéből fedezi. És hogy ez csakugyan így van, arról összehasonlító kísérleteinknél alkalmunk volt meggyőződni.

A frissen trágyázott földben növő lóbabó gyökerein az ugynevezett légenygyűjtő gumók csaknem sima felületűek, míg a két év eltelt trágyázott földbe került lóbabó gyökérgumói tele vannak kitéremlésekkel, szemölcsös kiemelkedésekkel, ami az ugynevezett „bakteroidok” jelenlétének biztos ismertető jele. A gyökérgumók magukban véve ugyanis még nem biztosítékai a légenygyűjtésnek, ez csakis a bakteroidok jelenlétében válik erélyessé, ami külsőleg a gumók felületének sűrű szemölcsös kitéremléseivel válik felismerhetővé. Ha a gyökérgumókon ilyen bakteroidos kitéremlések egyáltalán nem, vagy csak csekély számban fordulnak elő (mint pl. a frissen trágyázott földben), akkor a légenygyűjtés minimális és megfordítva.

Jó erőben álló földben tehát a lóbabót ne vessük friss istállótrágyába, melynek máshol nagyobb hasznát vehetjük. Ez esetben légenygyűjtő képessége tényleg érvényre fog emelkedni s ezen — a műtrágyákban igen drágán beszerezhető — táplálónyag, a nitrogén, valóban a levegő szabad nitrogénjének lekötésével fog a talajba jutni; a foszfort (kötött földön) illetve a kálfoszfatot (homokos talajon) pedig műtrágyákkal pótolhatjuk. Vagyis a lóbabónál is, épp úgy mint a zabosbüköny trágyázásánál, nem sablonok szerint kell eljárni, hanem a tényleges viszonyok figyelembe vételével alkalmazni a helyes eljárást. A zabosbüköny alá ma már igen sok gazdaság jó erőben álló földjein nem adnak istállótrágyát, hanem műtrágyát, mert azt

Külön árjegyzékek mindenmemű gazdasági gépekről!

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcsepplő-készletek

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RESZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

tapasztalták, hogy az istállótrágyás zabosbüköny után a buza rendesen megdül. Soványabb földeken ellenben a zabosbüköny istállótrágyázása teljesen indokolt. Ugyanezen elvek szerint kell a lóbabónál is eljárni.

Kerpely Kálmán.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutrya Ferencz dr.

A hédervári uradalom tuberkulin-vizsgálatainak eredményei.

A gümőkór elleni védekezést a hédervári uradalomban, amely Khuen-Hédervary Károly gróf volt miniszterelnök tulajdona, az 1898. év nyarán vezetem be. A szimmentháli félvér tehenészet néhány évvel ezelőtt állított fel a korábbi juhászatok helyén. Eredetileg a tehenészet nem sokkal volt nagyobb, mint amennyire a kastély tejszüksége azt megkívánta, de utóbb fokozatosan fejlesztetett. Az állatokat befogadó istállók birkaistállókból alakították át, a lehető legnagyobb egyszerűség szem előtt tartásával. Csak a központban lévő, 50 drb tehén befogadására alkalmas istállóban van a tehenek állása téglával kirakva, míg az összes többi istállóban agyagöngölés az állások és a járók talaja. A jászlak mindenütt fából készültek és a falak mentén vannak hosszirányban elhelyezve, úgy, hogy az állatok az épület két hosszfalához fordulva, két sorban állanak minden istállóban, középen elég tágas járóval.

Daczára ezen egészen egyszerű berendezésnek, az istállók higiénikus tekintetben egészen megfelelőnek jelezhetők. Az épületeken tág kapuk és nagy ablakok vannak, úgy, hogy a levegő mindig jó az istállóban és még az agyagöngölötű tehenistállóban is teljesen tiszták az állatok, miután bőségesen almoznak alájuk.

A tehenészet, amidőn abban a védekezést megkezdettük, a központi hédervári majorban, ahol a kitéglázott istálló van, volt felállítva, majd az új vásárlások alkalmával, amidőn a tehenészetet nagyobbították, állított be a gyulamajori, utóbb a ladaméri gazdaságban 40—50 drb tehén. A tehenállomány tehát három, egymástól távolabb fekvő majorban áll, míg a növendékek a központi hédervári, részint a másik két tehenészettel bíró majorokban helyeztetek el; ezenkívül azonban mellékmajorokba is kerültek az állatok. Új vásárlás az alatt a 10 év alatt, hogy az állomány kezelése alatt van, csak kezdetben történt. Az 1898. évben 82 drb. (közülök 42 drb. 1—1½ éves úszó), 1899-ben 95 drb. s ezekből 15·9 illetve 13·6% találtatott reagálónak. A beszerzéseknél lehetőleg tekintettel voltak arra, hogy a vásárlás népies

tenyésztésből történjék és amennyire lehetséges volt, fiatalabb állatokat kerestek megvételeire. A beszerzések legnagyobb részét Vas megyében fogantatosították. Természetesen a vér felfrissítése ezéjjából időközönként részint Bábólnáról, részint Széll Kálmán tenyészetéből, ugyszintén a magyaróvári gazdasági akadémia tenyészetéből is vásároltak bikákat.

Az állomány a vizgálat megkezdésekor 170 darabból állott és pedig 97 drb számos-marhából és 73 drb növendékből. A számos-marhából 35 drb = 36%, a növendékből 13 drb = 17·8% találtatott reagálónak, vagyis az egész állományból reagált 48 drb, ami 28·2%-nak felel meg.

Ha tekintetbe vesszük, miszerint uradalmi tehenészetünkben a fertőzött állatok száma 50—70% szokott lenni s miként az 1905. évi állatorvosi kongresszuson tartott előadásomban arról adatokkal számoltam be, 20 uradalmi állományban az általam megvizsgált 3508 drb állat közül átlagosan 58·23%-ot találtam reagálónak, úgy azt mondhatjuk, hogy a hédervári állomány aránylag még igen kevésbé volt fertőzve. Sőt 1905 óta tovább folytatott vizsgálataim alkalmával csak egy uradalmi gazdaságot találtam, (az ókigyósi berni tehenészet), amelyben kisebb számu volt a gümőkór, mint Héderváron. A gümőkór ilyen kismérvű elterjedtségének okát abban találhatjuk meg, hogy, miként már jeleztem, a tehenészet, amidőn kezem alá került, még csak néhány éve állott fenn. Különben a számos-marhából már 36% reagáló lévén, köztük úgy látszik, szépen megindult a gümőkór terjedése.

Az aránylag kedvező eredmény megállapítása után abban egyeztünk meg az uradalom akkori vezetőjével, hogy a reagáló állatok vagy külön majorban helyeztetnek el vagy amennyiben ez egyelőre nehézségekbe ütköznék, reagált és nem reagáló állomány egymástól egy a mennyezetig érő deszkafallal választassék el.

Sajnos, ez az elkülönítés kezdetben nagyon tökéletlen volt, amennyiben pl. a ladaméri gazdaságban a második vizgálat alkalmával a reagáló tehenek ugyanazon istállóban maradtak a nem reagálókkal s velük együtt jártak kutra és legelőre. Az egyedüli elkülönítés csak abban állott, hogy a reagáló teheneket az ugyanazon sorban lévő nem reagálóktól 1—1½ méter magas deszkafallal választottuk el olyanformán, mint ahogy az állások egymástól elválasztani szokták, midőn azokba különböző kóru állatokat helyeznek el.

Ez az elkülönítés természetesen nem volt megfelelő, minek eredménye jelentkezett is a második vizgálat alkalmával, amidőn az ekkor 101 drb.-ot tevő, korábban nem reagáló számos-marhából 48 drb találtatott reagálónak, jelekül annak, hogy kellő elővigyázat nélkül a gümőkór

aránylag nagyon gyorsan befertőzhető egész állományokat is. Ekkor jutottunk arra a megállapodásra, hogy miután a gazdaságnak az különösebb nehézséget nem okozott, a hédervári és gyulamajori kerületbe tegyük a nem reagáló teheneket, a ladamériben pedig a reagáló maradjanak. A ladaméri kerületből szintén felneveltük a borjukat, azonban csakis a jobb tehenek ivadékait s ezek néhány napig maradtak csak anyjuknál a főcstej kiszopására s azután dajkaságba adták őket a szomszédos kerületbe nem reagáló tehenek alá.

A harmadik, — 1900. évi — vizgálat még mindig nem mutatott fel valami kedvező eredményt, amennyiben az ekkor már 344 drb.-ot tevő állományból 34 drb. reagált = 9·8%. Azonban kitént, hogy az állatok elkülönítése nem történt elég pontosan, mert a nem reagáló állományban néhány, a második vizgálat alkalmával reagálónak jelzett és a balfülön kilyukasztott állat visszamaradt a nem reagáló állományban, ezek az állatok pedig így terjesztették a betegséget.

A negyedik — 1901. évi — vizgálat már kedvezőbb eredményeket tüntetett fel. A 310 drb.-ot tevő állományból 16 darab = 5·1% mutatkozott reagálónak, amely kedvezőbb eredmény azonban a következő — 1902. évi — 5-ik vizgálatnál megint hanyatlott, amennyiben, miként az utólag kiderült, az istállók fertőtlenítése vagy egyáltalában nem, vagy csak nagyon ritkán történt meg, úgy, hogy azt meg nem felelőnek kellett jelezniük.

Fertőtlenítésre csakis mésztejet használtunk kezdettől fogva, amelynek előnye éppen nagyon is kitént e helyen, miután egy év mulva is meg lehetett állapítani, hogy egyik tehenistálló egyetlen egyszer sem lett fertőtlenítve, holott megállapodás szerint negyedévenként vagy legalább is félévénként kellett volna a jászlakat, az állásokat és a falakat mésztejjel fertőtleníteni. Ugyde a falakon mindenütt megtaláltuk még a következő évben is azokat a törzskönyvi számokat, amelyeket a vizgálatnál, hogy az állatokat össze ne cseréljük, színes krétával a falra irtunk, jelekül annak, hogy, amiként azt utóbb a kezelő tiszt be is vallotta, fertőtlenítés, meszelés az év folyamán egyszer sem történt.

E helyen is kiemelendők tartom, hogy a mésztejet különösen tehenistállók fertőtlenítésére szagtalansága, könnyű alkalmazhatósága, olcsósága és igénybevételének ellenőrizhetősége miatt 15 év óta a legjobb eredménynyel használom s így kiváló örömmre szolgált, hogy az idei hágai (scheweningeni) nemzetközi tejjagdasági kongresszus Ostertag berlini állatorvosi főiskolai tanár javaslatára egyhangulag elhatározta, hogy az istállók fertőtlenítésére a mésztejet ajánlja.

Az uradalom élére 1901-ben új felügyelő

A hédervári uradalom szimmentháli félvér tehenészetében végzett tuberkulin-vizsgálatok eredményei.

Az ojtások száma és ideje	Beojtatott			Ebből reagált						Időközben vásárolt szarvasmarha		Jegyzet	
	Számos marha	Növendék-marha	Összesen	összesen			%o			darab	Ebből reagált		
				Számos marha	Növendék-marha	Összesen	Számos marha	Növendék-marha	Összesen		drb		%o
1 1898. július	97	73	170	35	13	48	36·0	17·8	28·2	82	13	15·9	Ebből növendék 42 drb, melyből reagált 2 drb.
2 1899. szeptember	101	154	255	48	1	49	47·5	0·64	19·2	95	13	13·6	Számosmarha elkülönítése nem tökéletes. Ugyanaz.
3 1900. augusztus	142	202	344	25	9	34	17·6	4·4	9·8	—	—	—	
4 1901. szeptember	103	207	310	11	5	16	10·6	2·4	5·1	—	—	—	
5 1902. augusztus	89	165	254	7	13	20	7·8	7·8	7·8	—	—	—	Fertőtlenítés nem tökéletes.
6 1903. szeptember	133	175	308	2	7	9	1·9	4·0	2·9	—	—	—	
7 1904. augusztus	126	207	333	5	5	10	3·9	2·4	3·0	—	—	—	
8 1905. augusztus	127	231	358	7	2	9	5·5	0·8	2·5	—	—	—	
9 1906. szeptember	134	264	398	9	2	11	6·7	0·7	2·7	—	—	—	
10 1907. július	140	264	404	2	2	4	1·4	0·7	1·0	—	—	—	
A 2—10. vizgálat összeredménye	1095	1869	2964	116	46	162	10·6	2·5	5·5	—	—	—	

került Trugly József barátom személyében, aki a védekezés keresztülvitelét most már komolyabban elrendelte, annál is inkább, mivel a majoronként való elkülönítés az uradalomnak semmiféle nehézséget nem okozott, ugyisintén a meszelések sem voltak valami nagy áldozatnak tekinthetők.

Hogy az eredmény nem maradt el, fényesen kitűnik a csatolt táblázatból, amely szerint az 1903. évi 6-ik vizsgálatról kezdve, tehát már 5 éven keresztül állandóan mindig jó eredményt mutathatnak fel vizsgálatunk, amennyiben 1—3% között találunk évenként reagáló állatokat. Ennél jobb eredményt, kevesebb áldozattal, a gümőkór elleni védekezésnél alig kívánhatunk.

A tuberkulózist évenként egyszer mindig 3 nap alatt végeztük el. Azonban ott, hol az állomány erősebben fertőzött, szükséges a fél-évenként való tuberkulózis.

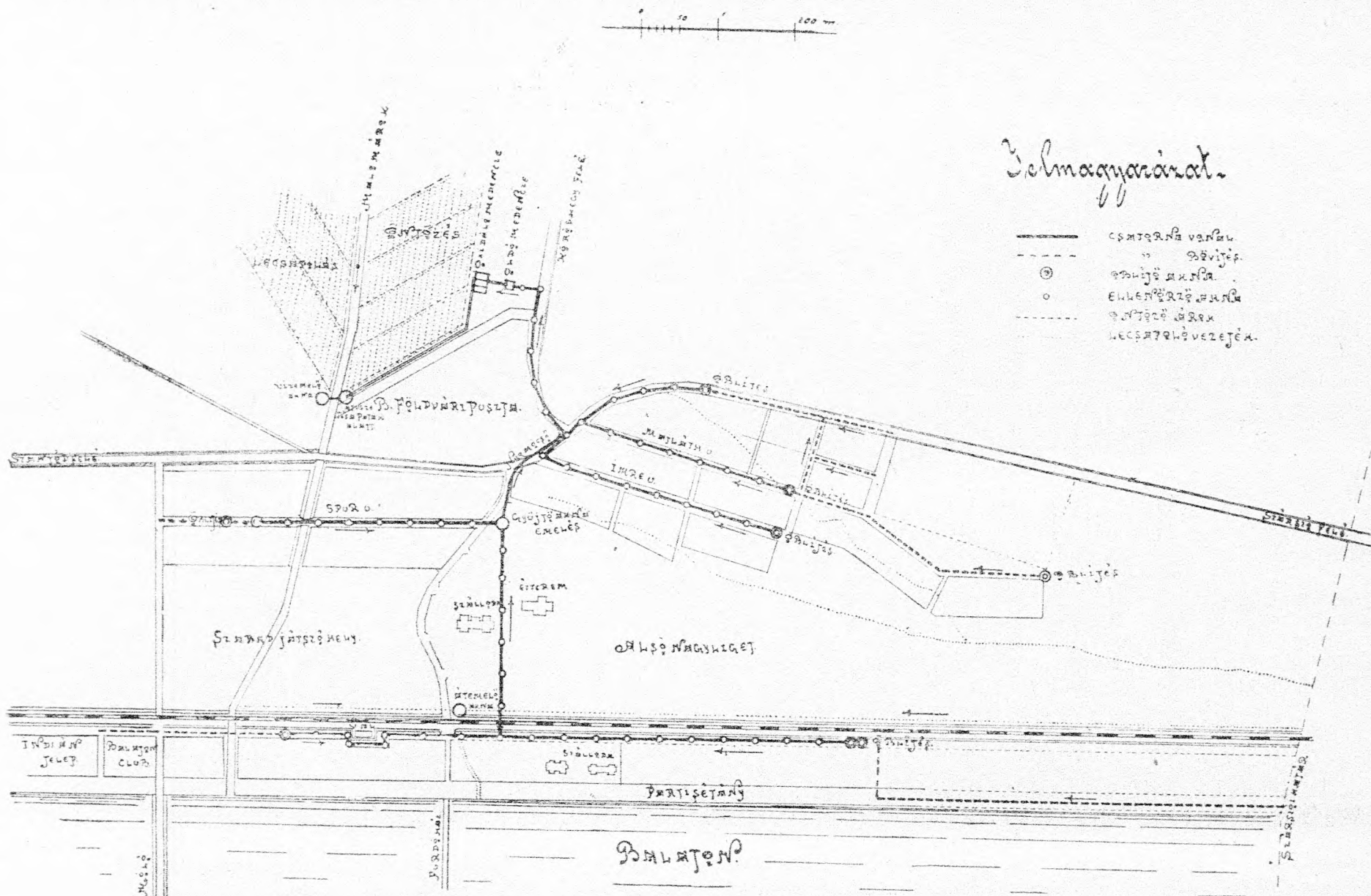
A borjuk mesterséges forralt tejjel való felnevelésétől kezdettől fogva eltekintettünk, mert

gümőkór elleni védekezésnél, ha annak használata már szokásban van, annyira káros lehet alkalmazásának megkivánása a mi viszonyaink között, ahol az még szoká-ban nincs. Sok gazdaságot már a mesterséges felnevelés is elriaszt a védekezéstől.

Az 1900. évi harmadik vizsgálat alkalmával az új vásárlásokkal együtt 344 darabot tett az uradalom nem reagáló állománya, amely állomány azonban az időközbeni erősebb selejtezés következtében 1902-ben 254-re csökkent, míg a jelen év folyamán ez a szám 404-re emelkedett. Emellett meg kell jegyeznünk, hogy az uradalom évenként 30—50 darab nem reagáló bikát ad el községeknek, illetve az állattenyésztési felügyelőségnek.

Az idei, 1907. évi július 10-én megejtett vizsgálat alkalmával a 404 darab állatból csak 4 darabot = 1% -ot találtunk reagálóknak. Emellett azonban a vizsgálat alá vettük a ladaméri kerület 118 darabot tévő állományát is, miután a gazdaság arra az elhatározásra jutott, hogy

Ilyenformán nyílt tuberkulózis állatot nem türtek meg ebben a kerületben már régebbi idő óta, minthogy az ilyen csakhamar selejtre ment, hanem az állomány, habár részben reagál, azonban valamennyi klinikailag egészséges állatból állott. Ezen erős selejtezés mellett érthető csak az, hogy a 118 darab megvizsgált állatból 34 darabot találtunk ebben a majorban olyant, amely részben már korábban, részben a mostani vizsgálat alkalmával reagált. Ez a 34 darab állat, hogy a ladaméri kerület is megszabaduljon a fertőzött állatoktól, a mennyezetig érő deszkafallal elkülönítve a többi, a tél folyamán hizóba állítatik és az egész kimustráltatik, hogy így az egész uradalom állománya teljesen tiszta, gümőkórtól mentes legyen. Kiemelendőnek tartom, hogy ezen majorban 52 darab növendékkel csak 4-et találtunk reagálót, míg a többi nem reagálóknak bizonyult. Ismét egy példa arra, hogy nem okvetlenül szükséges a mesterséges felnevelés ott, ahonnan nyílt tuberkulózis esetét már kiküszöbölték.

1. ábra. A balatonföldvári szennyvíztisztító-telep alaprajza.

ott, ahol eleinte még arra sem volt nagy hajlandóság, hogy az évenként néhányszor fogatosítandó egyszerű, messzsel való fertőtlenítést teljesítsék, nem lehetett volna valami nagy reménységünk kedvező eredmények elérésére, ha a mesterséges felnevelést erőltetjük. Am erre szükségünk nem is volt, mert hiszen a védekezés megindítása után 9 év állagában, dacára annak, hogy hibák is fordultak elő az elkülönítések és fertőtlenítések körül, a növendékmárhából mindössze 2,5% -ot találtunk reagálóknak, holott azokban a gazdaságokban, amelyekben a mesterséges felnevelést nálunk bevezették, rendszeren 10—30% -a is elpusztul az állatoknak hasmenésben, mi mellett a mesterségesen felnevelt állatok között is találunk, már csak a későbbi, meg nem felelő elkülönítések miatt is, néhány százalék reagálót. A mesterséges felnevelés, amely kitűnő fogvat a

az eddigi eljárástól eltérőleg jövőben minden kerület maga nevelje a saját állományának pótlására szükséges növendékállatokat, hogy így az egyes kerületek között a tejtermelés fejlesztésében is nemes verseny jusson érvényre. A ladaméri kerület ebből kifolyólag a növendékeit már nem adta más kerületnek. Maga nevelte fel, a reagáló teheneknél szoptatván a borjukat, amelyek csakis a szoptatás idejére kerültek az anyjukhoz, hogy azután magasabb falu ketrecekben választassanak el az anyjuktól.

A ladaméri kerület már korábban nemcsak gümőkór tekintetében volt a másik két kerületnek vezető csatornája, hanem ebbe a kerületbe állítottak az összes selejtezésre kerülő állatok. Így ezen majorban nemcsak reagáló, de egyébként is kisebb értékű tehenekből allítottott össze állománya, amelyek közül állandóan hizlóban voltak a legelőbb mustra alá került állatok.

A hédervári uradalom példája bizonyosságul szolgálhat arra, hogy a Bang-féle védekezési eljárást, alkalmazva azt a mi hazai viszonyainkhoz, minden különösebb nehézség nélkül és eredményesen lehet keresztülvinni.

A Behring-féle védekezési eljárás reménysége sok gazdaságot tartott eddig vissza a Bang-féle védekezési eljárás bevezetésétől. Abban reménykedtek, hogy az egyszerűbbnek ígérkező immunizálási eljárásban egyszersmind biztosabb védekezéshez is jutnak. Az eddigi vizsgálatok egybehangzóan azt bizonyítják, hogy ma még a Behring-féle védekezési eljárással eredményhez nem juthatunk,*) hogy ellenben a Bang-féle védekezési eljárással állományunkat a gümőkórtól aránylag csekély áldozat árán, bár szívós kitartással, megszabadíthatjuk. Ujhelyi Imre.

*) Lásd Köztelek 1907 66. sz. 1692. l. és 77. sz. 1956. l.

TALAJJAVITÁS.

Rovatvezető: Kvassay Jenő.

Szennyesszennyvíztisztítás és öntözés.

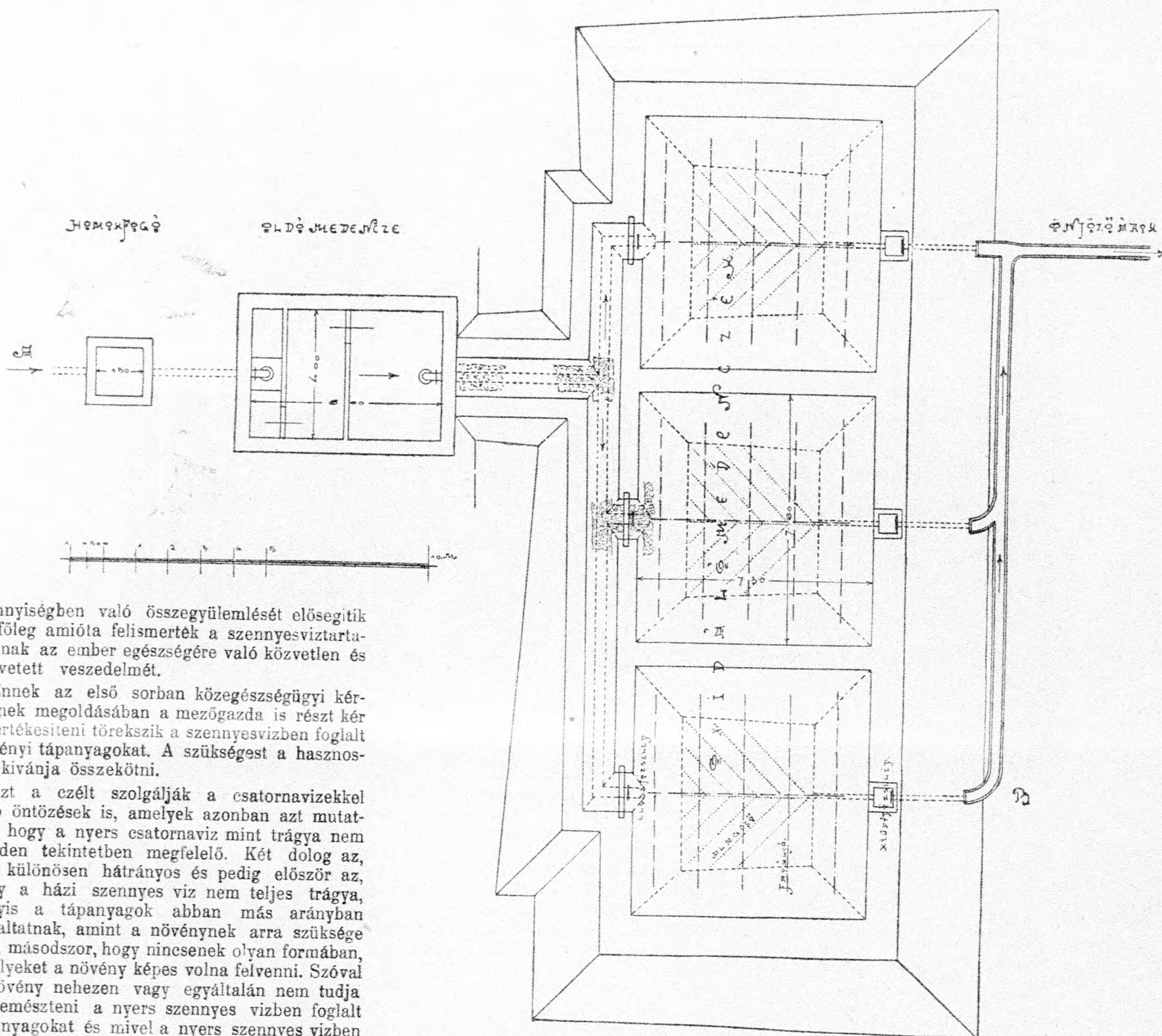
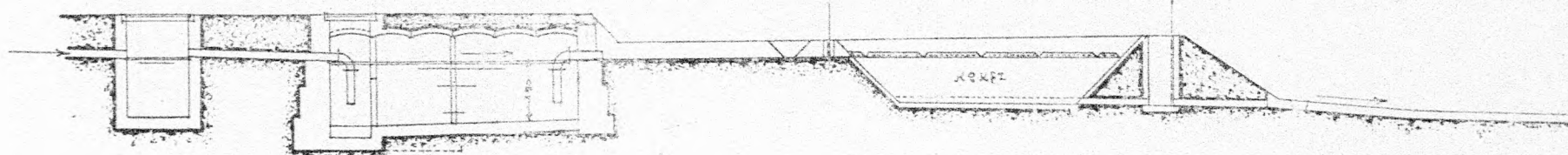
A házi csatornák szennyesszennyanyagának és kórokozó baktériumainak ártalmatlanná tétele vagy amint azt nevezni szokás, megtisztítása különös fontosságot nyert, amióta a modern házi csatornák az ártalmas anyagoknak nagyobb

latban a csatornavíz megtisztításának és a bennök foglalt trágyaanyagok értékesítésének legtermészetesebb, legujabb és eddig legjobbnak megismert módja.

Az eljárás lényegében a természetet igyekszik utánozni. Tudjuk azt, hogy abban a természetes körfolyamban, amely az ásványi és organikus anyagok között állandóan végbemegy, az élet és pedig úgy a növényi, mint állati élet a kapcsoló láncszemet képezi. A biológiai tisztító

feladata, hogy felhasználja azokat a mikroorganizmusokat, amelyek az egészségre ártalmas anyagokat ártalmatlanokká átalakítani tudják. Ismernünk kell tehát a baktériumokat, amelyek erre képesek és még fontosabb, hogy megismerjük azoknak életfeltételeit. Mert élet csakis neki megfelelő feltételek mellett lehetséges.

Messzire vezetne vagy talán nem is messzire, ha magakkal a mikroorganizmusokkal kívánnánk foglalkozni; gyakorlati czélokra elégséges, ha

2. ábra. Szennyvíztisztító-telep berendezés. A. alaprajz. B. metszet.

mennyiségben való összegyűlémlését elősegítik és főleg amióta felismerték a szennyesszennyvíztartalomnak az ember egészségére való közvetlen és közvetett veszedelmét.

Ennek az első sorban közegészségügyi kérdésnek megoldásában a mezőgazda is részt kér és értékesíteni törekszik a szennyesszennyvízben foglalt növényi tápanyagokat. A szükségeset a hasznossal kívánja összekötni.

Ezt a czélt szolgálják a csatornavizekkel való öntözések is, amelyek azonban azt mutatják, hogy a nyers csatornavíz mint trágya nem minden tekintetben megfelelő. Két dolog az, ami különösen hátrányos és pedig először az, hogy a házi szennyesszennyvíz nem teljes trágya, vagyis a tápanyagok abban más arányban foglaltatnak, amint a növénynek arra szüksége van, másodsorban, hogy nincsenek olyan formában, amelyeket a növény képes volna felvenni. Szóval a növény nehezen vagy egyáltalán nem tudja megemészteni a nyers szennyesszennyvízben foglalt tápanyagokat és mivel a nyers szennyesszennyvízben a tápanyagokon kívül még más anyagok is foglaltatnak, az öntözés terület eliszaposodik, eldugul. Az első hiányon pótló trágyák hozzáadásával, a másodikon valamely megfelelő tisztító eljárás közbeiktatásával segíteni lehet.

Ilyen tisztító eljárás az újabb időtérbe lépett biológiai vagy oxidációs, amely természetesen elsősorban közegészségügyi érdeket kíván kielégíteni, emellett azonban a szennyesszennyvízben foglalt tápanyagokat a növények által könnyebben megemészthető alakba is hozza. Ez az eljárás a talajöntözéssel kapcsol-

eljárás czéljának elérésére a mikroorganizmusoknak, az élet ezen parányi képviselőinek, anyagátalakító képességét, helyesebben természetét kívánja felhasználni. A parányi szervezetek végtelen világa minden egyes tagjának az anyagszerében meghatározott és más által el nem végezhető feladata van. Az eczetképző, erjesztő és más baktériumokat nemcsak ismerjük, de működésüket tudatosan is felhasználjuk. A biológiai szennyesszennyvíztisztításnak tehát az a

a tisztító eljárásnál végbemenő jelenségeknek biológiai lefolyását tekintjük. Mert lehet a kérdést mechanikai, kémiai és más szempontból is vizsgálni, amikor a magyarázat az elfoglalt szempontokhoz alkalmazkodni fog.

Magára hagyott szennyesszennyvíz kirotthat, elmálik és ásványi anyaggá átalakul. Ez nem magától történik, hanem beigazoltan olyan mikroorganizmusok segítségével, amelyek magában a szennyesszennyvízben, a talajban, a levegőben, a

vizben, szóval mindenütt jelen vannak és ha lehetséges, elszaporodnak. Az átalakítás azonban lassu, mert a mikroorganizmusok életfeltételei nem mindig kedvezők. A biológiai tisztító berendezés a kedvező életfeltételeket mesterségesen létrehozza és gyorsítani akarja az átalakulást.

Lényegileg két részből áll; a berendezés első részében azok a mikroorganizmusok szaporodnak, amelyeknek feladata a kirotadás. Ez egy nagyobb méretű nyitott vagy zárt, rendszerint földalatti medenczében, az úgynevezett „*oldó-medenczében*” (rothasztó) történik, amelyben egyúttal a vízben uszó és lebegő anyagok legnagyobb része oldatba, tehát a lehető legfinomabb állapotba hozatik. Ezt a munkát a folyósító baktériumok végzik.

A berendezés második része egy vagy több megfelelő anyaggal megtöltött nyitott medencze. Ezek az *oxidáló medenczék*, amelyekben, miután feladatukat elvégezték, az oldó medenczében tenyésztett rothasztó és folyósító baktériumok

lembe. A közegészségügynek tesz nagy szolgálatot, ha sikerül a két feladatot egyesíteni és ha mezőgazdasági uton elérhető haszon ily berendezés létesítését és üzemét elősegíti.

Ilyen tisztító berendezés a mellékelt rajzon van feltüntetve, amely a balatonföldvári telepenk elrendezését mutatja. A csatornavizek részben szabad eséssel, részben emelés, tehát szivattyuzással jutnak a tisztító telepre, ahol azok nagyobb és nehezebb anyagok visszatartására szolgáló homokfogó aknákn átthaladva az oldó-medenczébe jutnak. Az oldómedencze után a víz az oxidáló medenczébe bocsáttatik, amelyek Balatonföldvárt közsénsalakkal vannak megtöltve. Az oxidáló medenczékben a víz bizonyos ideig nyugalomban marad és utána az öntözésre kiszemelt területre reábocsáttatik. Az öntöző területről lefolyó víz egy a Balatonba torkolló kis patakba jut. A rajz a telepet megtervezett, de teljesen még ki nem épített formájában tünteti fel.

A szennyviztisztítás kérdésének különös

ségnek felismerése bizonyára nálunk is el fogja ezt a rendszert terjesztetni, úgy amint az másutt történt és mérhetetlen szolgálatot fog a közegészség ügyének tenni, ha sikerül az egészségért való nagy küzdelemben a mezőgazdát is az eddiginél nagyobb mértékben bevonni.

Rékai Frigyes.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Nemzetközi baromfikiállítás Budapesten.

A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete november 28-tól december 1-ig nemzetközi kiállítást rendezett avégből, hogy dokumentálja megszüldülését s a külföld hasonló czélú szervezeteinek is bemutatja magát. Főtörekvése teljes mértékben sikerült. *Augusztó* főhercege-asszony ő cs. és kir. fensége elfogadta kiállítás védnökségét, *Darányi Ignác* földmivelés-

3. ábra. Nemzetközi baromfikiállítás főntézői. 1. Teleki Józsefné gr., 2. Pirkner János, 3. Makfalvay Géza, 4. Málnássy Ferencz, 5. Teleki József gróf, 6. Kovács Ödön, 7. Jandaurek V., 8. Gresznáryk Aladár dr., 9. Almási Balogh Albin.

elpusztulnak és azok a mikroorganizmusok fognak szaporodni, amelyek a szerves anyagok elégetésénél, tehát a tisztítás befejezésénél szerepet játszanak. Az elégetéshez a levegő oxigénjének jelenléte szükséges, kell tehát, hogy a berendezés eme része jól szellőzhető legyen, a levegő, szél, nap lehetőleg szabadon érje. Ehhez alkalmazkodik az oxidáló medenczék üzeme is, mert periodikusan felváltva dolgozik és pihen, ellentétben az oldó medenczével, amelynek regenerálnia nem kell. Az oxidáló medenczéből lefolyó víz, amely a nyers víz összetételéhez és a tisztító berendezéshez képest különböző növényi tápanyagokat és pedig azok által könnyebben megemészthető formában tartalmaz, öntözésre használható és használtatik. Az a körülmény, hogy a tisztítást rendszerint közegészségügyi szempontok teszik szükségessé, magyarázata annak, hogy a tisztított viznek mezőgazdasági kihasználása — bár erre is vannak példák — csak másodsorban jó figye-

fontossága van vízfolyástól távol fekvő városoknak, községeknek, kórházaknak, kaszánákknak, egyes kastélyoknak és épületeknek csatornázásánál, ahol a szennyvizeknek elvezetésére alkalmas recipiens nincsen, vagy ahol a levezetés előtt a szennyes vizeket megtisztítani szükséges.

Eltéktve néhány e tekintetben kedvezően fekvő várostól, újabb csatornázások és ezzel kapcsolatos szennyviztisztító berendezések tervei legnagyobb részben biológiai uton való megtisztítást kontemplálnak.

A példának felhozott földvári telepen kívül Nagy-Szeben város összes szennyes vizei, Arad, Miskolcz, Baja, Gyula, Czinkota, Kaposvár, Kézdivásárhely, Székesfehérvár és más helyeken, kisebb mértékben rendszerint egyes épületek szennyes vizeinek megtisztításánál ezt az eljárást vagy ehhez hasonlót használnak.

A csatornázás és ezzel kapcsolatosan a szennyviztisztítás szüksége és ennek a szük-

ügyi miniszter a diszelnökséget s hathatós erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette a kiállítást. Közéletünk egyéb kitünőségei sem tagadták meg pártfogásukat a rendező egyesülettől, így a fő- és székváros főpolgármestere, polgármestere, Pest vármegye fő- és alispánja, a vidéki baromfitenyésztési társulatok elnökei, az OMGE. igazgatója, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke helyet foglaltak a rendezőségben.

Már az előkészületek is nagy apparátussal s széleskörű tanulmányozással folytak, mert az igazgató-bizottság 3 tagja tanulmányozta a helyszínen a hannoverai kiállítást. Ez alkalommal egyben propagandát is csináltak Németországban a kiállításnak és ennek köszönhető, hogy a „Német- és osztrák-magyar baromfitenyésztők klubja”, az „Orpington Klub”, a „Cypria” baromfikedvelők egyesülete díjat adományoztak és ezzel a magok részéről is bizalmukat fejezve ki a kiállítás iránt, a német

tenyésztőket a részvételre buzdították. Nagy szimpátiával fogadták a kiállítás eszméjét az angolok, francziák s belgák is, azonban a nagy távolságra való hivatkozással kimentették magukat. A szomszédos országok közül Ausztria, Németország, Svájc s a távoli Dánia is képviselve volt. Hazai tenyésztőink teljes számban jelentek meg a kiállításon s örömmel láttuk, hogy a régi gárda, amely az egyesület alapításakor gróf Teleki Józsefné körül tömörült, teljes számban együtt volt, sőt konstatáltuk, hogy a tenyésztők száma hatalmasan megsaporodott, 326 kiállító közül 62 külföldi, a többi mind magyar.

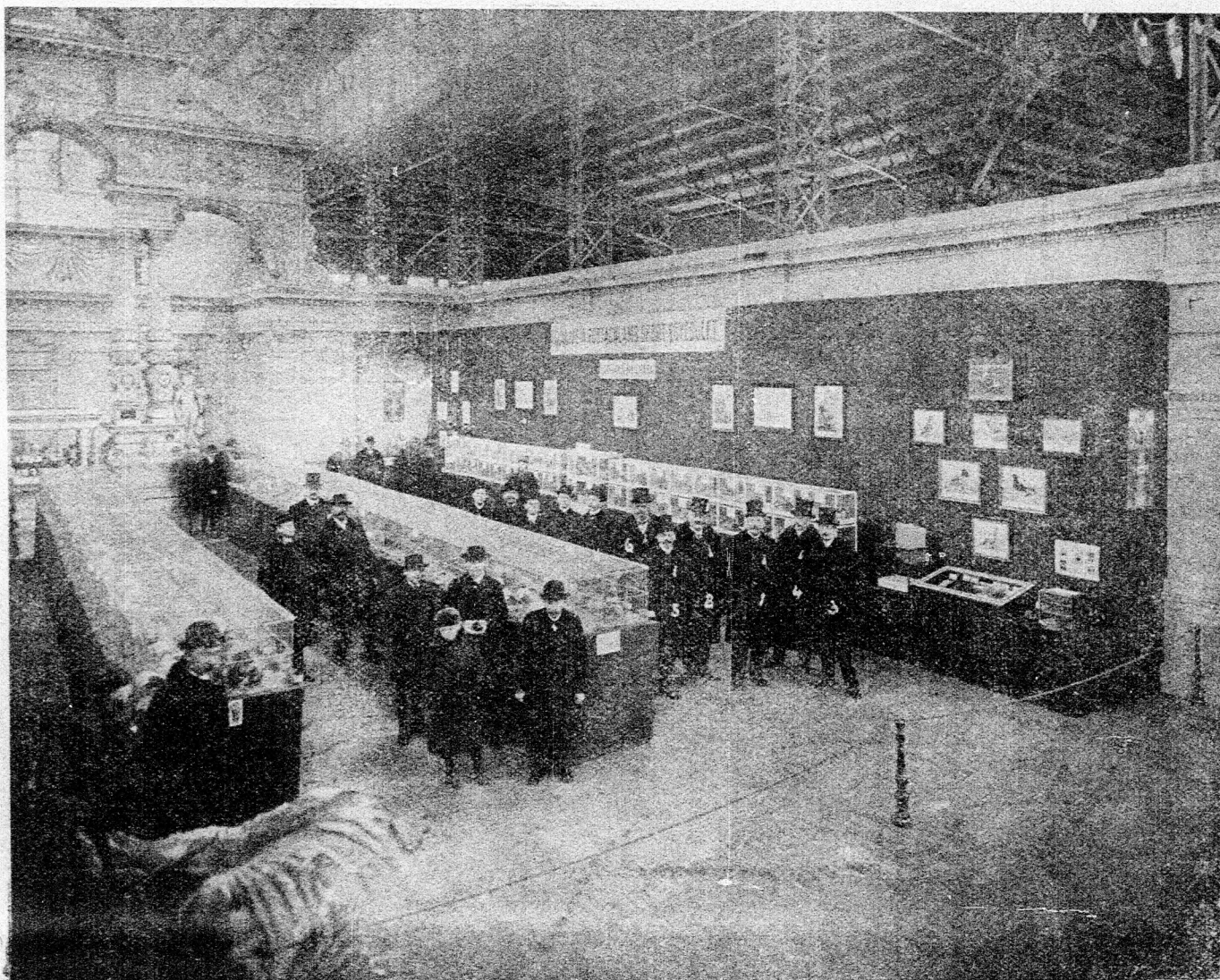
Immár tekintélyes szám, habár jóval többen vannak, mert sokan betegségek miatt nem állíthattak ki s igen sokan vannak, akik talán kezdők lévén, nem mernek kiállítani. A kiállított fajták következőképpen aránylanak egymáshoz: magyar parlagi 23 törzs (11), erdélyi kopasznyaku 22, sárga orpington 171, fehér orpington 111, orpington más színű 3, plimut

tott 200 K.-ért 1 db. kakas, 150 K.-ért 1 db., 120 K.-ért 5 db., 100 K.-ért 9 db., 80 K.-ért 7 db., 50—60 K.-ért 29 db. Kisebb értékű is igen sok kelt, összesen 9512 K. értékben.

A kiállítás elrendezése szintén az összes látogatók tetszését nyerte meg. Zöld posztóval díszített átványokon voltak az új ketrecek elhelyezve s ezekben a baromfiak testi szépsége kiválóan kifejezésre jutott. Gyönyörűen festettek a hatalmas nagy emdeni ludak, pekingi kacscák, pulykák. A nyulkiállítás felette érdekes volt s állandóan sok nézőjük volt a házinyulaknak. A legszebb rész azonban kétségtelenül a galambcsoport volt, amelynek keretében a Columbia Póstagalamb Sportegyesület jubiláris kiállítását rendezett. Néhány képben van szerencsénk bemutatni a kiállítást.

Mindezeknél azonban sokkal szebben beszélnek a külföldi lapok, amelyek a lehető legjobb elismerés hangján szólnak róla. A legtekintélyesebb németországi lapok az osztrák-magyar monarchia eddigi legnagyobb baromfiállításá-

Bevezetésképpen a cikk rámutat a halászat és a kenderáztatás közt mutatkozó és közismert ellentétre s aztán egy konkrét példa ösmertetésével kiemeli, mint lehet az ellentéteket elenyészletni és a két dolgot egy kalap alá foglalni. Idevágó hosszú ösmertetésének rövid foglalata az, hogy egy porosz-sziléziai gazda a birtokán fakadó kis forrás vizével áztatja a lent, előbb azonban ugyanezzel a vízzel két halastavat táplált s miután ekként használta, egy nyelőkutban tünteti el a földszinéről úgy a fölösleget, mint az áztató szennyes vizét. A cikk szerint a len pompásan ázik s ami fő, a gazda berendezését házilag készítette és pedig úgy, hogy még talajjavítást is végzett azzal, amennyiben részben fakadó víztől szenvedő, részben pedig a forrás vize által elposványosított területeket jó rétté alakította. Ezek folyán melegen ajánlja szerző az ilyen létesítményeket nálunk is, mint amihez nem kell kulturmérnök, de még rétmester sem, csak ásó, kapa, meg egy ügyes, víztől nem féltő béres, aki a természetes lejtőn

4. ábra A nemzetközi baromfiállítás galambcsoportja. 1. Jandaurek V. a „Columbia” alelnöke, 2. Kovács Ödön, 3. Winkler János BOE. titkár, 4. Málnássy Ferenc, 6. Pfahler Hugó, 6. Balogh Albin.

kendermagos 55, langszán 41, cochin 20, bráma 19, viandott 47, minorka 8, olasz 13, mechelni 3, hamburgi 2, ó-stájer 2, salmthali 23, rothwein 10, rhode Island 5, ludán 4, egyéb nagy fajták 22, törpe tyukok 16, gyöngytyukok 7, bronzpulyka 30, mexikói fehér 6, másféle pulykák 19, emdeni ludak 78, pekingi kacscák 68, aylesbury 3, másféle kacscák 22, keresztetések 21, hattyuk, dísz- és vadkacsák 8, nyulak 434, galamb 340. Nyulak és galambok között annyi fajta volt hogy azok felsorolása hosszadalmas volna. Eme nagy anyag között valóban gyönyörű tenyészanyagot lehetett látni, amelyek világos tanubizonyítást tettek baromfitenyésztésünk fejlettségéről, annyira, hogy külföldi tenyésztők legnagyobb elismerésüknek adtak kifejezést, ami egyébként esengő pénzben is talált kifejezést, mert sokan vásároltak tenyészanyagot. A minőség javulását legjobban bizonyítja, hogy elada-

nak mondják s azon reményüknek adnak kifejezést, hogy a magyarok e fejlett baromfitenyésztésüket a német kiállításokon is be fogják mutatni. Mindezekért hála és elismerés illeti földművelésügyi kormányunkat s különösen Darányi minisztert, aki a jelen irányzatot kezdeményezte és Pirkner János miniszteri tanácsost, aki kiváló ügybuzgósággal azt a gyakorlatban érvényesítette. — k —

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgraf János.

Kenderáztatás és haltenyésztés.

E czim alatt Füredy Lajos úrtól egy cikk jelent meg e lap f. évi 98. számában, amelyhez a t. szerkesztő ur szives engedelméből legyen szabad néhány megjegyzést fűznöm.

a viznek utat jelöl és azt egyengeti. Főleg az alföldi artézi kutak vizét ajánlja kisebb kenderáztatók és ehhez való előkészítés végett előbb halastavak táplálására, már csak azért is, „mert akkor talán az ország haltenyésztői és halászaik nem kapnának rögtön göresöket a legkisebb áztató láttára”.

Ugy vélem a most idézett szellemeskedésnek szánt izetlenség, meg a kulturmérnökök elleni kirohanás hangolhatta a tisztelt szaktanár urat az írásra, mivel tudhatná, hogy amit ismertet, nem új dolog és nem is olyan, amit a mi Alföldünkön alkalmazni lehetne.

Mindenekelőtt a leírásból megállapítható, hogy a példában az egyik tó 50 cm., a másik 30 cm. és az áztató 150 cm. mély és mind-egyik teljesen kiüríthető. Ebből beavatott az első tekintetre látja, hogy legkevesebb 230 cm. természetes eséssel bíró terepen épült az egész létesítmény.

Nos ahol ekkora magassági különbség felett rendelkezhetünk, ott csakugyan nincsen technikai akadály a cikk javasolta rendszer alkalmazásának. De hogy hasonló munkálatokat úgy talajjavítás, mint halaszgazdaság érdekében

nem veszedelmes, ha rothadásra hajlandó és feltartóztatlanul rothadó alkatrészei tényleg előbb fölbomlanak, mielőtt a halaszvizbe juthatnának. Ha az áztatók tulajdonosai a szennyselevet valamely alkalmas módon mindaddig vissza-

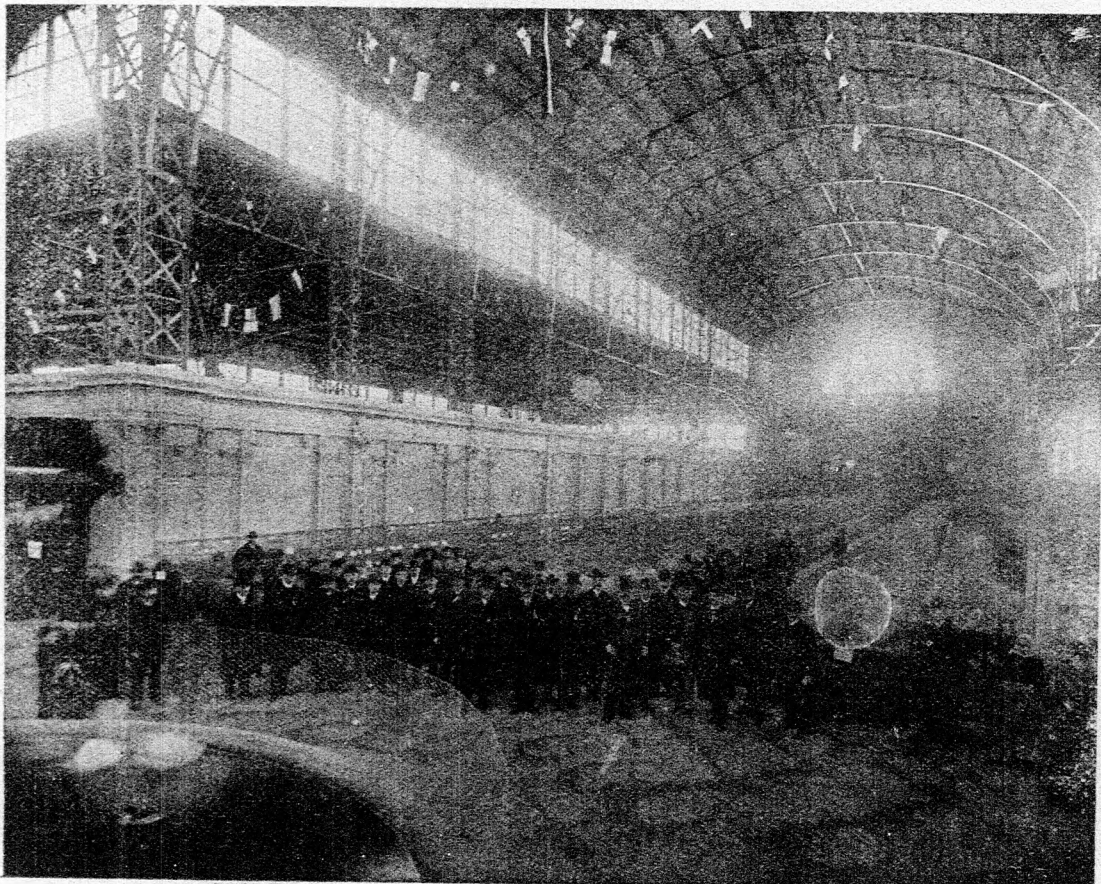
godtan szaktanár ur sem, ha valaki az ő vagyonát pusztítja. Elvégre is jogállamban mindenkire nézve egyformán áll az a tétel, hogy mások károsításával senki sem szerezhet magának hasznot. Az érintett esetekben annál inkább követelhetik a halászok érdekeik méltánylását, mert a köztapasztalás mutatja, hogy addig, amíg a hal jól találja magát valamelyik vízben, nincsen baj ama használatok tekintetében sem, amelyek a vizet köz- és állategészség avagy állattenyésztés szempontjából igénylik.

Szerintem a különböző termelési ágak emelésén szakszerűen munkálkodó állami közegek első sorban hivatottak arra, hogy érdekelletétek esetén mindenkor az őket mentől inkább összeegyeztető megoldások érvényesüljenek. Persze ehhez elengedhetetlen az, hogy az illetők megfelelő közgazdasági érzékkel és olyan áttekintéssel bírnak, amelyeknél fogva adott esetekben a fölmerülhető ellentéteket előre fölismerni és szükség szerint elhárítani is képesek. Sajnos, ezt a bizonyos előrelátást vajmi gyakran keil nélkülözünk némelyeknél, ami aztán következményeiben egyesek károsodásának, elégedetlenségnek és igen sok kellemetlenségnek lett kiadható forrásává. Akit érdekel, annak adandó alkalommal éppen a kendertermelés köréből szolgálhatunk oly szemelvényekkel, amelyek állításunkat igazolják. *Observer.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Tudnivalók.

1. Csak OMGE. tagok és előfizetők kérdéseire válaszolunk.
2. A kérdés, valamint a szakcikk a papírnak csak az egyik oldalára irandó.
3. Csakis olvasható névvalóirással és a lakhely megjelölésével ellátott levelekre adunk feleletet.
4. E edeti okmányokat a levélhez csatolni nem jó, mert elkallódhat.
5. Külön levélben csak ritkán válaszolhatunk, mivel az országban szeretsét lakó szakembereink

5. ábra. A nemzetközi baromfikiállítás tyukcsoportja.

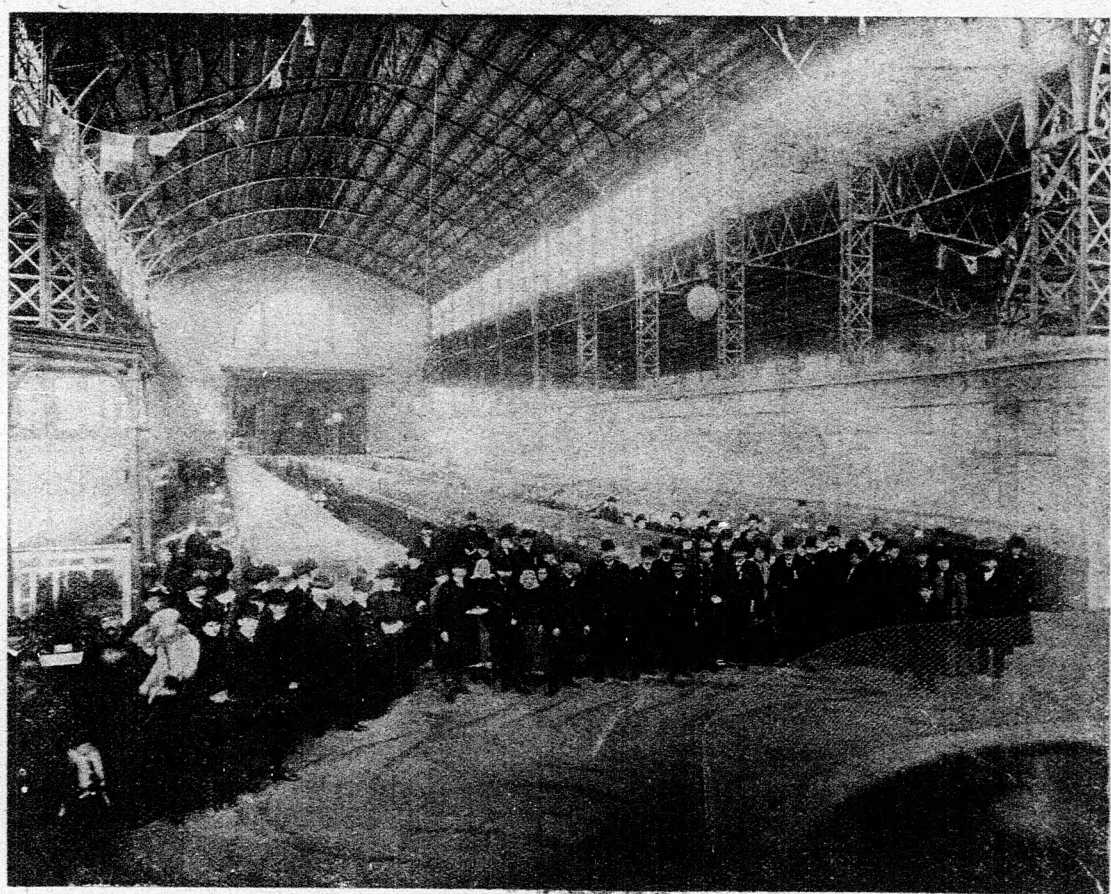
nálunk is bőven csinálnak, arra a közel harmincz év óta szervezeten folyó állami tevékenység ezer és ezer példát mutathat. Több ezer holdnyi kiterjedésű halaszgazdaságot is produkálhatunk, ahol a tavak a leirt lépcsőzetes modorban vannak építve. Ezeknél is kisebb-nagyobb források, de sőt néha az esővíz van úgy felduzzasztva, hogy a tápláló víz egyik tóból a másikba folyik s akárhányszor a legelső tónál még egy más földadatot is teljesít, biznyságául annak, hogy a vízben rejlő értéket immár nálunk is méltányolják az előrelátó gazdák. Ilyen helyeken akadálytalanul helyet foglalhat az áztató is, ha van olyan nyelőkut, mely a fertőző kenderlét felveheti. De az éppen a bökkenő, hogy eféle kutat csakis megfelelő geológiai alakulat mellett lehet elviselhető költség árán építeni, amire viszonyaink sajnos nem kedvezők. Aki tehát nagy-esésű völgyekben halastavak után akar kender-áztatót létesíteni, ismételjük: bátran megteheti, ha tud a kenderlé káros következményeivel számolni.

Alföldünkön azonban még a technikai lehetősége sincs meg az eféle megoldásnak azon egyszerű okból, mert nagy szerenese, ha a vízvezető árkoknak kilométerenként 10 cm. esést biztosítani lehet. Ugyancsak szeretném tehát látni azt az ügyes és bátor bérest, aki ilyen lejtőn, akár szaktanári utmutatás mellett is, kendertermesztésünk fővidékein: a Bácskában és Torontálban a leirt rendszer szerinti áztatókat építhetne. Holt bizonyosra veheti Füredy ur, hogy a felmerülő esetek tulnyomó részében nem fog a mesterséges áztatók dolgában mérnöki segítség nélkül boldogulni.

A mondottakból kivehetőleg a hal'enyésztők régtől fogva tudják, hogy a halastavak alatt lehet kender áztatni, de nem tudják miként lehet ezt a halaszvizek fölött úgy végezni, hogy az áztatásnak kárát ne lássák. Erre pedig a szaktanár ur cikke sem ad fölvilágosítást.

Mint jeleztem, minden áztatásnál az a főkérdés, mi történjék az áztatólével. Fertőző hatásánál fogva közvízbe visszaereszteni csak akkor

tartják, amíg a rothadásra hajló részek fölbomlanak, akkor a halászok és haltenyésztők az áztatók ellen kifogást nem tehetnek és nem is tesznek. Ellenben ha a folyóvizet olybá tekintik, mint amelyik az áztatók szenny-

6. ábra. A nemzetközi baromfikiállítás vízi szárnyasok csoportja.

nyét az áztatást teljesítőre nézve költség nélkül továbbítani hivatott, akkor igen is a halászok természetes és törvényadta joguknál fogva mindig tiltakozni fognak a lének közvetlen bevezetése ellen, éppen úgy, amint nem néznék nyu-

válaszait közérdekű voltuknál fogva a lapban közöljük.

6. Címváltozás, mutatóványszámkérés, valamint a hirdetési ügyek a kiadóhivatal címére küldendők.

7. *Beteg növények a m. kir. növényélet- és kórtani állomás címére (Magyaróvár) küldendők.*

8. *Folyamatban levő peres ügyekhez hozzá nem szólunk.*

9. *Rovarak, rovarkártól pusztuló növények a m. kir. rovartani állomás címére (Budapest, II., Debrői-ut 13.) küldendők.*

10. *Vegyelemzésre szánt minták a m. kir. országos kémiai intézet (Budapest, II., Széclap-utca 26) vagy pedig az összes gazdasági akadémiákon (M.-Óvár, Keszthely, Debrecen, Kolozsvár, Kassa) rendszeresített vevőkísérleti állomások valamelyikéhez küldendők, melynek vegyelemzési költsége a beküldőt terheli.*

11. *A szerkesztőség semmiféle áru-, vagy állás-közvetítéssel nem foglalkozik.*

12. *A válasz helyét a szerkesztőség határozza meg, ezért a kérdeztető mind a Levélszekrény, mind a Szerkesztői üzenetek rovatot kísérvé figyelemmel.*

Gazdatiszt adója. 1. kérdés. 1800 korona évi fizetése van, ennyit vallottam be az adóbevallási íven és kivetettek rám 34 korona állami adót, községi adópótlékban 17 korona 20 fill.-t, országos betegápolási: ótadóban 1 kor. 70 fill.-t, összesen 52 korona 90 fillért, kérdem, jogosan-e? Tartozom-e ennyi adót fizetni s ha nem, hová kell ez ügyben fordulni? *G. A.*

Felelet az 1. sz. kérdésre. 1800 korona évi fizetés után 26 kor. IV. oszt. kereseti adó fizetendő, valószínűleg van fizetésén kívül valamely mellékjaraadásága is, földhasználat, tűzifa, állattartás stb., talán ez lett adóbevallási ívében 400 koronára becsülve s így összjövédelme 2200 koronában állapított meg, mely után a IV. oszt. kereseti adó 34 kor., községi pótladó 50% = 17 kor., országos betegápolási pótladó 50% = 1 kor. 70 fill.

Ezenkívül fizetendő még a törvényhatósági utadó 3 kor.

Az adó helytelen kivétele ellen a kir. pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni azon esetben, ha az 1800 korona fizetésén kívül más járandósága nincsen. *Hollady Nándor.*

Aczetilénfejlesztő készülék beszerzése. 2. kérdés. Kaszinókba az acetilénvilágítás van bevezetve, most a fejlesztőkészüléket ki akarjuk cserélni; kérünk arról felvilágosítást, hogy milyen fejlesztőkészülék a legcélszerűbb és hogy újabb nincs-e más célszerűbb világítás és néhány czég megnevezését kérjük mivel ilyen czégeket mi nem ismerünk. *A. J.*

Felelet a 2. sz. kérdésre. Aczetilénvilágítási berendezések tekintetében a m. kir. József-műegyetem mezőgazdasági géptani tanszékével kapcsolatos orsz. acetilénvizsgáló állomás adhat minden tekintetben legrészletesebb felvilágosítást. Tessék ez ügyben oda fordulni. *i. S. P.*

Borjuk lépfenéje. 3. kérdés. Évente tavasszal április hóban ojtatott az itteni állatorvossal lépene ellen és pedig az ő rendelkezése folytán a hasasság első idejében levő anyák és 3 hónapon felüli növendék lesz ojtva, a tehének másik részét újra oltani kellene, de nem történt eddig meg. Mindezek ellenére is tegnap egy öt hónapos borjum (mely a tavaszi

ojtáskor ojtható nem volt) pusztult el és utána való napon egy 8 hetes szopós borjum, mindkettő az állatorvos állítása szerint lépfenében. Egyik, az idősebb esti etetés után 2-3 órára egyszerre rosszul lett, a másika pedig a szopás után 3-4 órára mult ki; tüdőeti hirtelen rosszul lett, 39-40%-os láz, szájnyalakafolyás, remegés, elgyöngülés és különös nehéz lélegzétvétel, különösen a kimulás előtti időben, nyál habzása a szájban, sötét fekete vér és a test megkékülése még a halál előtt is már.

Már most az a fontos kérdés, hogy a tehenészetet tartó kigazda miként védekezzen az ily súlyos bajok ellen már a szopós borjunál is, miután az állatorvos kijelentése szerint szopós borju nem oltható be; hisz így lehetetlen fentartani tehenészetet, mivel az összes világra jött borju is elpusztulhatna. Szívesen ojtatnék én 4-szer is egy évben, a költség nem határozná, mivel a tej miatt, hogy folyton egyformán legyen, időközönként történik az ellés s így időközönként kellene ojtani is.

Jószágom sehol más jószággal nem érintkezhetik, de nincs is állatorvos tudtával sehol a környéken lépene s nálam sem volt mindez ideig. Az állatorvos állítása szerint legújabb rendelkezés szerint 50 drb. marhán alul beojtani való anyagot nem lehet kapni; ha ez tényleg így volna, akkor kész veszteség kigazdának szép értékes tehenészetet fentartani. *P. F.*

Felelet a 3. sz. kérdésre. Szopós borjuk megbetegedése lépfenében annyira ritka, hogy az csak akkor tekinthető megállapítottnak, ha a boncolás leletét a bakteriologiai vizsgálat is megerősítette. Ilyen fiatal állatok annál kevésbé szoktak lépfenében megbetegedni, mert nem fogyasztván még takarmányt, nincsenek kitéve a fertőzésnek, különösen nem olyan helyen, ahol megelőzőleg a felnőtt állatok között sem mutatkozott a baj. Nagyon ajánlatos eonelfogva esetleg még felmerülő esetben a betegséget egészen pontosan, bakteriologiai vizsgálattal is megállapíttatni.

Az ojtóanyagok szétkülésére vonatkozó új rendelkezés nem azt mondja, hogy 50-nél kevesebb állat számára nem szabad ilyen szétküldeni, hanem azt, hogy egy-egy üvegesben legfeljebb 50 állat számára lehet ojtóanyag, míg az adag mennyisége lefelé egyáltalában nincsen korlátozva.

Párbérfizetési kötelezettség. 4. kérdés. Gazdaságomban alkalmazott eselédeim a faluban levő, de a gazdaság tulajdonát képező házakban laknak. A falu egyházi tekintetben a szomszédos község róm. kath. plébániájához tartozik, ahova eselédeim épp úgy fizetik évente a párbérfizetést, mint a többi községi lakosok. A környéken a cselédek seholsem fizetik a párbérfizetést, sőt az ugyanazon plébániához tartozó szomszédos pusztai cselédek sem. Emiatt eselédeim részéről örökös a panasz és zugolódás annál is inkább, mert épp úgy tartoznak a községben alkalmazott kántortanító javadalmazásához hozzájárulni. Kérdem, vajjon nem tévedésen alapszik-e eselédeim párbérfizetése, vagy esetleg nincs-e mód arra, hogy ők ez alól mentesítve legyenek? *Sz. A.*

Felelet a 4. sz. kérdésre. A róm. kath. plébánosok és kántorok javadalmazását a minden

plébániai és kántori javadalomra külön-külön megállapított „*Visitatio Canonica*” nevű kétoldalu szerződés teljes részletességgel tünteti fel mindazon szolgáltatási kötelezettségeket, melyeket a plébániához tartozó hívek teljesíteni tartoznak. Ezen vizitációk a helyi viszonyok és körülmények szerint vannak összeállítva, a szolgáltatások helyenként készpénzben, helyenként természetben vagy mindkettőben állapítottak meg s így a szolgáltatás mérvéről csakis a fentmondott szerződés, mely az illetékes plébánián őriztetik, adhat teljes felvilágosítást. *Hollady Nándor.*

Vadzbab kiostálása. 5. kérdés. Minő számú rosta alkalmazandó elől és alól, hogy a különben 78 kilós buzából tetemes vadzabkeverék kitisztítható legyen. *B. Z. J.*

Felelet az 5. sz. kérdésre. Bár a gabonarostákhoz használt sziták megszámozva szoktak lenni és a használati utasítás alapján helyezendők azok a szitaszekrénybe, a kérdésben jelzett esetre nem adható teljes biztonsággal tanács. Tessék a kérdeztetőnek kísérleti uton megállapítani, mily szitaelhelyezés vagy elrendezés mellett érhető el a legjobb munkaeredmény. Tessék először a rostát rendes buzarostásra beállítani s azután a legfelső szitát egy számmal kisebbre venni s így dolgozni. Ha még ekkor is lesz vadzab a buza között, tessék még egy számmal kisebbre venni megint a legfelső szitát. Ha ez sem sikerül, illetve nem ad eredményt, akkor a második — alsó — szitát tessék változtatni. Annyi előre is mondható, hogy tökéletes kiválasztás vadzab és buza között elérhető nem lesz. *i. S. P.*

„Zeta Desoderol.” 6. kérdés. A mellékelt hirdetés szerint a Desoderol fertőtlenítő folyadék gazdának és állattenyésztőknek a leghathatósabb és legolcsóbb óvszer sertésvész ellen, mely az egészséges állatoknak minden oldatban való fűrésztése által azokat megóvja a ragálytól és az ólaknak, valamint istállóknak fertőtlenítésére felhasználva megakadályozza azokban betegségek keletkezését. Kérnék szives véleményét ezen szer általános használhatóságáról. *W. K.*

Felelet a 6. sz. kérdésre. A tudomásunk szerint eddig csak külföldön végzett bakteriologiai vizsgálatok eredménye szerint a desoderol fertőtlenítő szer, mely mint ilyen, az állatok tartására szánt helyek fertőtlenítésére, úgy mint más, többé kevésbé hasonló összetételű anyagok, alkalmas. Azt is kimutatták az idevágó kísérletek, hogy a desoderol a háziállatokra nem mérgező olyan alakban, illetve erősségben alkalmazva, mint a többi kreoltartalmú szer s ennél fogva az állatok parazitás, illetve fertőző betegségei esetén minden valószínűség szerint hasonló hatást várhatni tőle, mint egyéb fertőtlenítő anyagoktól. A desoderolnak különben szagtalanító hatása is van. *M. J. dr.*

Homoki szőlő trágyázása. 7. kérdés. Mily fajta műtrágyát ajánlanak legjobbnak homoki szőlők használatára? Továbbá hány q.-t kell egy kat. hold szántóföldre (kötött agyag egy kevés homokkal) szeszgyárok által árusított szaritott, zuzott vagy őrölt marhatrágyából, mely

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért **165** koronáig, **Arankamentes** áruért **175** koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedése **Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33.**

1% nitrogén, 2% öszfoszforsav és 1% káliumot tartalmaz q.-ként, használni? *R. E.*

Felelet a 7. sz. kérdésre. 1. A homoki szőlők trágyázására háromféle műtrágyát kell használni és pedig nitrogén-, foszfor- és kálitrágyát, mert a homok rendszerint mind a három fontos növényi táplálóanyagban szűkölködik. Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás éveken át és országsszerte végzett kísérleteivel kimutatta, hogy csakis ezen háromféle műtrágya kombinált alkalmazásával érhető el megfelelő eredmények. Miután tisztelt kérdéstartó bizonyára súlyt helyez arra, hogy a műtrágyák alkalmazása körül okszerűen járjon el és e tekintetben a levélsekre ny keretén belül részletes felvilágosítások alig adhatók, melegen ajánlom Cserhádi Sándor „A műtrágyák okszerű alkalmazása” című kis könyvének beszerzését (ára 2 korona), ahol a homoki szőlők trágyázására vonatkozólag részletes utasításokat fog találni.

2. A szárított s örölt marhatrágya az eddigi tapasztalatok szerint szántóföldre (különösen kötöttebb természetű talajra) kevésbé való, egyrészt, mert a 150 métermázsza közönséges istállótrágyával egyenértékűnek vehető 30 q. szárított marhatrágya kat. holdanként még 4 koronás ár mellétt is igen drágává teszi a trágyázás e módját; másrészt mert a nagyobb tömegű istállótrágyának a kötött talajra gyakorolt kedvező fizikai hatását, a szárított marhatrágya kisebb mennyiségével helyettesíteni nem tudja. Homokos talajokon és különösen homoki szőlőben még több eredménnyel értékesíthető, kat. holdanként legalább 10–15 q.-át számítva két évenkénti trágyázással. A szárított marhatrágya belértéke különben igen ingadozó, aszerint, amint hosszabb vagy rövidebb ideig hevert feldolgozásáig. *K. K.*

Tankötelek gyermekek tandija. 8. kérdés. Az iskolás gyermekek után járó iskolapénzt hogyan kell fizetni, negyedévenként vagy fél-évenként, előre vagy utána-e és mennyi egy cseléd gyermeke után az iskolapénz? *M. J.*

Felelet a 8. sz. kérdésre. A tandij rendszerint fél-évenként előre fizetendő. A hitfelekezeti iskoláknál a szükséglet szerint alakul a fizetendő összeg. Állami iskolákban évi 4–6 korona a tandij.

Cselédek gyermekei után elengedik a tandij, ha a helyi hatóság az illető cseléd szegénységét igazolja s a szülő ezen szegénységi bizonyítvány benyújtásával a tandij elengedését kéri. *Hollady Nándor.*

Magánjáró gözeke. 9. kérdés. Mennyibe kerülhet a magánjáró gözekeivel egy magyar hold felszántása 7 hüvelyk mélységre, ha amortizáció, kamat és gépész nem számítatik? Az évenkénti javításokra hány százalékot kell felvenni? *Gr. S. O.*

Felelet a 9. sz. kérdésre. A magánjáró gözekeivel végzett 7" mélysántás költsége kat. holdanként nagy átlagban 6–10 K. közt változhat tüzelőanyag és vízfűvarozást, valamint gépészfizetést is beleszámítva, amortizáció nélkül. Nagyon sok függ természetesen a használt tüzelőanyag beszerzési áráról és a naponként felszántott terület nagyságától. Minél kedvezőbbek a szántási viszonyok s főleg minél kevesebbet kell a gépnek a forduláskor üresen

járni, annál kevesebb lesz a területegységre vonatkoztatott költség s viszont. Minden viszonyok közé beváló holdankénti alapárt megadni nem lehet. Az a fenti határok közt váltakozik. *i. S. P.*

Mély kut készítése. 10. kérdés. Gazdaságunkban szándékunk egy nagy kutat csináltatni. Már több helyen tettünk kísérletet, de semmi eredményre nem volt kilitásunk. Kutesinálók véleménye szerint legalább 30 öl mélyre, vagy talán még többre kell mennünk, hogy megfelelő vizre találjunk; azt kérdezzük tehát, mily módon lehetne legolcsóbban a kérdést megoldani? Miféle anyagot használjunk fel? és a kut csinálását mi-oda legolcsóbb és legelőnyösebb módon kellene kiadni ránk nézve? A legközelebbi kut 3–4 kilométernyire fekszik és az is nagyon mély. *G. L.*

Felelet a 10. sz. kérdésre. Miután nincsen a kérdésben megmondva, vajjon a kut melyik gazdaságban készülne, nem lehet megítélni, hogy a jósolt 30 öl mélység mennyiben közelíti meg a valóságot. Mindenesetre ily mélységre nem aknakkal, hanem furással kell lehatolni, melynek mikénti keresztülvitele végett legelőnyösebb a m. kir. országos vízépítési igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályához (Budapest, V., Gorove-utca 3.) fordulni, mely hivatal készséggel és díjtalanul ad felvilágosítást, ha hozzá a szükséges vízmennyiség, a hely pontos megjelölése s a legközelebbi hasonló kutak leírásával fordulnak.

Utadó kiszámítása. 11. kérdés. Bérleti szerződésben értelmében minden néven nevezendő adót a birtok után én fizetem, de a bérbeadónak másutt is lévén birtokai, ezek, valamint az én bérletem után eső utadót együtt közösen veti ki az adóhivatal és pedig a bérbeadó nevére s így én ennek a kötelezettségemnek nem tehettem eleget. Ezen utadót eddig a bérbeadó jószágfelügyelője fizette ki, daczára, hogy én többször kértem az adóhivatalban, hogy válasszák szét a két birtokra eső utadót, mert azt én tartozom fizetni, de nem tudom miféle nehézségekbe ütközik, mert eddig még nem tették. És így már hat évi utadóhátralékom van. Kérdem tehát, miképpen érhetném el, hogy a nevezett adót külön válasszák? Hova folyamodjak? És lehetne-e 6 évre visszamenőleg kikeresni, hogy mennyi a két birtok után eső utadó rész? *E. S.*

Felelet a 11. sz. kérdésre. Az utadó kivetésének alapját a megelőző évben fizetett, illetve kivetett összes egyenes állami adók képezik. Levonva az általános jövedelmi pótdadót. Az 1890. évi I. t.-cz. rendelkezése szerint az utadó az egyenes adónak legfeljebb 10%-át képezheti, lehet azonban ennél kevesebb is. A kivetés mérvéről a község jegyzője ad felvilágosítást.

Ezek szerint az utadó kiszámítása olyképpen történik, hogy az előző évi adó után, mely a bérlet tárgyára kivetve volt, a vármegyében megállapított utadó százalék szerint számítatik ki.

Az utadó különválasztása így szükségtelen, de nehézségekbe is ütközik, mert az mindenkor a tulajdonost terheli közvetlenül.

Hollady Nándor.

Kártérítés bérletviisszaadás esetén. 12. kérdés. Az 1906. évben tulajdonossal kiegyeztem, hogy jelenlegi bérletemet, melyhez hosszabb időre szerződés kötött, bizonyos kártérítés mellett 1908. december hóban feladom. Kívánta ezt tulajdonos s tettem én azért, mert a birtokot a tulajdonos el akarta adni, az eladás e hónapban meg is történt. Az új tulajdonos a birtokot parcellázni akarja, melynél fogva azt kívánja, hogy a jövő évi évet adjam fel bizonyos kártalanításért. Kérdem, hogy mennyit követelhetek új tulajdonostól a jövő évre, amikor már 230 hold buzavetésem van, 150 hold tavaszi alá van szántva, van 300 hold prima rét és 1000 hold legelő. Tavaszi vetésem összesen 200 hold lenne, a jövő évi jövedelmet a terméstől s a rétektől várom, valamint a marhaállománytól is. Megjegyzem, hogy az összes takarmányt és szalmát utolsó évben eladhatom, s a marhaállományból is több jövedelmet várok jövőre, mint ha azt most adnám el. Évi bérösszeg adóval 20,000 korona. *H. S.*

Felelet a 12. sz. kérdésre. Bérleteknek a lejárati előtti visszaengedése esetén, ha a szerződés eziránt nem intézkedik, a kártalanítás megállapítására biztos alap vagy jogszabály nincs, mert ez alku tárgya.

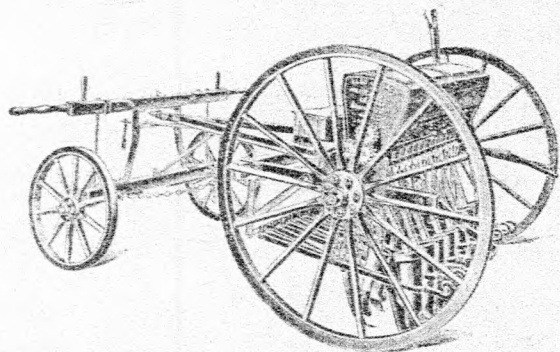
Közönségesen azt kívánja a bérlő, hogy kárpótlásul egy évi haszonbért kapjon, azonkívül azon befektetések értéke neki megtérítessék, amelyeknek hasznát nem ő, hanem utódja veszi. A felforgó esetben a 20,000 K. bérösszege az adó levonandó, mert ezt az új birtokos fogja viselni és ezen összeg képezi bérlő kártalanítását elvesztett évi jövedelméért. De azonkívül megtérítendő neki a 230 hold buzavetés és 150 hold őszi szántás értéke is. Ezen érték megállapításánál figyelembe veendő a felhasznált vetőmag értéke és a felmerült összes munkaköltség. *Hensch Árpád.*

Gazdatársadalmi mozgalmak.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 10-én tartotta közgyűlését *Sztojanovits György* báró elnöke alatt, a tagok élénk részvétele mellett. *Zathureczky Károly* titkár elsőnek az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatot terjesztette elő, amit a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A közgyűlés jóváhagyta az 1907. és 1908. évi költségvetéseket.

Legfontosabb tárgya volt a közgyűlésnek a legelő-ügy rendezése. A javaslatot *Dupcza Ferencz* vármegyei aljegyző terjesztette elő, mely a következő:

A gazdasági egyesület mondja ki annak szükségességét, hogy a községek törvényhozási uton köteleztessenek arra, miszerint a birtokosoktól a legelőket állami támogatás vagy közvetítés mellett felveendő kölcsönnel kisajátítsák s hogy a birtokosok törvényhozási uton köteleztessenek a kisajátítandó legelők átadására. A gazdasági egyesület mondja ki, hogy a községi legeltetési díjak progresszive állapittassanak meg és hogy a közlegelők közgazdasági hivatásának előmozdítása céljából lehetőleg közigazgatási járásként egy szakközeg alkalmaztassék, akinek feladata volna, hogy a

LOSONCZI DRILL

tolókerekes SORVETŐGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonczi mezőgazdasági gépgyár

BASCH ÉS TARJÁN mérnökök LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár. **Tessék árjegyzéket kérni.**

Kitüntette: 1906. Kolozsvár: Aranyérem. 1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.

1906. Nagyvárád: Elismerő oklevél.

1907. Pécs: Állami ezüstérem.

1906. Nagyvárád: Elismerő oklevél újításokért.

legelőkre vonatkozó törvények és rendeletek végrehajtását ellenőrizze, hogy a gazdaközönségnek közvetlenül nyújtson felvilágosítást s hogy a legelők belterjes gazdálkodási módját illetőleg a gazdaközönséget kioktassa. Amennyiben pedig közigazgatási járásokként ily szakközégek szervezhetők nem volnának, úgy felkérendő a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur, hogy ezen teendők ellátásával az állattenyésztési felügyelőket bizza meg. A gazdasági egyesület mondja ki, hogy ezen cél elérése céljából felir a kormányhoz és a képviselőházhoz, továbbá átír az OMGE.-hez, a társégyesületekhez és Temes vármegye közönségéhez.

Szűri Kálmán elismeréssel fogadta a javaslatot, de nem hiszi, hogy a községek kötelezhetők legyenek a kisajátításra, azért a javaslatot oda kívánta módosítani, hogy a községek feljogosítottassanak a kisajátításra. *Dupczs* Ferenc javaslatát mellett foglal állást, mert csak így lehet biztosan célt érni. *Joanovits* Sándor alispán a javaslatot kiegészíteni kívánja azzal, hogy a kormányhoz felirat intéztessék, miszerint az urbéresek a jövő év március havától kezdve legelőjüket fel ne oszthassák.

Sztojanovics György báró szintén a javaslat mellett szól: egyúttal jelenti, hogy a földmívelésügyi miniszterrel a napokban tárgyalta az ügyben, aki a legmelegebben pártolja a legelőügy rendezését, amiről különben törvényjavaslat is készül. A közgyűlés azután a javaslatot az alispán módosításával együtt elfogadta.

Zathureczky Károly titkár jelentette, hogy az igazgató-választmány javasolja, miszerint az egyesület a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezte alapításához 5000 k. tőkével hozzájáruljon és 20,000 korona készpénzt kellő garancia mellett gyümölcsöztetés végett szintén a szövetkezetnél helyezze el. A közgyűlés a javaslatot elfogadta. A Délmagyarországi Tejszövetkezetek Szövetségébe szintén belépett az egyesület és tudomásul szolgált, hogy a tejszövetkezet Temes vármegye részére elnöknek *Vargics* Imrét, alelnöknek *Nagel* Henriket és igazgatóság tagnak *Zathureczky* Károlyt választotta meg.

A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya Miskolcra december hó 11-én *Miklós* Ödön elnökle alatt ülést tartott. Az ülésen a „Gazdák Biztosító Szövetkezeté”-vel kötött szerződés, mely szerint az egyesület a szövetkezetnek Miskolcra felállítandó vezérképviseletét erkölcsi támogatásban fogja részesíteni, egyhangulag elfogadtattott. A Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesületnek a dohányjégkároknak kényszer úján való állami biztosításáról szóló átirata tudomásul vétetett, mivel az igazgató-választmány ezen kérdést a dohány és szőlőre nézve szövetkezeti alapon kívánja megoldani. Az élelmiszerek drágasága folytán az igazgató-választmány elhatározta, miszerint a kérdést alapos tanulmányozás tárgyává teszi s a legközelebb tartandó ülés fog ez ügyben határozni.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 11-én Székesfehérvárott igazgató-választmányi ülést tartott *Eszterházy* László gróf elnök elnökle alatt. A választmány elhatározta, hogy a dohánybevéltési szabályok enyhítése, illetve a dohányárak emelése, valamint a méterrendszernek a területszámításnál leendő behozatala miatt a pénzügyi m. kir. miniszterhez feliratot intéz. A tervbe vett kataszteri újrabérlés alkalmából kéri, hogy a szőlő az új kataszteri becslésnél méltányosan osztyályoztassék, tekintettel a szőlőmunkáknak rendkívüli drága voltára. Állást foglal az ellen, hogy a gazdaságokban cseléd-

ként alkalmazott gépészkövácok, ezek segédei, bognárok, kőművesek és kertészek, akik az Orsz. Gazd. és Cselédségéllépnztárnál baleset ellen biztosítva vannak, betegség esetére pedig a törvény értelmében ingyen orvosi gyógykezelésben és gyógyszerben részesülnek, jövőben a kerületi munkásbiztosító pénztárnál biztosításnak, mert ezek nem mint önálló iparosok, hanem mint gazdasági alkalmazottak teljesítenek szolgálatot az egyes gazdaságokban. Az igazgató-választmány ezenkívül még több kisebb ügyet intézett el.

A Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület december hó 12-én tartotta *Kálmán* Rudolf elnökle alatt nagy érdeklődés mellett rendes téli közgyűlését. A közgyűlés, amelyet megelőzőt a tárgyalandó ügyeket előkészítő igazgató választmányi ülés, a jövő évi munkaprogramot feltüntető elnöki jelentés felolvasásával kezdődött. Az elnöki jelentésben előtárt munkaprogram szerint az egyesület nagy súlyt fog helyezni a jövő évben a *gazdatársadalmi szervezkedés megindítására*, a gazdasági szakismeretek terjesztésére, az állattenyésztés emelésére, a szőlőművelés és gyümölcstermelés fellendítésére. Megállapította a közgyűlés az egyesület jövő évi költségvetését és elhatározta, hogy a költségvetésben mutatkozó hiány fedezésére a vármegye törvényhatóságától fog segílyt kérni. Jövőhagyta az egyesület tatal szőlőtelepe felügyelő-bizottságának a telepen a f. évben kifejtett munkásságról beterjesztett jelentését. Ezen jelentés szerint az egyesület szőlőtelepein létesített szőlőmunkásképzőben 10 tanuló képeztetett ki a f. évben a szőlőművelés és gyümölcsfatermesztés ismereteire. Megállapította a közgyűlés a vármegye területén a f. évben tartandó téli gazdasági előadások programját, amely szerint 15 előadót 43 községben 75 előadást fog tartani. Ugyancsak megállapította a f. télen tartandó háziipartanfolyamok programját, amely szerint 5 községben tanítatnak fűmunka, vessző-, szalmafonás és seprőkötés. Ezzel kapcsolatban elhatározta a közgyűlés, hogy nagyobb összegű államsegélyt fog kérni az egyesület, amelynek felhasználásával szervezni fogja a háziiparilag készített tárgyak értékesítését.

A vármegye főispánjának a földmívelésügyi miniszterrel hozzáintéztett leirat alapján való azon megkeresését, hogy a gazdasági egyesület karolja föl a selyemtenyésztésnek a vármegye területén hanyatló ügyét, azt határozta a közgyűlés, hogy a selyem-, illetve szederfatermesztés erőszakolása ellen a főispánnak adandó válaszban tiltakozik, mivel daczára annak, hogy a vármegye lakossága között semmi hajlandóság sincs a selyemtenyésztés felkarolására, de sőt a megnehezedett munkáviszonyok miatt az a kevés tenyésztés is, ami eddig volt, megszűnt, mégis erőszakolja azt a selyemtenyésztési felügyelőség, teletömi szederfacsemetével a gyümölcsfaszaporításra rendelt községi faiskolákat, így a faiskola gondozásától elidegeníti a községet; az utak és köztereken erőszakolt szederfaültetéseivel kiszorítja a méhészetileg és gazdaságilag hasznosabb fákat. Ezen ügyből kifolyólag elhatározta a közgyűlés, hogy az egyesület felterjesztést teend a földmívelésügyi miniszterhez és kérelmezi a méhészetileg fontos fák terjesztését.

Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy az egyesület kebelében létesített szövetkezeti központot, mivel annak nagyarányúvá fejlesztett működését már csak bénítaná a kötelek, az egyesülettől elszakítja és teljesen függetleníti, megígérve annak továbbra is az erkölcsi támogatást.

Magáévá tette a közgyűlés a Felsődunai Szövetkezetek Szövetségének indítványát, hogy indítson mozgalmat az egyesület egy műtrágyaközvetítő országos iroda felállítására és szövetkezesi műtrágyagyárak létesítésére tárgyában.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 14-én, azaz szombaton délután igazgató választmányi ülést, folyó hó 16-án hétfőn délután pedig közgyűlést tartott Pozsonyban a vármegyei ház nagytermében a tagok élénk érdeklődése mellett. Igazgató-választmány tudomást vett annak a kiküldött bizottságnak a munkálatáról, amely kutatva a piaci drágaság okait, rámutatott azon módzatokra, amelyekkel a piaci drágaság legalább részben enyhíthető. A földmívelésügyi miniszter több leirata után tudomásul vette az igazgató-választmány, hogy a szál- és erőtakarmanyfélék vasuti szállítására nézve a kereskedelmi miniszter kedvezményeket engedélyezett. Számos kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után új tagokat vettek fel, pénztári kiadásokat utalványoztak és az ülés véget ért. A hétfői közgyűlést *Pálffy* István gróf v. b. t. t., pozsonyi gróf, egyesületi elnök nyitotta meg s megnyitó beszédében utalva a kiegyezési mű betetőzésére s a törvényjavaslatoknak képviselőházi letárgyalására, konstata, hogy eltekintve a kiegyezés politikai részétől, Magyarország mezőgazdái meg lehetnek elégedve az új kiegyezéssel, mert abban megoldást talál a magyar gazdaközönségnek ugyszólván minden óhajta. Ezek után indítványt tett, hogy az egyesület közgyűléséből táviratilag üdvözöltessék *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, aki a magyar föld és magyar mezőgazdaság felvirágoztatása érdekében oly sok üdvös munkálkodást fejtett már ki. A közgyűlés az elnök indítványát egyhangu lelkesedéssel fogadta el és *Darányi* földmívelésügyi miniszterhez a következő táviratot intézte: „*Darányi* Ignác dr. földmívelésügyi miniszter ur Öméltóságának Budapest. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése abból az alkalmából, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok a képviselőházban letárgyalattak, üdvözli Exczelenciát és hálás szívvel mond köszönetet azért a szilárd magatartásért, amellyel az Ausztriával kötött kiegyezésben a magyar gazdák érdekeit minden irányban biztosította. *Pálffy* István gróf.” Közgyűlés azután letárgyalta az egyesület jövő évi költségelőirányzatát, amely szerint 10,250 K.-ával szemben 6750 K. bevétel mutatkozik, a 3500 K. fedezetlen hiányt pedig államsegélyképpen fogják a földmívelésügyi miniszterrel kérni.

A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület decz. hó 16-án Zomborban, az egyesület székházában tartotta folyó évi VII. igazgató-választmányi ülést *Latinovits* Pál nyug. főispán elnökle mellett. A tagsági ügyekkel kapcsolatban *Latinovich* Géza ügyv. elnök lemondása sajnálattal tudomásul vétetett és elhatározta a választmány, hogy érdemeit jegyzőkönyvbe iktatva, arczképét tanácssterme részére megszerzi. *Günther* Ferenc ügyv. igazgató beszámolt az egyet tevékenységéről, amelyből többek közt kiemelendő a szarvasmarha- és lódíjazáson kívül az egyet új irányú működése a mélyművelést általánosítandó. A vármegyében 22 háziipari szövetkezet működését megkezdette s lépések fognak tétetni olcsó fűzvesző nyersanyag megszerzése végett egy dunai kincstári sziget átengedése érdekében Zomborban. Tejszövetkezeti és tejcsarnokai működését állandóan ellenőrizte s most tétetnek meg a kezdő lépések a szabadkai vajtermelő központ átvétele érdekében. A téli folyamán magyar, német és szerb nyelvű népies gazdasági előadásokat tartat,

Telefon, csengő, villámhárító

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI-GYÁR

BUDAPEST

HAZAI GYÁRTMÁNY

6743 a

350 MUNKÁS

új gazdakörököt létesít még a tél folyamán két községben tejelő versenyt rendez.

A zombori lóversenyekre az elszámolással kapcsolatban 4200 korona segély utalványoztatott ki. A gazdakörök alapszabályainak jóváhagyása végett újabb felterjesztés tétetik.

Az OMGE. és a társaságok munkáskérdés, szőlő- és dohányjégkár biztosítása és egyéb fontos ügyekben hozzá intézett átiratait hasonló felterjesztésekkel fogja pártolni.

Hatóságok és egyéb intézmények átiratánál a megyei mezőgazdasági bizottságok kiegészítésével elhatározza az egyesület, hogy átir a törvényhatóságokhoz a megyei mezőgazdasági bizottságot jelen alakjában megszüntetni és a leendőket az egyet igazgató-választmányára leendő átruházása végett.

A londoni magyar kiállítás átiratának tárgyalásánál helytelenítette a választmány, hogy a par excellence kiválóan mezőgazdasági vármegyéből a bizottságokban egyetlen birtokos neve szerepel, holott kívánatos lett volna a megye nagybirtokosainak bevonása, hogy a megye lótenyésztése, kender- és zöldségtermesztése és egyéb mezőgazdasági méltóképp képviselve legyenek volna. *Latinovits Pál* és *Fernbach Bálint* hangsúlyozták lóexportunkat és a bur háborúnál ért méltatlan elbírálást is.

Az egyesületi belügyek elintézése után a cukorrépa-termesztés kerüli szőnyegre az észéki cukorgyárral egy évre kötendő ideiglenes szerződés tárgyában azon feltétellel, hogy a kizsardák érdekei teljesen megvédessenek. Elhatároztatik továbbá még a tél folyamán Szentfülöpn nagyobbszabású gazdagülés értekezlet tartása az elnökség és igazgatóság részvételével.

Az egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezte működését az összes mezőgazdasági cikkekre kiterjesztette. *Exporta a gabonaközvetítést is felvette programjába.* Legközelebb tagjai részére nagy árjegyzékét megküldi. Az esetleges indítványok során a kendertermesztés előmozdítása érdekében *Galambos Sándor*, az alapszabályok, valamint ügyviteli szabályok módosítása tárgyában *Falcione Lajos* indítványai elfogadhatnak.

A Veszprémi vármegyei Gazdasági Egyesület decz. 16-án tartotta évi rendes közgyűlését *Hunkár Dénes* főispán elnöklése alatt. A közgyűlésen *Kajdasi Endre* titkár előterjesztette az 1908. évi működési tervet. Egyik feladatának tartja az egyesület a szarvasmarhatenyésztés fejlesztését, evégből hasonlóan az előző évekhez, tenyészűszöket oszt ki a kizsardák között kedvező fizetési feltételek mellett olesó kamatra. A vármegyében 3 helyen fog szarvasmarhadijazást, két helyen bikavásárt rendezni. A lótenyésztés érdekében lótenyésztési jutalomdíjakat fog kiosztani s a vármegyében tartandó lóversenyen a kizsardák lovai díjazására nagyobb összeget szavazott meg a közgyűlés. A földmívelési kormánytól tenyészbaromfiakat kér és azokat a kizsardák között szétosztja. A növénytermesztés előmozdítása érdekében jó vetőmagvakat fog közvetíteni és gondoskodik, hogy a műtrágyaszükséglet megbizható forrásból szereztessek be.

15 községben népies gazdasági előadást rendez, 5 községben pedig kosárkötő káziipari tanfolyamot rendez. Háziipari szövetkezetek szaporítását, fogyasztási és tejszövetkezetek létesítését tervezi.

Járásai és községi gazdakörököt alakít és ezekkel összeköttetését folytonosan felmutatja. Mintaparasztagazdaságokat létesít, a hosszu

ideig egy helyen szolgáló eselédet jutalmazza. Eke- és gépversenyeket szándékozik rendezni, a gazdaközönségnek gazdasági eszközöket közvetít.

A közgyűlés a munkaprogramot helyeslőleg elfogadta. Az egyesület 1908. évi költségvetését az állami segélyeken kívül 10,790 korona bevételben és 12,842 korona kiadásban állapították meg. A megüresedett igazgató-választmányi tagsági helyre *Bimbó Károly* dr. vármegyei tiszteletbeli főjegyző lett megválasztva.

A közgyűlést december 15-én igazgató-választmányi ülés előzte meg, hol a folyó ügyek tárgyalásán kívül hozzájárult a választmány a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület azon határozatához, hogy a kormány részéről tervbe vett új kataszteri felmérésekkel kapcsolatban *kérlemezni fogja a pénzügyi kormánytól, hogy az eddigi holdakban és négyesgölekekben való számítás helyett a méterrendszeren alapuló hektárak és árakban való számításat törvényhozási uton léptesse életbe.*

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület hitel-szövetkezeteket szervező és ellenőrző bizottsága december 18-án *Tisza István* gróf elnöklése alatt gyűlést tartott, melyen *Pirovics József* előadó ismertette a vármegyei szövetkezetek félévi működését s bemutatta a félévi vizsgálatok eredményét. Biharmegyében van ezidőszent 60 hitelszövetkezet, működési körük 214 községet ölel fel. A bizottságban egy hely megüresedvén, arra *Legény Oszkár* választotta meg a bizottság. A bizottság még elhatározta, hogy propagandát csinál a szövetkezeti körökben, hogy a szövetkezeteknél a betétállományt növeljék, mely után elnök a gyűlést berekesztette.

Az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztálya Kolozsvárt a megyeházán december hó 18-án *Bánffy Miklós* gróf elnöklésével intéző-bizottsági látogatott ülést tartott, melyen örvendetes tudomásul vették *Darányi miniszter* leiratát, hogy a szakosztályt a téli háziiparitanítói s népoktatási akciójában segíteni fogja. Részletesen tárgyalták a pénzügyminiszternek az általános életszükségletek drágulásáról szóló kérdő leiratát s a kisebb okoktól eltekintve, szükségesnek tartották, hogy a gazdahitel törvényhozásilag szerveztessek, úgy a mezőgazdaság intenzivebb termelése előmozdításának s bővítésének, a produkált élelmi termények értékesítése szövetkezeti uton történjék, hogy a fogyasztó is olesóbban juthasson szükségleteihez, de hogy addig is a most sok irányban elfajult közvetítő kereskedelem radikálisan szabályoztassek. Ugyancsak a *husdrágasággal* kapcsolatban szóba került a járási főszolgabírák jelentése, némely kolozsmegyei községben tapasztalt *legelőhiány* ügye. *Dóza* Endre alelnök hozzászólása után ezen fontos ügy megbeszélésére egy albizottság küldetik. Az örményesi főszolgabíró beadványaira, hogy a mindinkább fokozódó gabonauzsora ellen közraktár felállításával kellene védekezni, *Lészai Ferenc* E. G. E. alelnök véleménye után községi kölesönző magtárak felállítása tervezetik, amelyinek a nádasmenti járásban haszonnal létesítettek. Elhatározatott, hogy miután egy a drágaság okainak megszüntetése, mint a községi legelőrendezések, a falusi gabonauzsora elleni védekezés s más egy Kolozsmegyére, de különösen a Mezősége fontos közgazdasági tevékenységre a szakosztálynak nincsenek eszközei, kérésleg átir az Erdélyi Gazdasági Együlethez, szorgalmazná a kormánytól, hogy a Mezősége ezirányú állami tevékenység indíttassék meg,

vagy a székely kirendeltség expozitúrájaként vagy pedig a kolozsvári és megyei földmívelési állami közegyek bevonásával olyan intézmény létesíttessék átmenetileg, amelyből az érdekképviselet törvényes rendezése után a mezőgazdasági kamara kicsírázhatnék.

A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület decz. hó 20-án tartotta meg Sopronban *Soós Géza* elnöklése mellett közgyűlését. A közgyűlés mindenekelőtt tudomásul vette az igazgató-választmány 1907. évi működéséről szóló jelentést és az 1908. évi költségelőirányzatot. A közgyűlés elhatározta, hogy január elejétől kezdve *gazdasági hetilapot* ad ki. Jóváhagyta a közgyűlés a választmányának azon intézkedését, hogy az egyet elzójainak teljesen megfelelő új helyiséget bérelt ki. Új igazgató-választmányi tagokul megválasztattak *Gellert László* püspökségi jószágigazgató, *Kovács Károly* hercegi tiszttartó, újból megválasztott *Pajer Géza* uradalmi tiszttartó. A GEOSZ. végrehajtó-bizottságába *Rupprecht Olivér* elnök, *Eszterházy Ernő* dr. és *Eber Ernő* dr. titkár küldötte ki a közgyűlés. Elhatározatott, hogy január 18-19-én *Lövön*, 20-21-én *Beleden* és 28-27-én *Fertőszentmiklóson* rendez a tejszövetkezetek szövetsége tejelőversenyeket, a vármegyére kiterjedő vajverseny pedig január vagy február hónapokban tartatik meg és arra az egyesület *Ujhelyi Imre* gazdasági akadémiai tanár közreműködését is igyekszik majd megnyerni. Az előadott indítványok alapján elhatározta a közgyűlés, hogy a *kartellügy szabályozása* tárgyában a törvényhozás elé újabb kérvénnyel járul és hogy a *cukoradó leszállítása* érdekében a kormányhoz felír és a társ-egyesületeket ezen felirat pártolására felhívja, mivel a cukoradónak Ausztriában való leszállítása a mi cukoradónk leszállítása nélkül előreláthatóan kedvezőtlenül hatna ki a magyar cukorrépa-termesztésre is. A gazdak részére való nyersanyag, különösen a műtrágya és közösen beszerzésének szervezésével közgyűlés az elnökséget bizta meg.

Gazdak ünnepe Bécsben.

A bécsi cs. k. gazdasági egyesület f. hó 12-én ünnepelte évszázados fönnállását, külső fényvel, emelkedett hangulatban, a napi politika gondos kikapcsolásával.

1807. október 23-án adta meg *Ferencz császár* az engedélyt, hogy *Heintl Ferencz* lovag, a raspachi és nexingi uradalmak tulajdonosa, *Jordán Péter*, a bécsi egyetem tanára, kit kortársai „osztrák Thae” névvel tisztelték meg, érdek-társaikkal egy gazdasági egyesületet alakíthassanak; azonban az alapszabályok jóváhagyását attól tette függővé, hogy milyen protektort sikerül elnyerniök. A választás a népszerű *János főhercegre*, a császár öcsésére esett, kinek különösen a stájer mezőgazdaság föllendülése körül elévületlen érdemei vannak. Ezen első protektort azóta kivétel nélkül a fejedelemhez közel álló főherczegek követték ezen diszállásban, amint hogy jelen'eg is a trón várományosa: *Ferencz Ferdinánd főherczeg* protektora az egyesületnek, amelynek tényleges megalakulása *Wrba Rudolf* gróf ideiglenes elnöklése alatt ment végbe 1808. január 8-án. Nagyon exclusiv társaság szervekedett akkor, mert hiszen csak olyanok számíthattak a fölvétele, akik erkölcsi kvalitások mellett a mezőgazdaság terén is érdemeket szereztek. 125 tag közt volt 11 főherczeg, több püspök, apát; tudósok, osztrák és magyar főurak,

HEUCKE A. Hausneidorfli gőzeke-gyár kitűnő rendszerű **gőzeke-készleteit** szállítja a magyarországi vezérképviselőt: **Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.**

A jubileum alkalmával ügyesen rendezett egyesületi retrospektív kiállításában láttam — többek közt — Erdődy József gróf, Illésházy gróf, Perényi Imre báró, stb. belépési nyilatkozatait. A hang, mely hosszú évtizedeken át ebben az egyesületben uralkodott, mindig méltóságos volt, habár talán kissé hűvös és kimért. Ezen csak a legújabb időben rontott az érdek-politika és a nemzetiségi harc. Amulattal voltam szemés fültanuja, hogy egy-két ember szenvedélyesége egy tradicionálisan komoly testületben mennyire képes fölpaprikázni a kedélyeket. Nem kevesebbről volt szó néhány év előtt, mint arról, hogy a gyűlölő rutén Ábrahámowitzot, ha egyik gyűlésbe betolakodni merne, menten kidobják az ablakon, amivel a hradsini ismert történelmi jelenetre ugyancsak rálicizáltak volna, mert akkorában az egyesület üléstermei a „Landhaus“ harmadik emeletén voltak. Ez a jelenet jutott eszembe, mikor a requiem után, mely az egyesület elhunyt tagjaiért tartatott a Szt. István-templomban, ugyancsak a „Landhaus“ első emeletén levő tartományi gyűlés termébe léptem, ahol a politikai szcenvedély a közel-múltban annyi orgiát ült. A terem zsufolásig telt meg, de mintha Rainer főherceg, aki Orsini-Rosenberg gróf főudvarmesterének kíséretében jelent meg, egy kis hűvös udvari levegőt hozott volna magával, még a gazdasági Lőrök és kaszinók, valamint bizonyára nem annyira a beszédek meghallgatása, mint a pordentumok megbámulására összesereglett asszonyok és lányok áhítatos csöndben maradtak az ülés végéig, melyet számos osztrák és külföldi kitűnőség (Ábrahámowitz is köztük volt!) jelenlétében Auersperg Károly herceg reichsrathi képviselő és 1897 óta egyesületi elnök tartalmas beszéddel nyitott meg, mely a császárra mondott hármass „Hoch“-hal zárult. A herceget az ideai nemzetközi mezőgazdasági kongresszus szeretetreméltó házigazdájaként a magyarok is ismerik, azonban retori kvalitásokkal akkorában nem tündökölt. Most azonban határozottan jó napja volt, mindvégig leköttötte a hallgatóság figyelmét úgy akkor, mikor szólt a korlátlan világverseny át nem tekinthető és előre ki nem számítható következményeiről és annak kapcsán támadt sokféle gondokról, mint akkor, mikor a világvárossá lett Bécsnek a múlt század negyvenes éveiben szinte falusias jellegét változtatta, amelyből kifolyólag az egyesület hivatottnak tartotta magát, hogy Bécsnek a régi gabonapiacztéren artézi kutat furjon; kiemelte mi módon sikerült az egyesületnek a haladó korhoz alkalmazkodva, az elmúlt fél évszázad napirendjére térve, a jövőt előkészíteni, a létező jót a jelen számára hiven megőrizni és kialakítani.

Utána az új földmívelésügyi miniszter Ebenhoch Alfréd dr. lendületes beszédben üdvözölte az egyesületet százéves jubileuma alkalmából és beszédjével úgy ez alkalommal, mint a banketten is dokumentálta, hogy vannak nemcsak eszméi, de azokat eloquensen ki is tudja fejteni.

Huszárfőhadnagyi uniformisban ezután egy nem első virágzásában lévő férfiú kért szót, akiről megtudtuk, hogy Lichtenstein herceg a tartományi marsall.

Luegert, mint annyi más alkalommal, most is Neumayer dr. alpolgármester képviselte. Ő szereti a keresztény-szociális párt vezérét hangban és szómondásban imitálni, de a félelem, hogy terjengővé válik, ez esetben szerencsére alaptalan volt, mert csak röviden tolmácsolta Bécs város üdvözlését. Erre következett Häusler József tanár, egyesületi titkár diszelo-

adása a cs. és kir. gazdasági egyesület fejlődéséről évszázados fönnállása alatt. Ilyen előadás hivatva volna, hogy az ünnepély „pièce de resistance“-sa legyen, de hát az ünneplők egy része nem rezisztált, hanem kereste a kijárókat. Magam is a főherceget néztem és bámultam, hogy milyen angyali türelemmel hallgatja ezt az előadást, melyben sok szó esett statutuum és statisztikáról, de kevés azokról egy hosszú egyesületi életben bizonyára előfordult momentumokról, melyek vonatkozásaiban lekötöthetnek a nem gazda figyelmét is.

Ehrenfels Bernát báró, a néhai híres osztrák méhész unokája ismét teljes mérvben magára vonta a kifáradt hallgatóság figyelmét, szép előadásban ünnepelte az elnököt, átnyujtván neki az igazgató-választmány ajándéka gyanánt egy művésziesen kiállított emlékérmét az elnök arcképével és ügyes emléksorokkal.* Az elnök erre ideiglenesen berekesztette az ülést, hogy az érmet (mely 70 milliméter átmérőjű, 200 gramm nehéz, Marschall Rudolf tanár műve) a főhercegnek és a többi érdeklődőknek bemutassa, mialatt Rainer főherceg kíséretével eltávozott.

Az ülés újból való megnyitása után tárgyalták a létesített jubileumi alap ügyét, melyet nagy lelkesedéssel Auersperg jubileumi alapnak elnevezve arra szánt az ünnepi közgyűlés, hogy kamataiból a mezőgazdasági gyakorlat és elmélet, valamint a szervezés terén kiváló érdemek anyagilag jutalmaztassanak, kapcsolatosan az Auersperg-érem adományozásával. Ezzel az alapítvánnyal az egyesület régi nemes tradícióihoz méltón csatlakozott, mert hiszen nem titok, az egyesület hosszú története bizonyítja annak, hogy a bécsi egyesület nem helyezkedett szűk tartományi, vagy specifikus osztrák állásponton. Figyelemmel kísérte a külföld irányadó működését, hospitalitással fogadta mindig az idegen szakembereket és ahol valódi érdemet látott, azt tiszteletbeli és levelezői tagsággal sietett jutalmazni.

Délután megtekintettük az egyesület Schäfer-utcai palotájának dísztermében egy Arche Otto tanár könyvtári referens által a díszteremben igen ügyesen összeállított történelmi gyűjteményt, amelyről külön katalógus is készült. Ott láttuk Ő felsége virágok körített szobra oldalán jobbról az alapító oklevelet, hatalmas függő pecsétjével; balról Ő felsége levelét, melyet az egyesület 50 éves jubileuma alkalmából Lichtenstein herceg akkori elnökhöz intézett, számos más okmány és diploma mellett igen érdekes régi kéziratokba is adatott betekintnünk. Az egyesület fejlődésére vonatkozó főbb okmányok hatalmas közleményeinek válogatott része ki lettek egészítve egyes kiválóbb egyesületi tagok publikációival, amint hogy a 18,500 köteles könyvtárból is nagyon tapintatosan választották ki az értékesebb könyveket. Legjobban leköttöttek azonban a látogatók figyelmét a bemutatott modellek, melyeket jórészt Harder Abbé létesített. De — sajnos — számbavehető kiegészítést csakis a múlt század 40-es éveinek végéig találtak. A különben számszerint 1150 modellből kiválogatott gyűjteményben a legrégebbi vető-, arató- és cséplőgépminták mellett láttuk a legrégebbi osztrák cukorgyári répa-reszelőgépet és Bánátkömlőből egy vasfenekes malátaaszaló és egy alsóthi burgonyagödör mintáit, Alsó-Ausztriára vonatkozó ásvány-

* Az előlapon az áll: Präsident Fürst Karl Auersperg. A hátsó lapon: Dem unvergänglichen Verdienste um Fortschritt und die Förderung der Landwirtschaft aus Anlass ihres 100-jährigen Bestandes die k. k. Landwirtschaftsgesellschaft in Wien 1907.

és közgyűjteményen kívül még az egyesület éremgyűjteménye és kiválóbb funkcionáriusainak képei egészítették ki a tanulságos összeállítást.

Disztribúcióját az egyesület a Continental-szálló nagytermében több száz személy jelenlétében tartotta meg. Az asztalfőn Ebenhoch dr. miniszter jobboldalán helyet adtak az OMGE. képviselőjének, ki mellett Gudenus József gróf, b. t. tan., volt tartományi marsall fölt helyet, míg a miniszter balján Auersperg herceg ült, velük szemközt Buguoy volt miniszter, aztán Carpine gróf és Pirkó alelnök ülték. Az obligát császár-tószot után Ehrenfels báró alelnök életette a magas protektort: Ferencz Ferdinánd főherceget, ki maga is lelkes gazda és bejelentette, hogy a protektornak üdvözlő távirat küldetett. Az elnök második felszólalásában méltatta Beck báró miniszterelnök érdemeit (aki még mint a földmívelésügyi miniszterium osztályfőnöke az egyesületet támogatta) és felköszöntötte a kormány jelenlévő képviselőjét, Ebenhoch Alfréd dr. minisztert, mint a mezőgazdaság érdekei iránt mindig meleg szívvel viseltetett államférfiut. Ez igen magvasan utalt a gazdasági életben tapasztalható szélsőségekre, a féktelen szabadságra, illetve szabadosságra való törekvésekre egyfelől, másfelől azon beteges hajlamokra, amelyek az állami omnipotenciától mindent várnak. A gazdasági szervezés eszméjére és a szervezett öntudatos önségélyre, valamint ezen eszmék propagálásra üdvözlő poharát.

Gudenus gróf erre a vendégeket éltette, különösen kiemelve az OMGE. és a bajor gazdasági társulat képviselője Rancke titkos tanácsos személyét. Mindketten küldöik nevében válaszoltak, különös tetszéssel találkozván az OMGE. képviselőjének hosszabb felszólalása, ki a két testvéregyesület egymással való vonatkozásairól emlékeztetve meg, Auersperg herceg elnököt köszöntötte fel lelkes „Hoch“-ok kíséretében, melyek közé még „eljen“-ek is vegyültek.

Talán fölösleges mondani, hogy ezen felköszöntéseket mások is követték, melyek közül kiválóbb volt Buguoy grófé.

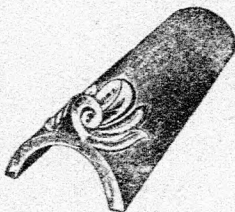
Nem maradt észrevétlen a Centralstelle főreferensének: Simitsch hohenhumi birodalmi lovag távolmaradása. Fama asszony erre vonatkozólag azt begéltte, hogy a hivatalos körök alaposan beleuntak az ő szertelenségeibe és néhány magas funkcionárius megjelenését egyenesen attól tette függővé, ha biztosítást nyer, hogy Simitsch ur beléjük nem kő („anrempeln“, mondják ezt a jó bécsiek).

Nem tagadható, hogy a Centralstelle főreferensének vannak érdemei a bécsi egyesület körül, amely a Landesculturrat létesülése és hatáskörének egyéb megnyirbálásai következtében bizony könnyen zátonyra juthatott volna, ha nem sikerül népszerűségét a kiszáradt tömörülésével kellő időben öregíteni. De amit e téren kiváló agitatori tehetségével, gyors felfogásával és fáradhatatlanságával Simitsch ur épített, azt más oldalról alaposan elrontotta, mert ma már Ausztriában a kiszáradt nemcsak „Standesbewusstsein“-hoz jutott, hanem egyenesen megvan vadulva, minek a következményeit a temperamentumos Simitsch ur aligha mérlegelte, mert az a gyűlölség, amelyet ezen körökben a mai állapot ellen szított, jelenleg biztonságselepet talált a magyar gazdák és általában a magyarok iránti gyűlölségben. De ha ez a szelep, ami előre látható, bedugul, (mert hát „Nichts dauert ewig“) kérdés, hogy azok az expanzív erők nem fognak-e rombolólag ott érvényesülni, ahol azt Simitsch

„A kontinens legmodrabb és legmunkaképesebb“

CZEMENTCSERÉPGÉPEI,

sajtói s aczélformái, mindenféle csementáru készítésére.
Valódi csementfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemben lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében.

ur talán legkevésbé gondolja, akiben — úgy látom — kevesebb van egy birodalmi lovag higgadságából, mint egy délszláv vérű agitátorból, aki — szívesen e hiszem — a leghazafiabb „osztrák” intenczióból annyi hideg szelet fujt Magyarországra. De hát vetéseinket elpusztító intencziói még sem érvényesültek teljesen. És — welche Wendung — már most is Simitsch barátilag megszorítván kezemet, felkiáltott: „Wir Agrarier müssen zusammen gehen”, amire csak azt felelhettem: „Uram, azt gondolom, hogy az egy kissé nehezen fog menni, mert hát Ön oktatott ki abban, hogy kételkedjem az internacionális agrárizmusban.”

Kétséget nem szenved előttem, hogy nagyon bölcsebb intézkedés volt, ha mindjárt a halátlanság színében tünteti is föl a bécsi es. k. egyesületet, hogy Hohenblum lovag ünnepeitől távol maradjon, mert így szerencsésen távol tartott a napi politika, mely ezen riika ünnepe kelyhébe bizonyára a diszharmonia maszlagát keverte volna. Rodiczky Jenő dr.

A nők gazdasági képzése és neveléséről!

Amennyire a költségvetési előirányzatból következtetést lehet tenni, jogosult a remény, hogy a nők gazdasági képzése napirendre kerül.

Sőt be kell ismernünk, hogy már eddig is határozottan döntő lépések történtek bizonyos iránymegállapításoknál. E keretben két tényleges eredményre gondolok: egyik a kassai internátussal egybekapcsolt gazd. intézet, a másik pedig a gazd. ismétlő iskolák tanítására hivatott tanítónők részére Kecskeméten tartott tanfolyam.

Igaz, hogy a kassai intézmény elsősorban a vagyonosabbak számára lett előirányozva, de közvetlen hatásán kívül közvetve is nagy horderejű alkotás. Már csak azon az alapon, hogy megtanulják a munka értékelését, a gazdasági élet szépségeit, kapcsolatosan a falusi élet előnyeit s annak tudatát, hogy abban mennyivel szebb, jelentőségesebb hivatása van a magyar nőnek, mint a városi életben. Abban a városi életben, hol a nő produktivitása édes-keves azzal szemben, mint a gazdaságban, hol a szociális élet kialakításában is példája s tanácsa folytán áldásosan érvényesülhet.

Hogy jelen állapotaink mennyire követelik a társadalom határozott irányítását, utalok arra, hogy f. év januártól október végéig 107 millió s 300 ezer kor. volt ipari cikkekben a behozatali többlet a múlt év hason időszakának importjával szemben; valószínűnek tartom, hogy ennek a szomorú valóságnak nem lényegtelen vonatkozása van a magyar nő nevelésével: ruhaneműekre, divatcikkekre 250 millió lett a külföldnek önként átengedve. Ezekhez a számokhoz nem kell hosszas kommentár, de igenis erős, akadályt nem ismerő elhatározás, hogy a többek között a nők ez irányu érdeklődése az egész vonalon már az iskolától kezdve felkeltesse. Méltán lehet hivatkozni a „Magyar Gazdák Szemléje”-ben megjelent egyik tanulmányra.

A román tanítónő a falu társadalmában versenyre kél a román tanítóval. Nevelésénél fogva nem idegenkedik a falusi néptől s annak társadalmi életétől, hanem azzal együtt él s magasabb szellemi képességénél és műveltségénél fogva abban irányítólag hat. A román tanítónő még külsőleg a ruházatkodásban sem különbözteti meg magát a faluja földmives leányaitól. Öltözködésében az illető vidék népviseletét, szép vonásait érvényesíti a forma és kivitel finomabb, izlésebb felhasználásával. Nemesak azt követelik meg, hogy a tanítónő az iskola falain belül tegye meg a kötelességét, hanem hogy az iskolán kívül is példaképpen szolgáljon a falusi leányok s asszonyok előtt.

A romániai tanügyi hivatalos lapban találunk oly végzéseket, melyek a tanítókat felmentik

hivataluk alól azon a czímen, hogy fényűzősükkkel rossz példát szolgáltatnak a falusi népnek.

Teljes tudatában vagyok annak, hogy ami Romániában feltétlen jó és helyes, nem következés, hogy nálunk is az legyen; s távol van tőlem, hogy szöszerinti keresztülvitelét ajánlani merjem. Lehetetlen azonban, hogy némi tanulást ebből ne vonjunk le s különösen a most rendszeresített gazdasági tanítónők képzésénél erre ne legyünk figyelemmel. Akinek nem tetszik, aki nem tud alkalmazkodni, ám menjen vissza az elemi iskolákhoz, de ne foglaljon el oly működési tért, mely egyéniségének nem megfelelő. Ebben a körben különösen áll az a tétel, hogy a példa a nevelés leghatékonyabb eszköze. Ennek kapcsán tartom megemlítené, hogy a gazdasági leányiskolákban első sorban nem is az elméleti előadások mikéntje, hanem a szemmel látható eredmények az imponáló momentumok. Ha megnézzük a tanítónő kis kertjét, baromfi-, sertés-, méh- s nyultenyésztését, a kézimunkák eredményét, már ezek alapján megalkothatunk véleményünket a tanítónő tevékenységéről. S meg vagyok győződve, hogyha a látottak alapján a szülők elismerése ki lett érdemelve, úgy a leányiskolák benépesítése magától fog bekövetkezni. Állításom igazolására példával is szolgálhatok; van ugyanis egy oly gazdasági tanítónő, akinek keze alatt a növénydekek száma már közeledik a 700-hoz. S ez azt is igazolja, hogy a gazdasági leányiskolákkal jobb eredmények remélhetőek, mint a fiuk számára előirányzott gazd. ismétlő iskolák által.

A czél pedig ily alapon is el lesz érve, mert köztudomású tény, hogy a tehén, a tej, vaj, sertés, baromfi, a veteményes gondozása az egész országban a „gazdasszony munka” köréhez tartozik. Legalább is nagyobb részben.

Mint az eddig említettekben látható, a nők gazdasági képzésének felső (kassai), másrészt az alsó (ismétlő iskolák útján) létező formája jó nyomon van, de hiányzik még a középfokú intézmény kiépítése, mely nem kevésbé fontos s nagy jelentőségű.

Tudjuk ugyanis, hogy nagy azoknak a száma a nők részéről is, kik kisebbszerű öröklött birtokokon fognak érvényesülhetni s ugyancsak sokan vannak, kik önkeresményükkel óhajtják jövőjüket biztosítani.

A tanítónői pálya már is tülön-tul zsúfolt. A posta, vasut, a könyvvivőség szintén bővelkedik a kérvényezőkhöz. Pedig az utóbbi foglalkozási módok már kiközlentek a nő eredeti hivatásából s természetszerű irányából. Ez nem az igazi nyom! „A nőnevelés módja akkor legjobb, midőn őt természetes rendeltetésére képesíti.” A létért való küzdelemben a nő a gazdasági téren nem mint versenyző, hanem mint áldásos kisegítő lép előtérbe a férfiak mellett. Sajnos, hogy az utóbbi időben ennek ambicionálása hanyatlóban van, aminek természetes következménye a régi kuriák pusztulása, a városba özönlés, anyagi romlás s nem ritkán erkölcsi is. S mindez miért? Mert a mai modern nő legtöbbször nem lett rá nevelve; az iskola a családra, a család az iskolára utalja. Kenyérkereső férfi nélkül a jövő képe ezekre valóban szomorú.

Ennek tudatában s hatása alatt már évekket ezelőtt egy szerényke röpiratban adtam kifejezést ama gondolatmenetnek, hogy a serdülő leányok részére egy oly intézményt kellene létesíteni, mint aminőt bírnak a földmivesiskolákban. Sőt takarékosra való tekintettel voltam bátor ajánlani, hogy 1—1 megfelelő földmivesiskolai gazdaságon kellene azt kezdeményezni.

Ezt a bifurkált előirányzást döntő egyéniségek aggályosnak találták. Lehet, hogy igazuk is van, mert említett alapon az alkalmazott tisztviselők kiváló tapintatát s teljes odaadását kell feltételezni, amire feltétlen számítani legalább is nem szabad.

Nem marad más hátra, minthogy a szóban forgó ezen első háztartási iskola önálló keretben realizáltassék. Természetes, hogy ennek kife-

lentése után nyomban az a kérdés merül fel, hogy ki által s hogyan?

Nem tartozom azok közé, kik minden intézményt állami vezetés alá óhajtanak helyezni. Mert ennek van sok árnyoldala is. Ellenőrzési szempontból azonban már nemesak kívánatos, hanem szükséges is. Ezek előrebocsátása után megemlítené, hogy az OMGE. talán két évtizeddel ezelőtt Rákospalotán egy földmivesiskolát tartott fenn. Uttörő munkát végzett. Ennek kapcsán merülhet fel az a kérdés, nem volna e meg a lehetőség, hogy ugyanaz a nagyteljesítéssel, melynek életre keltő hatása általánosan ismeretes, a közel jövőben az első háztartási iskolát megalapozza?

Id. Sporzon Pál egy évtizeddel ezelőtt azt mondta: „Ezen ága a szakoktatásnak semmivel sem áll hátrább fontosság s időszerűség tekintetében a nagy számban felállított és még tervezett földmivesiskoláknál. És ha a társadalom jónak, szükségesnek, kivihetőnek találta színész s énekesnők képzésére iskolákat állítani, találni fog eszközt s módot derék gazda- s háziasszonyok kiképzésére.” Reméljük, hogy úgy is lesz.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 január	3. d. u. 4 órakor.	Allandó tenyész-állatvásár-telep létesítésére küldött bizottság ülése.
"	"	7. d. u. 4 órakor. Egyesületi tanács ülése.
"	"	10. d. u. 4 órakor. Orsz. törzskönyvelő bizottság ülése.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1
Egyről-másról	2
Gazdák ünnepe Bécsben	14
A nők gazdasági képzése és neveléséről!	16
Tárca.	
„Magyar gazdák a német földről”	2
Növénytermesztés.	
Növénytermesztési tapasztalatok	4
Állategészségügy.	
A hédervári uradalom tuberkulinvizsgálatainak eredményei	5
Talajjavítás.	
Szennyvíz tisztítás és öntözés	7
Baromfitenyésztés.	
Nemzetközi baromfiállítás Budapesten	8
Halászat.	
Kerderáztatás és haltenyésztés	9
Levélzsekrény	10
Gazdátársadalmi mozgalmak	12
Vegyesek	16
Változások a földmivelésügyi miniszteriumban.	
— Czukorrépa-statisztika. — A „Magyar gazdák a német földről”. — Az 1907. évre kiadott m. kir. államasuti évi szabadjegyek stb. érvényének meghosszabbítása.	
— Méncskök vásárlása. — Borkezelési tanfolyam kishirtokosok és vinczellérek részére. — Lengyár szövetségi alapon	17
Kereskedelem, tőzsde	17
Szerkesztői üzenetek	18

Változások a földmivelésügyi miniszteriumban. A földmivelésügyi miniszterium január elsejével életbelépő új ügy- és személybeosztása most jelent meg. Az ügybeosztásban lényeges változás az, hogy az erők jobb kihasználása érdekében a kisebb ügyosztályokat összevonták s ezzel a miniszterium ügyosztályainak száma hatálal csökkent; továbbá a vizügyi igazgatás ügyeit, amelyek eddig a főfolyók szerint tisztai és dunai ügyosztályokra voltak felosztva, az új ügybeosztásban az ügyek természete szerint csoportosították s az

Rozsban a fogyasztók tartózkodó magatartást tanúsítottak, az árak csökkentek.
 Árpában csekély a forgalom, csendes a hangulat, az árakon változások nem jutottak érvényre.
 Tengeriben az ünnepi hangulat hatása alatt szintén csekélyebb volt a forgalom, az üzletmenetre a nehéz szállítási viszonyok voltak főleg behatással, az árak változatlanok.
 Zabban csökkentek az árak, a forgalom korlátozott.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag. Rohamosan emelkedő árak mellett élénk orgalom fejlődött s nagy mennyiség került kivételre, ami által a belföldi készletek alaposan megcsappantak. Mindjobban kifűnik ugyanis, hogy hazánkon kívül egyedül Oroszországnak van nagyobb feleslege, ezzel szemben áll Amerika, Anglia, Németország, Dánia nagy szükséglete, amely a látható készletekből csak nagy nehézséggel lesz fedezhető. Ennek tulajdoníthatjuk, hogy míg más években az ünnepi héten az üzlet teljesen szünetelt, jelenleg ennek ellenkezője áll be s igen mozgalmas élénk üzletmenet mellett folytonosan emelkedő árak jutottak érvényre.
 A többi magvak irányzata változatlan maradt.
 Nyersáru 100 kg.-ként árak a következők:

	korona
Lóheremag nagyaránkás	140-152
" arankamentesítésre alkalmas	152-162
Luczernamag szép sárga színű	136-146
" kereskedelmi áru	120-126
Baltacsim	33-35
Biborheremag	40-44
Bukköny	1750-1800
Nyulszapuka	120-136

A brailai gabonatözsde.

(A Marmoresch Blank és Társa cég külön tudósítása a „Köztelek” részére.)

Braila, 1907 december 26.

Két hete jelentékeny szilárdulás mutatkozik piacunkon, mely a buza árát mintegy 1 koronával szűkítette fel, részint az argentinai aratási hírek hatása, részint a keleti tőzsdék pénzügyi helyzetének befolyása alatt. A megőveredett szükségletek mind érezhetőbben nyilvánulnak s ennek folytán ma jegyzünk

77-87 kgr.-os búzát ab Szulina	20.52 K.
78-79 " " " "	20.60 " "
79-80 " " " "	21. " "

A készletek jelentékeny apadásáról adhatunk számot, úgy, hogy *alig van már áru raktáron* s a fenti árak mellett csak jelentéktelen a kínálat.

Tengeriben kivételünk örvendő árányokat ölt, ami az ideai termés jó és száraz minőségének köszönhető. Legutóbb az árak emelkedéséről számolhatunk be. A jegyzés fob. Szulina:

tiszta új tengeri	12. " K.
1/3 részben réggel kevert tengeri	12.50 " "
1/2 " " " "	12.60 " "

Mennyiségileg gyenge volt az ideai termés s a múlt évinek felét is alig érte el.
 Rozsban a készletek feltűnően kicsinyek, az egész Dunamentén legfeljebb 10-15 ezer tonna, mely ab Szulina (71-72 kgr.-os minőség) jelenleg — koronán áll, árpából 59-60 kgr.-os — korona, zabból

csekély forgalom mellett 42-43 kgr.-os — korona. Felesleges készlet alig van.
 A vetések állása a kora őszi szárazság dacára a legutóbbi kiadós esőzés hatása alatt kedvezőre fordult és elég jó kilátásokkal kecsegtet a jövőre.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzletben az ünnepekre való tekintettel teljesen nyugodt hangulat uralkodott, eladások alig történtek. A második kéz uralta a helyzetet, kik napi áron alul igyekeztek készleteiken tudni. Rendelkezősek gyéren érkeztek.
 Külföld vásárlásaiban igen tartózkodó volt.
 Heti lisztforgalom 56,561 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzalízt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasuléként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	37	36.60	36.20	35.80	35.40	35	34	32.40
		7 1/2	7 3/4	8				
		30.40	28.60	17.40				

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	37.60	37	36.40	35.80	35.20	34	32.20

Korpa. Az irányzat igen lanya volt, miután a belföldi fogyasztás erősen megcsappant. Ezen csökkenő irányzathoz még azon körülmény is hozzájárult, hogy az évszárlatra való tekintettel a malmok szorítják feleiket az átvételre és így kénytelenek áruikon áldozatok árán is tudni. Külföldi forgalom szünetel.
 Heti korpaforgalom 13,272 q. volt.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12.10-12.20
Goromba " " " "	12.10-12.20
Finom korpa 1908. jan.-május száll.	12.40-12.30
Goromba " " " "	12.50-12.40
Rozskorpa " " " "	13.20-13.30
Árpadora és árpaderce	14. " -13.90
Malomkonkoly	12.40-14.20
Budapesti gyári repcepogácsa	15. " -14.80
Derby mellesse ab Hatvan v. Pozsony	11.40-11.30
Szártított moslék zsák nélkül	14.10-14. " "
Malátsaira " " " "	14.10-14. " "
Répaszelet " " " "	13.90-13.60
Szörplé 48-50% cukortart. hordó nélkül	
ab cukorgyár	10.90-10.80

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején az üzletmenet változatlan szilárd volt és élénk vételkezdéssel több tétel szilárd áron kelt el.

Elkelt finomított szesz adózza nagyban 166-168 50 K., adózzatlanul 67-67.50 koronáig.

Élesztőszesz adózza 164 kor.-ig, adózzatlanul 65 kor.-ig. Denaturált szesz élénk kereslet mellett szilárd és hordóval együtt 56-56.50 K.-ig kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 61.0-62.25 kor.-ig kelt el azonnali és későbbi szállításra.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 62.50-63.50 K. Bécsi jegyzés 62.00-62.60 K. kontingens nyersszeszért

Budapesti jegyzés

	nagyban koronákban
Kontingens nyersszesz	62.50 - 63.50
Finomított szesz adózza	166 - 67
" " adózzatlan	66.50 - 67
Élesztőszesz adózza	163.50 - 164
" " adózzatlan	64.50 - 65
Nyersszesz adózza	163.50 - 164
Denaturált szesz	56 - 56.50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Fémüzlet. A spekulánsok a fogyasztókkal egyetemben felhasználják a múlt hét lanya irányzatát és erőteljes vételeket teljesítettek. Ezek a vételek szokatlan arányban jelentkezték és így a hét elején magas árjegyzések jutottak érvényre. Minthogy azonban a világpiacon értéktőzsdéi lanya irányzatok voltak, ez nem maradt befolyás nélkül a fémüzletre sem és így a hét végén vörösréz egy fonttal, ón pedig több mint 5 fonttal olcsóbbodott. Ólom és horgany aránylag meg tudta tartani múlt heti jegyzéseit.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésziláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Óreg közép " 300-400 "	"
Fiatal nehéz " 320 kg. felüli súly	121-123 "
" közép " 250-300 kg.	124-126 "
" könnyű " 250 kg.-ig	127-129 "
" " " 251-320 kg.-ig	"
Szerbiai nehéz " 260 kg. felüli	"
" közép " 240-260 kg.	"
" könnyű " 240 kg. terjedő súlyban	"

Irányzat: nyugodt.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. A kérdésére csak az esetben adhatunk választ, ha arról értesít, hogy az időjárásnak ellentálló juhokat mily czellalkivánja tartani: tejtermelés, bushaszon, gyapjunyerés végett, mert pusztán kosarazás végett sem nálunk, sem egyebütt juhok nem szokás tartani.

S. J. Alsó-Csölle. A „Meteor” kiadóhivatali címe: Budapest, II., Donáti-utca 2. sz., I. em. Megjelenik havonta 4-szer. Előfizetési díja egy évre 8 K.

S. J. Örkény. A cselédjutalmazásra nézve tessék a megyéjebeli gazdasági egyesülethez fordulni utbaigazításért.

T. W. Iváncz. Nem okleveles gazdaszteknek az 1900. évi XXVII. t.-cikk nem tiltja a gazdasági felügyelő cím viselését.

L. P. Lőcse. A kért cím: Kurucz Géza, Poroszka.

Nemzetközi gabonapiac 1907 december 27-től 1907 decz. 31-ig.

	Kelet	Effektív árak									Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Manheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Odessa	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	30	25.90	21.96	27.20	25.10	27.14	31.44	20.02	18.64	17.02	19.96	Január	26.42 ²	20.87 ²	26.04 ⁶	21.56	18.61 ⁶
	27	26. " "	22.08	26.90	25.10	27.14	21.52	19.94	18.42	17.45	20.70	Február	22.02 ⁵	20.71 ⁴	26.30 ⁴	21.90 ¹	19.96 ⁴
Rozs	30	23.70	" "	24.69	24.50	24.48	17.84	" "	" "	" "	" "	Január	23.44 ⁸	21.43 ²	" "	21.70	18.42 ⁶
	27	24. " "	" "	24.70	24.50	24.48	17.84	" "	" "	" "	17.54	Február	22.24 ⁵	21.34 ⁴	26.42 ⁴	22.14 ¹	19.84 ⁴
Zab	30	17.20	" "	18. " "	16. " "	22.52	" "	" "	" "	" "	" "	Január	13.88 ⁸	" "	24.82 ⁶	17.84	" "
	27	17.40	" "	17.90	16. " "	22.52	" "	" "	" "	" "	" "	Február	19.52 ⁵	" "	24.88 ⁴	18.18 ¹	" "
Tengeri	30	14.10	14.82	16.40	17.20	19.17	" "	14.68	11.68	10.82	" "	Január	24.16 ⁸	" "	24.62 ⁶	17.84	" "
	27	14.20	14.52	16.40	17.20	19.17	" "	14.20	11.42	11.87	" "	Február	19.72 ⁵	" "	24.88 ⁴	18.18 ¹	" "
Arpa	30	16.10	" "	20.80	20. " "	25.07	" "	" "	" "	" "	" "	Január	16.90 ⁸	" "	20.04 ⁶	" "	" "
	27	16.10	" "	20.80	20. " "	25.07	" "	" "	" "	" "	" "	Február	" "	" "	20.76 ⁴	" "	" "

Jegyzet: ¹) 1908 január-április. ²) 1908 március. ³) 1908 április. ⁴) 1908 május. ⁵) 1908 október. ⁶) december.

Bérbeadó birtok.

A felső uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmahoz tartozó „Ferdinánd-major“ 1908 január hó 1-től, esetleg április 1-től 7, esetleg 12 évre haszonbérbe adatik.

A birtok a székesfőváros közelében, Pest megye, Tököl község határában a budapest-ráczkevei h. é. vasut mentén fekszik. Vasut-, posta-, távirat- és telefonállomás Tököl.

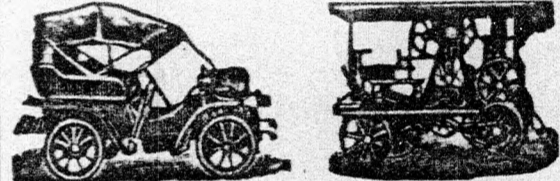
A birtok a fővároszhoz való közelsége miatt tehenészetre kiválóan alkalmas. Kiterjedése 597 kat. hold 1111 öl mind jó minőségű szántó új gazdasági épületekkel s kényelmes bérlőlakással.

Bérlési ajánlatok legkésőbb 1908 január hó 15-ig a cs. és kir. urad. főtisztviselőséghez, Ráczkevére nyújtandók be, hol a közelebbi bérlési feltételek is megtudhatók. A birtok bármikor megtekinthető.

6942

Motorok, Automobilok, Motorfűrészek, Motorcséplők, Szívógázmotorok.

Elsőrendű gyártmány. Legmesszebbmenő jótállás.

KELLNER és SCHANZER
BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 18. SZÁM.

Mezőgazdasági kereskedelemtan.

Írta: KROLOPP HUGO.

Ezen, mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy, a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse.

Boltí ára 10.— kor.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

1392/907. szám.

Hirdetmény szakiskolai felvétele.

6948

A gödöllői baromfityénésztő munkásnő-et képző m. kir. iskolán 1908 évi február hó 1-én kezdődő egyéves tanfolyamra ezennel pályázat hirdetettik.

A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfityénésztés minden ágában de különösen nagyobb baromfityénésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földművelésügyi minster felügyelete alatt áll. Az oktatás főleg gyakorlati; a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfityénésztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek.

Felvétel iránti b-lyeges kérvények a m. kir. földművelésügyi minsterhez czimezve az iskola vezetésénél Gödöllőn, legkésőbb 1908 évi január 20-ig okvetlen benyújtandók. Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények csupán méltánylást érdemlő esetekben lesznek figyelembe vehetők.

Felvételi kellékek:

- 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkornak születési bizonyítvánnyal való igazolása;
- erős, egészséges testalkat orvosi bizonyítvánnyal igazolandó;
- a magyar nyelv tudása;
- annak az igazolása, hogy a belépni óhajtó irni és olvasni tud (népiskolai bizonyítvánnyal);
- kiskorúak igazolják szüleik, illetve gyámjaik beleegyezését azon kijelentéssel, hogy a szervezeti szabályzatban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek elismerik;
- védhímlőltatási bizonyítvány;
- m nően növendék köteles rendes ruházatán kívül egy párnát és 2 párnahuzatot magával hozni.

Az iskola telepén lévő külső munkára való, tekintettel a növendékek jó meleg téli ruhákkal is el legyenek látva.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ezidőszert 12 hely van rendszeresítve egyenként 480 korona ösztöndíj élvezetével egybekötve.

Részletes felvilágosítás az iskola vezetésénél Gödöllőn nyerhető. Részletes felvilágosítás az iskola vezetésénél Gödöllőn nyerhető. Gödöllő, 1907. december hó 25-én.

Az iskola vezetésége.

Tenyészsértés - eladás!

10 darab vészen átment nagy yorkshirei göbe, malacoznak február közepén,

2 „ megfelelő kannal azonnal eladó.

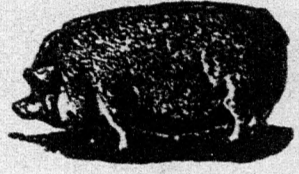
Áruk kilogr. élősúlyban levonás nélkül 1 korona. — Felvilágosítással szolgál a simontornyai uradalom tisztartósága, Simontornyan, Tolna megye. 6907

Sertéseladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek sovány ugy hizott állapotban

URL REZSŐ

Sertésbizomány anél Budapest, VIII., Berkocsis-u. 12. Telefon: 97—05 Interurbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

Arverési hirdetmény.

Kisküküllő vármegye, Bethlen-Szt-Miklós és Alsó-Kápolna községek területén Bethlen-Szt-Miklós vasuti megállóhelynél, Szépmező rakodó állomástól csak félórányi távolságban fekvő, tagosított, a nagyszebeni ágost. hitv. ev. presbyterium kezelése alatt álló **báró Brukenthal Károly-féle alapítványi jóság 2000** (1800 □-öles) holdnál nagyobb területtel, a hozzátartozó tágas lak- és gazdasági épületekkel, négykövű lisztelő malommal, vásár- és vadászati joggal együtt **24.000 korona kikiáltási árban** az e czélból elrendelt írásbeli ajánlati tárgyalással összekötött **szóbeli árverésen újból haszonbérbe adatik.** A jóság esetleg két részre felosztva is haszonbérbe adatik, melyek közül az alsó a kastélyt, az uradalmi udvart gazdasági épületekkel és a fekvéseket a biróvölgy dülőig bezárólag foglalja magában és 21.120 kor. kikiáltási árban, ellenben a felső legelő és szántóföldből álló, a határ széléig terjedő rész 5280 kor. kikiáltási árban lesz kikiáltva.

A szóbeli árverés 1908. évi január hó 15-én délelőtt 10 órakor az ág. hitv. ev. presbyterium üléstermében, Nagyszebenben (Huet-tér 1.) kezdődik és e nap délelőtt 9 órájáig szabályszerűen bélyegezett, lepecsételt és 2400 kor. esetleg 2112 kor., vagy 528 kor. bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok is beadhatók az ág. hitv. ev. egyházközség pénztári hivatalánál ugyanott.

A bánatpénz leteendő készpénzen kívül valamely nagyszebeni hitelintézet betéti könyvecskében vagy zálogleveleiben, vagy az állam által óvadékképeseknek elismert árfolyamuk 2/3 részéig elfogadandó értékpapirokban.

A presbyterium fenntartja magának azonkívül a jogot a benyújtott vagy szóbelileg tett ajánlatok közül tetszése szerint szabadon választhatni, esetleg újabb árverést hirdetni vagy újabb nyilvános árverés kizárásával a jóságot vagy annak két részét kéz alatt haszonbérbe adni.

A haszonbérleti időszak 1908. évi november hó 1-én kezdődik és 1920. évi október hó 31-én végződik.

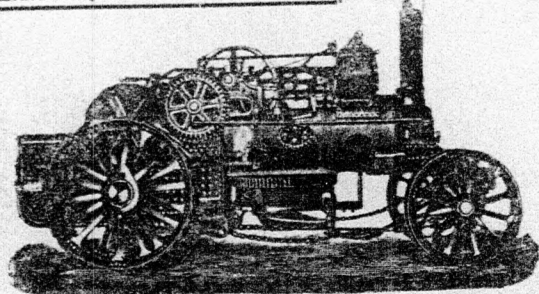
Közelebbi felvilágosítás Jekel János gazdaságtisztnél Bethlen-Szt-Miklós, vagy Nagyszebenben a hivatalos órák alatt dr. Kirchgatter Lajos jóságigazgatónál (Kleine-Erde 11. sz.) és a presbyterium irodájában (Huet-tér 1. sz.) megtudható.

Nagyszeben, 1907. évi december hó 12-én.

Az ág. hitv. ev. presbyterium.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit

KEMNA J. ■ ■ ■ ■ ■ gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ ■ ■ Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tűzi ki a beltörzsebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okzerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek tse-mének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek be- rendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégezi a gazdaság adatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zár- latokat és jövedelmérősségi számításokat készít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindenemű mező- gazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgaza- sági értékesítéseket végeztet.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztereket és egyéb képzettebb gazd. szakmilyeteket kere- sőket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 200 m. hold Zalában, a Tiszán partján, emelvény 14 szobás kastélyal, Aranyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kötő utak, vasutállomás 10 perc. Földtelepnek igen alkalmas. 1128
- 543 m. hold Zalában, egészséges helyen, vasutállomás a birtokon szesz- gyárral, téglavetéssel, cementárnyágyással, iparvágány a mártéggel, uril- lakkal. Bármikor átvehető. Kestleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathwreszky, Terje. 1598
- 197 m. h., pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztés- sel, 8 h. szőlővel, csűrökkel, magtárakkal, 2 nagy pinceszével, 5 szobás lakás üveges zárt verandával. 455
- 200 m. h. sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3249
- 370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, uril lakással és 5 h. díszkerttel, kövesut mentén. 3743
- 100 k. hold körül I. o. bacsikai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3361
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egész- ben avagy csakis egy körtübeltől 500 holdas része, gazdasági épüle- tekkel. 4180
- 606 kat. hold Ermelléken, vasutal 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohánvendégllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4291
- Temesvár határában**, a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cseléd- házakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval, eladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisu kerti talaj**, ugy a legintenzivebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt meg- könnyíti a airtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön.
- 280 m. hold, Budapesttől fővonalon gyorsal 1/3 óra, vasutállomástól műton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. hold erdővel, 4756
- 400 m. h. J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztelésű törzshunnnyájjal és 200 drb béránnyal. Nagy- mennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701
- 586 h. Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 28 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész, major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 5540
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homok- birtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

- 300 m. h. birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 485
- 400-500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnek való tágas és egészséges lakással, Aranyas kerttel.
- Kisebb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400-1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2016
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 397
- 400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378
- 2-300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3960
- 200 holdas birtok uril lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3323
- 10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold elsősorú talaju birtok, csukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5216
- 800-1200 m. h. birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

Bérbeadó birtok:

Birtokbérlet kerestetik:

- 490 m. h. Abauj m. 7 km. a vasutól, országút mellett, 7 szobás udvarház- zsal, kellő gazdasági épületekkel. 5003
- 180-200 m.h., amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530
- Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket Az OMGE. Üzemosztálya.

Eredeti íríz jerekre és kosokra

1908. tavaszi és őszi szállításra előjegyzést elfogad:

8591

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

LUKÁCS ALADÁR

az „Állatorvosi Közlöny” szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

czimü népszerű, ismeretterjesztő munka.

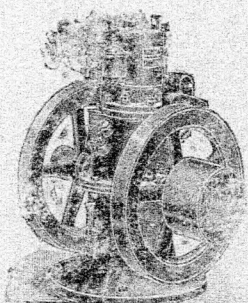
Diszítve 33 ábrával.

Ara 3 kor.

Kapható: a „PÁTRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyv- kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Hirdetések felvételnek

a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Üllői-ut 25

TAKARMÁNYKAMRA-BERENDEZÉSEK REFORMATORMOTORRAL.

Kivánatra saját rendszerünk szerint vízvezetési és villany- világitási tüzemmel kombináljuk.

Olcsó üzem! Teljes üzembiztonság!

Néhány referencia: Turonyi Biedermann-féle urada- lom Mozsó, Turonyi Biedermann-féle uradalom Endrőcz, Turonyi Biedermann-féle uradalom Okorág-Kársz, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd gazdasága Szódrákos-Csörög-Göd, bezerédi Bezeredy Andor gazdasága Ménfő, Rójtóki Bauer Antal gazdasága Bódé, u. p. Ajka, Győri dr. Kautz Gyula gazdasága Györgyháza, u. p. Börny, Sg. Segesváry Ödön gazdasága Iklád-Domony, dr. Schwarz István Kis-Szántó, u. p. Bors, Milotai gazda- ság Milota, u. p. Tisza-Újlak. További felvilágosítással és ajánlattal szolgál 6678

SIGNER F. és R. mérnöki vállalat, Budapest, V., Kálmán-u. 15.

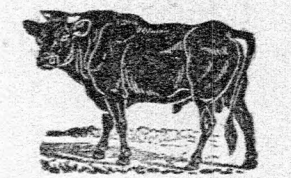
Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

Az új eselédtrvény alapján összeállítva.

•• Darabja 5 fillér ••

Kapható a „Pátria” irod. vállalat és nyomdal r.-t.-nál Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Elsőrendű fajjellegű

vörstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való farka ökröket, ugy-szintén hasas v. friss fejős

teheneket a legutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 4163

Spitzer és Weller
" Kis-Czell "

60 darab tejőstehén,

bonyhádi tájfajta, eladó, Hatvántól negyedórán yir a fekvő birtokomon.
LENGYEL JENŐ
BUDAPEST,
IX., RÁDAY-UTCZA 11.

Eladás

Alkalmi zongoravétel
Eösendorf Schweighofer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Píáninók 150 Ft. zongora, vagy píáninó 350 Ft-tól feljebb, minden árban. Zongora, orszálmalmhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöl-tetnek. **EMENYI HERALD** a Magyar Kir. Zeneakadémia szülötte, BUDAPEST, VI., Király-utca 58. 5472

Gödöllőn közvetlen a vasut és szép árnyas liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes melléképületek, parkirozott udvar elkülönített gazdasági udvarral áll. Ugyanott a másik helyen 1 lakás, melyet 3000-1100 korona szinten eladó. Dövebb értékesítés. "Ház" jellege alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

Rapid kutszerkezet Mátrai Feik és társa gyárából néhány napig használt üzemből változó miatt beszerzési áron alul eladó. Ugyanott kapható 3 drb. egyenként 3/4 m. hosszú, 108 mm. kívül széles Hasenortól beszerzett kovácsolt vasturcsó. Balatonvilágosi gazdaság, posta Lepsény. 3024

Gőzmalom berendezés három-járú eladó Zala-ban, tizenkettős lokomobil, huszonkettős Ganz-henger, két kőjárt, 4 hisztizta, felvonók, kompletten 3200 koronáért. Breuer testvérek Bánok-Szt.-György. 3021

Eladó hatjárú hengergőzmalom vasm- és legmagasorsírcs berendezve, élénk üzemmél 15 waggon éri keresettel, ajomnan berendezve. Lejárt bérletek vagy kisbirtok helyett ajánlatos biztos szép jövődelémmel. Berger Károly, Letyeny. 3022

Eladó egy 6 lóerőjű gőzszéplő-garnitúra 8 hüvelykórás szétválasztó, 2-szer fűszárávany, teljes felszereléssel, szintny egy 3/4 lóerőjű gőzszéplő-garnitúra, egy Hoffer-Schranz kazán, Grossmann és Rauschenbach ajtószeletről, tizfal és tizcsővek mindkét garnitúra igen jó kar-ban eladó. Cím: Löwinger Lajos főhadnagy Ernőmajor u. p. Solvaegyházi, Fehér m. 2466

Szalmakötél fonószép, kül-földi legjobb gyártmány, nem használt, beszerzési áron alul eladó. Dormándi gazdaság, posta Füzesabony. 3023

" Szepességi " **Kárpáti fenyőborovicska,** valódi, legfinomabb, régi, gyógy-erejű, különlegesség, egyike a legelőzsegesebb iszoknak. Kitűnő azer gyomorhaj ellen, hathatós ésvágygerjesztő és gyomorerősítő, a vesék működésére erőfelelti kedvező hatást, postaikereskedő, Pérményben, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-kereskedő, Szepesszombat, (Rzesza m.) 6851

Fiedler János lenfonógyára **Komárom** vesz **nyers lenkórót**

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.**

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltető-gépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok országban bizonyítottan és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, kacsa- és kacsakeltető-szekhez. Keltetőgépek részletekért. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Mücke, Reichenberg 2. szám, bei Wien — Reichenbergben egyedüli gyár. 6994

I Most jelent meg a I Tejgazdasági Zsebnaptár " az 1908. évre. Szerkesztő: **Jozsenszky Pál** az OMGE. ügyvezető titkára. A tejgazdasággal (Állattenyésztés, Állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj és sajt készítés) kapcsolatos minden kérdést felölel. — Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a **Tejgazdasági Zsebnaptár.** Bóli ára 4 K. — A "Patria" irodalmi vállalat (Budapest, Üllői-ut 25.) vagy a **Tejgazdasági Zsebnaptár** kiadóhivatalánál megrendelve, ajánlott küldéssel 3 K 85 fillér. "

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti **HANNA** **vetőárpat** Kubicek Ferencz, földbirto-kos, Celechovitz, Mähren. 6933

Világított szabadalom 18 államokban **Stadel-Torkos földmérő-taliga** kapható **Stadel gégyárban, Győrött.**

Vétel **Lenmagot** minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vásárol** 5507 **Krausz Hugó** terménykivitel üzlete **Budapest, V. Szabadság-tér 6.** Csakis árakkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe. 2467

Juhtenyésztő gazdáknak! Az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabbban megjelent:

A gyapju minősítése

Számos ábrával **Írta: Kovács Imre. Ára: 3.50 kor.** Juhtenyésztésünk csak úgy lehet hasznosítható, és a magyar gyapju csak akkor állhat helyt a külföldi államok versenyében, ha gazdáink ismerik a gyapjut feldolgozó gyáros igényeit. Tenyésztést a szövőipar kívánalmait szerint irányítani csak az a gazda tudja, ki maga is birtokában van azoknak az ismereteknek, melyek a gyapjuminősítéséhez szükségesek.

A jó gazda nem bízza vakon a kereskedőre annak megállapítását, hogy termelvénye jó-e, vagy rossz, értékes-e, vagy selejtes, hanem maga is hozzá kíván szólni a vizsgálati módszerekhez. E tekintetben ez a házagypótló könyv nélkülözhetetlen tanácsadója lesz. Mindent megtalál benne a gazda, mit a gyapjuminősítésről tudni kell és tájékozódik arról is, hogy a gyapjubírálatnál hogyan vegye asz-nát azoknak a vizsgálati módszereknek, melyekkel a gyapju értékét leginkább befolyásoló tulajdon-ságok pontosan megállapíthatók.

A könyv főbb fejezetei a következők:

- 1. A gyapju textiltipari feldolgozása.
- 2. A sortimentumok százelékos mennyiségének meghatározása.
- 3. A szállínomság meghatározása.
- 4. A szilárdság és nyújthatóság megállapítása.
- 5. A rendemtel.
- 6. A gyapjuszorgálatlóképesség megállapítása.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésétől. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. "

Védelem a baleset ellen! Nem törhet ki a ló többé, ha a szab. biztonsági zablát használjuk! Ára 4-10 korona darabonként. Prospektusok ingyen. Vezér-képviselő: **Pfeifer J. Wien, III., Stammgasse 15.** 6825/b

Tojást, vaját és baromfiakat

állandóan veszek a legmagasabb árakon. **Rosenberg Mórítz** vaj-, tojás- és baromfi-kereskedő **Frankfurt a/M.** 6821

Bérlet **Keresek** nagyobb birtokot át-vevőkre, mely parcellázásra alkalmas. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 2467 **Cukorgyár,** vagy egyéb mezőgazdasági vállalatok részére, melynek általános 12000 holdas területtel és 2000 munkással rendelkező, Cím: a kiadóhivatalban. 2467

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJÁNLATOK ÉS KERESLETEK című rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közölletnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a célunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tessese közzé ily irányú kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget, **akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teleltetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar,** keresse fel hirdetéseiével e rovatot.

Takarmány kínálat **Szénát, szalmát** bármely állomásra elad Deutch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 1/B. 2494 **Sajó-Senyén** (Állomás 3 kilométerre Sajó-Esegy) árpa, zab-, lóheres és búzákonyvaszma, továbbá árpa, zab-, lóheres, búzátörök és polyya eladó. Cím: Simal, Miskolc Uzak-utcaja 49. 2496 **Hirdetések** felvértetnek a kiadóhivatalban

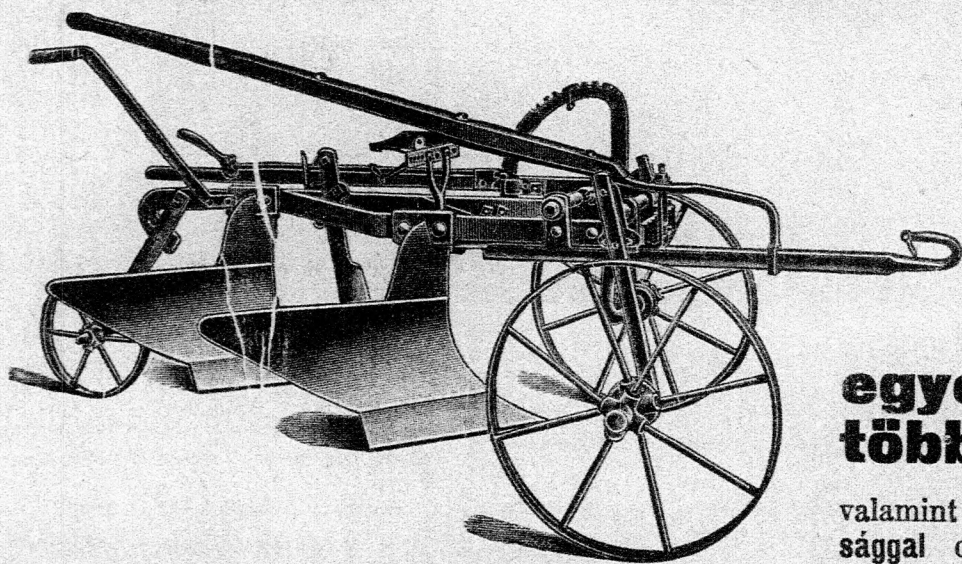
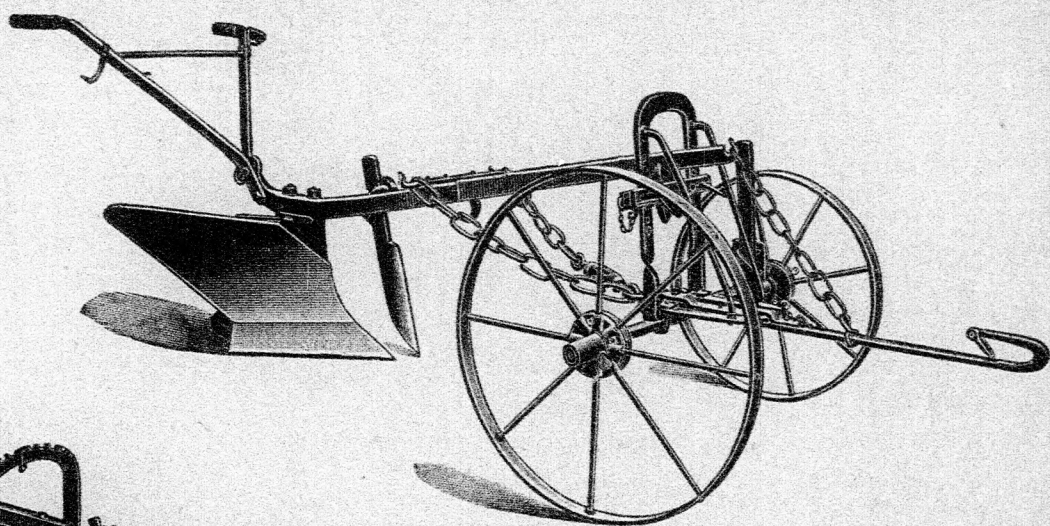
Valódi **Hanna árpa** utántermés, **Golden-Melon árpa,** igen szép minőség, nagyméltóságú **gróf Welsersheimb Zenoné** urnó **tabi uradalmi termése,** 100 kg.-kint 19 kor., illetőleg 18 korona 50 fillérért, zsák nélkül, az itteni állomásra szállítva, megrendelhető a teljes vételár vagy megfelelő előleg beküldése mellett **Österreicher Mór és Fia** czégnél, **Tabon.** 6877

GAZDÁK FIGYELMÉBE!! **UJDONSÁG!** **UJDONSÁG!** **Most jelent meg: ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.** 223 ábrával. Állattenyésztő és állat-tartó gazdák és szakiskolai tanulók használatára írta: **MONOSTORI KAROLY** A MŰ ÁRA **7 KORONA.** okl. állatorvos, a m. kir. állatorvost fős-iskolán az állattenyésztés ny. r. tanára. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete BUDAPEST (Központi vásárcsarnok) Igazgatóság és központi iroda: **Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.** Nagy köpinczei: **BUDAFOKON.**

Értékesít húsfeleket, baromfi, vadfelet, tej-terméket, tojást, zöldséget, gyümöl-csöt, mézet és MINDENMÉLY ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. Egetett szeszest-ít-ök értékesítése. **A Magyar Országos Méhészeti Egyesület** vezérképviselői. **A** szövetkezet tagjai kedvezményben részesül-nek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet, ::

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

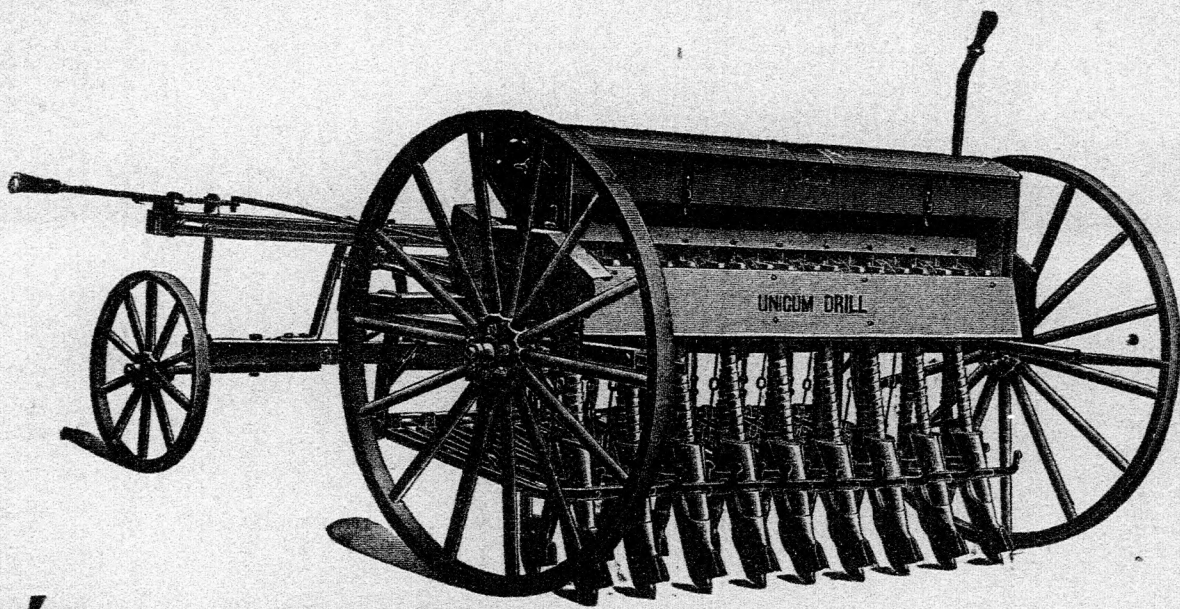
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker. Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az „UNICUM-DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál.

Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 32000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÄR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérlő címének kitételével közölünk. Kis hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztek és Erdőgazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) felhívja a birtokos és bérlő urak figyelmét

állást közvetítő osztályára, melyben gazdatisztek a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jevezve.

Az állásközvetítés teljesen díjmentes. Megkeresés esetén az egyesület ügyvezetője a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztek ajánl a tulajdonosnak az illeték bizonyítványát és az eddigi munkaviszonyait, s az eddigi munkaviszonyait a megfelelő állásokról vonatkozó adatokat megküldi.

Tisztelettel felkérjük a birtokos és bérlő urakat, hogy gazdatiszti állások betöltése esetén a felvett állás-igénylő vanni sziveskedjenek.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőgazdatisztek Országos Egyesülete elnöksége.

Betöltendő állás

Felvétetik azonnali vagy későbbi belépésre egy tejgazdasághoz 300-350 tehénhez egy alkalmas felügyelő vagy főkezelő, ki ezen dolgokban jártassággal bír és magyar és török nyelvet bírja. Egyidejűleg kerestetik főgépész, ki a gőzképezés és az összes mezőgazdasági gépek kezelésében jártas és nagyobbnál nagyobb állományok elmozdításában, szállításában, felállításában, karbantartásában, javításában, szakszerűen járatos. Ajánlatokat a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületéig, Nagy-Telek, u. p. Hatvan intézendők. 3025

Gazdaasszony felvétetik földbirtokos családhoz, főzés, varrás, baromfi-nevelésben szakszerűen jártas. Bizonyítványokkal a gazdasági intézkedésekkel kapcsolatos feladatokat, u. p. Perényi (Abonyi m.) 2462

Kertész kerestetik a bábólnai gazdaságba, 1908 febr. 1-én való belépéssel. Megkérlik a konyhai és gyümölcskertészetben jártasságát. Magyar és román nyelven tökéletesen jártas. Az állás részleteit a gazdasági igazgatótól lehet megkapni. Uradalmi Intézőség Bábólna, u. p. Szászváros. 2461

Főerdőőr kerestetik a bábólnai gazdaságba, 1908 febr. 1-én való belépéssel. Megkérlik a konyhai és gyümölcskertészetben jártasságát. Magyar és román nyelven tökéletesen jártas. Az állás részleteit a gazdasági igazgatótól lehet megkapni. Uradalmi Intézőség Bábólna, u. p. Szászváros. 2460

Intézői állás van Országos Erdőgazdatisztek Országos Egyesületében, 1908 febr. 1-én való belépéssel. Megkérlik a konyhai és gyümölcskertészetben jártasságát. Magyar és román nyelven tökéletesen jártas. Az állás részleteit a gazdasági igazgatótól lehet megkapni. Uradalmi Intézőség Bábólna, u. p. Szászváros. 2460

Kertész állás betöltendő a nagy-ménestenyésztési gazdaságban január hó 1-étől. Megkérlik a konyhai és gyümölcskertészetben jártasságát. Magyar és román nyelven tökéletesen jártas. Az állás részleteit a gazdasági igazgatótól lehet megkapni. Uradalmi Intézőség Bábólna, u. p. Szászváros. 2460

Kertészekhez és baromfi-tenyésztéshez összes ágrát érti, jó bizonyítványokkal rendelkező, 44 éves, a botanikát és homológiát Prágában végezte, több nyelvet beszél. Európa legnagyobb művelődési és kereskedelmi kertészeiben működött, szőlőművelés, gyümölcsfa, konyhakert, díszkert és délkeleti növényeknek kármérsédjét kitanon érte. 1908 február hó 1-ére megfelelő állást keres. Szíves megkeresést kér „Műkertész 44” Kispeszt, Dugonics-utca 3 alá. 1743

Allást keresők

Műkertész, ki a kertészet összes ágát érti, jó bizonyítványokkal rendelkező, 44 éves, a botanikát és homológiát Prágában végezte, több nyelvet beszél. Európa legnagyobb művelődési és kereskedelmi kertészeiben működött, szőlőművelés, gyümölcsfa, konyhakert, díszkert és délkeleti növényeknek kármérsédjét kitanon érte. 1908 február hó 1-ére megfelelő állást keres. Szíves megkeresést kér „Műkertész 44” Kispeszt, Dugonics-utca 3 alá. 1743

Gazdasági könyvelői és segédkezési állást keres. Szíves megkeresést kér „Köztelek” kiadóhivatalához „L” jellege alatt kéretnek. 3026

Gazdasági könyvelő, mérlegképes, magyar, német és szláv nyelveket szóban és írásban bírja. Jó bizonyítványokkal és hosszas gyakorlattal, a gazdaság minden ágában teljes jártas, melleszt belépéssel állást keres. Szíves megkeresést a „Köztelek” kiadóhivatalához „L” jellege alatt kéretnek. 3027

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti állást keres 1908. év április 1-ére a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, 23 évi kintlétező gyakorlattal bír, 42 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Gazdatiszti 1908. évi március 1-ére való belépésre állást keres, 11 évi gyakorlattal, kassai tanintézetnél gyakorlati vizsgát jó eredménnyel tett, 35 éves, ír, német, szerb nyelveket, feladatlan állásban működik. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba kér. 2270

Földmivessziskolát végzett, jó ével, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Intézőtiszt állást keres febr. 1-én, 35 éves, minden keresztyén, intelligens gazdatiszt, 7 évi praxissal és szláv nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen megbízható, erőteljes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gyakorlati nagy intenzitással kezelt gazdaságokban szerezte. Szíves megkeresést K. I. V. jel alatt a kiadóhivatalba. 2421

Főgépész, géplakatos, ki egy óra alatt a gazdaságban 24 év óta alkalmazva van, az elektrotechnikai tanulmányait végezte, kezelése alatt van: gőz- és csőpipák, motorok, kőfaragómalom, marokrakók, kéve- és fűkaszálók, és a többiféle gazdasági gépek, 48 éves, v. ref. vallású, április 1-ig állást keres. Ajánlatot kér Csákszky J. Érekejvárra Komárom-utca 1129. sz. 2500

Állatok
Három db 3 éves tenyésztési-olvasmányos muraközi mén eladó (Pollitzer Géza nagykorú) (Somogy m.) gazdaságában. 2475

Skublics -féle fajú ramboillit törzshasználatban Zalaország eladó, egészséges és jó állapotban lévő 35 db anya, 40 db utószületésű, 40 db utószületésű és 4 db koca. Tűzőkardossal Dr. Csákszky István ügyvéd (Hd. Iratoknál Zala-országban). 2476

Eladó egy pár fekete 5 éves orosz úgató mén, egy 5 éves sötét pól a erikai úgató mén, továbbá két 3 éves, két sárga, két orosz angol főtör herélt, melyek köztöbön és egyben élnek. Csákszky J. Érekejvárra Komárom-utca 1129. sz. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Eladó fajtiszt sárga orpington kakasok és jérsek tenyésztésére alkalmasok, 4 koronás dronok, gyönyörűen fejlett észt prémnyulak tenyésztésképesek 12 kor., 3 hónaposa 6 kor. dronok, Deseő Odón István, Nagy-Telek, u. p. Nagy-Géncs. 2316

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyésztéslovak

és tenyésztésének vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezését felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásároknál jegyzéket kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: **idősb Heinrich Mór** lóvásárlói ügynöksége **Csáktornya (Muraköz)**

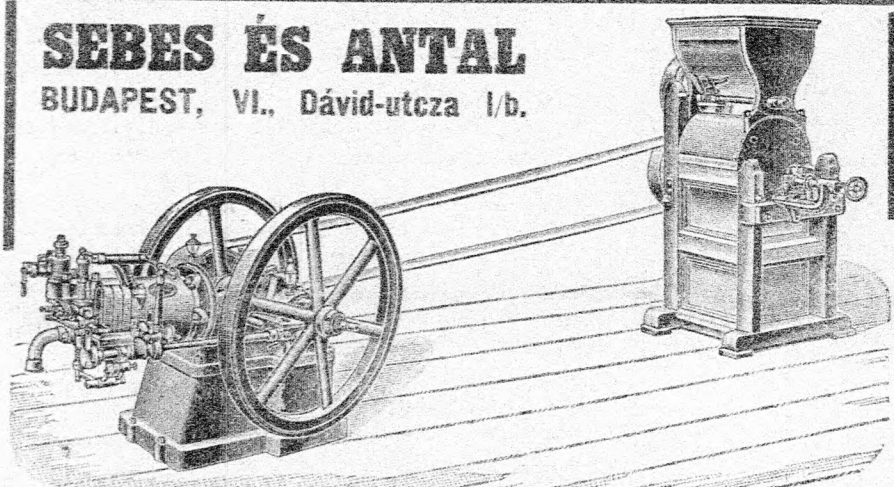
Sürgönczim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 2370

Emdeni ludak eladó, csak 12 koronával, tolok 10 koronával daruként, csomagoltá ingyen. Lucsemburgh, Petten, Fejér m. 2490

Bronz pulkakakasok, fajtiszták igen szép példányok darabonként 12 koronáért, jérsek 10 koronáért; pekingi kakasok 8 koronáért; sárga orpington kakasok 10 koronáért. Kaphatók a Kőrös gazdaságban. Posta és Állomás Lépény. Veszprém m. 2489

GŐZMIVELES.

Nagyobb területek szántását gözekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí csimemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

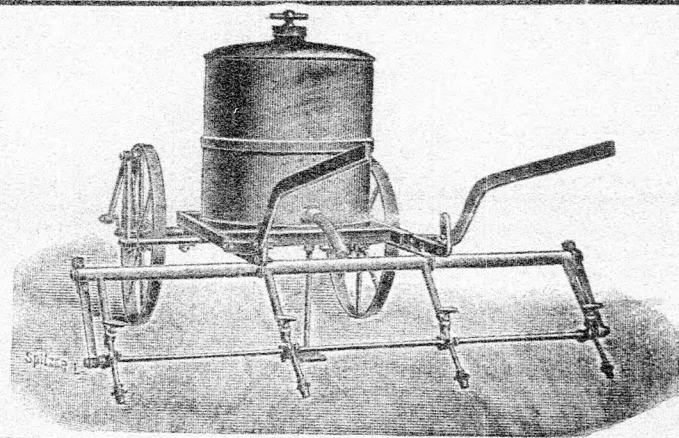
SEBES ÉS ANTAL
BUDAPEST, VI., Dávid-utca 1/b.

Ajánljuk
eredeti **RENAUER**-féle motorjainkat
és szab. függőleges köves darálóinkat.

Arjegyzékkel szivesen szolgálunk.

Mindennemű OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpá s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók
Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

KOTCSI FERENCZ ZSELIZ, (BARS MEGYE)

ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek saját,
szabadalmazott répapermetező
(CHLORBARIUM) gépeit.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági Könyvvel
nyomatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

"PÁTRIA"
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári
béruradalma eladásra bocsát **6 darab**, telivér
ardeni apától származó, három éves, köztenyésztési
célra hatóságilag alkalmasnak talált és tenyésziga-
zolvánnyal ellátott, kiváló szép, hidegvérű, ardeni fajta

tenyész-ménlovat.

Bővebb felvilágosítással szolgál a béruradalom ka-
posvári igazgatósága.

GÖZEKE

Acetylen-lámpák.

Automobil-lámpák.

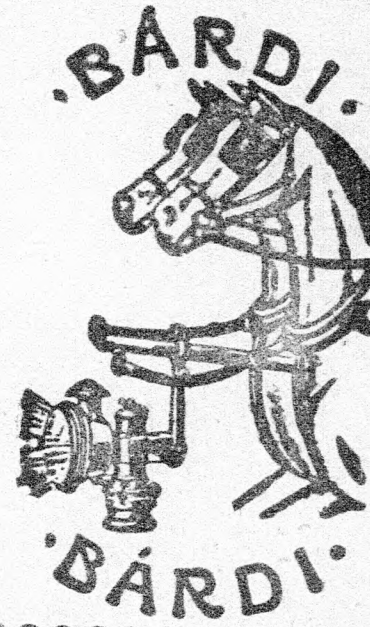
Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyes: Pneumatika.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bér-
mentve.

"Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az első Magyar Papír- és Nyomdai Társaságé.